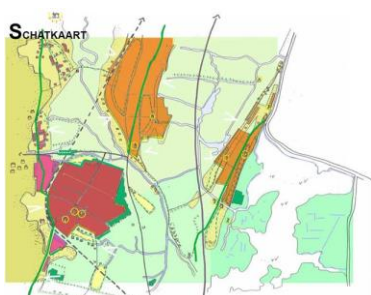

Kadernota Buitengebied

Kadernota Buitengebied gemeente Castricum

Vastgesteld door de raad van de gemeente Castricum
op 10 juni 2010

Kadernota Buitengebied

Status en leeswijzer

Status

- * De Kadernota Buitengebied gemeente Castricum is opgesteld als vervolg op het Werkdocument Kadernota Buitengebied gemeente Castricum en dient mede als voorloper op het toekomstige bestemmingsplan Buitengebied gemeente Castricum.
- * De raad van de gemeente Castricum heeft op 10 juni 2010 ingestemd met hoofdstuk 8 “Samenvattende conclusies t.b.v. besluitvorming”, waarmee de kadernota inclusief het beeldkwaliteitsplan zal gelden als basis voor de verdere planvorming.

Leeswijzer

- * In de tekst zijn met kleur gemarkeerde begrippen aangegeven. In de digitale versie van de kadernota werken deze als hyperlink naar de begrippenlijst in bijlage 1 van dit document, of naar andere verwijzingen.
- * Tussen de verschillende hoofdstukken zijn als intermezzo de *‘Pareltjes van het Buitengebied’* opgenomen. Hierin vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied een verhaal bij hun speciale plek in het buitengebied. Deze impressies verschenen in de periode 2008-2009 onder meer op de website van de gemeente Castricum en in de nieuwsbrief ‘Buitengebied Verzameld’ van de gemeente.
- * Het Beeldkwaliteitsplan (BKP) voor het buitengebied is vanwege de omvang een separate bijlage (bijlage 6) bij dit document.
- * De resultaten van de consultatieronde zijn eveneens vanwege de omvang weergegeven in een separate bijlage (bijlage 9) bij dit document.

Verantwoording

De teksten zijn met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld. Getracht is de actuele gegevens en beleidsmaatregelen tot en met begin 2010 te verwerken.

Pareltjes van het Buitengebied: Hollaan Castricum

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het Buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. In deze aflevering vertelt Wessel Duin wat zijn meest favoriete plek van het buitengebied is.

Wessel, 12 jaar, woont middenin Castricum en heeft een speciale hobby: werken op de boerderij. In dit geval de boerderij van Gerard Veldt aan de Hollaan in het groene grensgebied tussen Castricum en Heemskerk. Wessel wilde al een tijdje op een boerderij werken en afgelopen zomer was het zover: nu helpt hij Gerard op woensdagmiddag na school en op zaterdag ook een aantal uur.

Melkrobot

Wat doet Wessel zoal op een dag? "Ik mag onder toezicht op de trekker rijden, ik help met melken en laatst waren we maïs aan het hakselen. Waar ik ook veel mee help is de bouw van de nieuwe stal van Gerard. Hij krijgt binnenkort een nieuwe melkrobot en daarvoor is er een deel aan de oude stal gebouwd." Gerard vult Wessel aan: "het is een hele klus om die nieuwe stal te bouwen. We doen alles zelf en ik ben dan ook blij dat Wessel er is. Hij verricht veel werk waar we erg tevreden over zijn."

Koeien ophalen

Maar wat vindt Wessel nou zo mooi aan de boerderij van Gerard? "Ik houd ervan om op een boerderij te werken en ik ben erg blij dat dat hier kan. Het is ook mijn lievelingsplekje van Castricum, lekker buiten op het weiland of in de stal. Het is vlakbij het dorp, maar dat merk je hier helemaal niet. Het allerleukste om te doen vind ik het ophalen van de koeien. Dat doen we aan het einde van de middag. Dan ga ik het weiland in om achter de laatste koeien te lopen om ervoor te zorgen dat ze op tijd binnen zijn. Daarna gaan we ze melken."

Toekomst?

Naast helpen op de boerderij zit Wessel in het laatste jaar van de Paulusschool in Castricum: "Ik ga volgend jaar naar het Clusius College. Eigenlijk wil ik later zelf een boerderij, maar die zijn meestal van een familie of het is veel te duur om een boerderij te kopen. Als dat niet lukt wil ik graag bij een loonwerker aan de slag. Dan kan ik toch op een boerderij werken!".

*Foto boven: Wessel op de trekker
Foto links: de boerderij van Gerard Veldt aan de zuidkant van Castricum langs de Beverwijkerstraatweg. Links op de foto de rand van het duingebied*

Inhoud

1.	Inleiding	6
1.1.	Aanleiding	6
1.2.	Doel en status	7
1.3.	Plangebied en planperiode	9
1.4.	Gevolgd proces	10
2.	Beschrijving en analyse plangebied	14
2.1.	Groene gemeente	14
2.2.	Begrenzing plangebied	14
2.3.	Grondgebruik	14
2.4.	Gebiedskarakteristiek en beschrijving waarden en functies	16
2.4.1.	Landschappelijke onderlegger	17
2.4.2.	Natuur en ecologie	19
2.4.3.	Archeologie en cultuurhistorie	23
2.4.4.	Water	25
2.4.5.	Landbouwstructuur	26
2.4.6.	Recreatieve infrastructuur en recreatieve voorzieningen	28
2.4.7.	Economie	29
2.4.8.	Wonen	30
2.5.	Sterkte-zwakke analyse plangebied	30
2.6.	Differentiatie en eenduidigheid	32
2.7.	De kwaliteiten verbeeld	32
3.	Beleidskader	36
3.1.	Algemeen	36
3.2.	Ruimtelijk beleid Rijk	36
3.3.	Overig relevant rijksbeleid: Nationaal Landschap Laag Holland, Ecologische Hoofdstructuur	36
3.4.	Ruimtelijk beleid Provincie	38
3.5.	Beleid hoogheemraadschap voor water en ruimte	41
3.6.	Ruimtelijk beleid gemeente	44
3.6.1.	Archeologie en cultuurhistorie	45
3.6.2.	Natuur en ecologie	46
3.6.3.	Infrastructuur, verkeer en vervoer	46
3.6.4.	Economie	48
3.6.5.	Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)	49
3.6.6.	Wonen	49
4.	Visie en belangrijkste uitgangspunten	52
4.1.	Visie	52
4.2.	Algemene uitgangspunten	52
4.3.	Doorvertaling beleidskader, doelen en plansystematiek	54

Kadernota Buitengebied

5.	Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied	60
5.1.	Water.....	60
5.2.	Cultuurhistorie en archeologie	61
5.3.	Natuur en landschap.....	61
5.4.	Agrarische bedrijvigheid.....	64
5.4.1.	Agrarisch grondgebruik	64
5.4.2.	Agrarische bebouwing	66
5.4.3.	Glastuinbouw	67
5.5.	Paardenhouderij	67
5.6.	Schuilgelegenheden voor vee.....	69
5.7.	Wonen.....	69
5.8.	Kleinschalige verblijfsaccomodatie.....	70
5.9.	Milieuaspecten.....	71
5.10.	Beleid voor initiatieven in overgangszones.....	72
6.	Instrumentarium	78
6.1.	Algemeen	78
6.2.	Bestemmingsplan.....	78
6.3.	Samenwerking	79
6.4.	Nieuw instrumentarium.....	80
6.4.1.	Beeldkwaliteitsplan buitengebied	80
6.4.2.	Verevening	80
6.5.	SWIG en andere regionale ontwikkelingen.....	82
7.	Verdere proces en procedures	86
7.1.	Kadernota Buitengebied	86
7.2.	Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum.....	86
7.3.	Ontwikkeling overig instrumentarium	87
7.4.	Hoe gaan we onze visie uitvoeren?	87
7.5.	Evaluatie	90
8.	Samenvattende conclusies t.b.v. besluitvorming	92
Bijlage 1.	Gebruikte terminologie en afkortingen.....	98
Bijlage 2.	Projectorganisatie	102
Bijlage 3.	Bronnen	104
Bijlage 4.	Relevante college- en raadsbesluiten.....	106
Bijlage 5.	Toelichtingen bij Beleidskader	108
Bijlage 6.	Beeldkwaliteitsplan buitengebied	112
Bijlage 7.	Regulering maïsteelt.....	114
Bijlage 8.	Nieuwe initiatieven	128
Bijlage 9.	Resultaten van de consultatieronde.....	136

1. Inleiding

In dit hoofdstuk geven we eerst de aanleiding en achtergronden weer voor het opstellen van een Kadernota Buitengebied. Vervolgens gaan we, mede aan de hand van de Strategische visie Buiten Gewoon Castricum, in op de doelen en status van de kadernota.

Na een aanduiding van het plangebied en de planperiode van de kadernota, besluiten we met een weergave van tot dusverre gevolgde proces.

1.1. Aanleiding

In het buitengebied van de gemeente Castricum is sprake van ca. twintig **vigerende** (geldende) bestemmingsplannen, de partiële herzieningen meegeteld. Deze bestemmingsplannen dateren voor een belangrijk deel van vóór de fusie van Castricum, Akersloot en Limmen tot één gemeente met ingang van 2002. Om formele en feitelijke redenen is sprake van een **sense of urgency** om in deze situatie verbetering te brengen:

- de actualisatieplicht vanwege de Wet ruimtelijke ordening (**Wro**);
- de eenduidigheid van de systematiek die te wensen over laat;
- de behoefte plannen en plichten meer te verankeren in ruimtelijk beleid en regels;
- de wens om duidelijkheid over mogelijkheden en beperkingen van ontwikkelingen in het buitengebied.

Een van de voornemens uit het huidige coalitieakkoord van Castricum is dan ook, dat voor het gehele buitengebied één nieuw bestemmingsplan wordt ontwikkeld. Aanvankelijk is gesteld dat daarvoor eerst een **landschapsonwikkelingsplan** zou worden opgesteld, met gebruikmaking van de beschikbare of nog beschikbaar komende rapporten. Naderhand is echter besloten een Kadernota Buitengebied op te stellen als tussenstap naar een nieuw bestemmingsplan, en hierin een integratie uit te voeren van deze vaak meer thematische en/of sectorale documenten. De Kadernota Buitengebied - inclusief het in deze kadernota opgenomen Beeldkwaliteitsplan

Buitengebied gemeente Castricum - komt daarmee in de plaats van het genoemde landschapsonwikkelingsplan. Dat is aan de gemeenteraad kenbaar gemaakt via de Terugkoppeling Strategische visie Buiten Gewoon Castricum d.d. 9 oktober 2007.

Er bleken al veel bouwstenen beschikbaar. Zo is voor deze kadernota buitengebied onder meer teruggerepen op de volgende documenten:

- Strategische visie Buiten Gewoon Castricum. Gemeente Castricum, november 2005.
- Landbouw Inventarisatie. Inventarisatie van de agrarische sector in Castricum en een gedeelte van Uitgeest. Stivas Noord-Holland, Haarlem, januari 2006.
- Toetsingskader voor vrijkomende agrarische bebouwing. Gemeente Castricum, mei 2007.
- Samenwerken in het Groen Castricum. Voorstellen (gebundelde) projecten buitengebied Castricum. Grontmij, mei 2006.
- Archeologische waarderingskaart buitengebied Castricum. RAAP 2005.
- Buitengewoon Landschap Castricum. Stichting tot behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving. Castricum, november 2004.

1.2. Doel en status

De Kadernota Buitengebied beschrijft welke onderdelen uit de Strategische visie Buiten Gewoon Castricum in het bestemmingsplan Buitengebied worden vertaald en hoe dat gebeurt. Daarbij worden verschillende relevante thema's uit de Strategische visie uitgediept. De Kadernota zal te zijner tijd worden vertaald naar de toelichting bij het bestemmingsplan Buitengebied.

In 2002 zijn de gemeenten Akersloot, Castricum en Limmen samengegaan in de nieuwe gemeente Castricum. Een belangrijke leidraad bij dit fusieproces was de wens om een sterke groene buffer te vormen tussen de stedelijke gebieden van Alkmaar - Heerhugowaard aan de noordzijde en de IJmond aan de zuidzijde van de nieuwe gemeente.

Om dit streven gestalte te geven, is besloten een strategische visie voor de nieuwe gemeente Castricum op te stellen: Buiten Gewoon Castricum (2005). De hierin benoemde tien kerndoelen, die alle in meerdere of mindere mate ruimtelijke consequenties hebben, passeren hier de revue.

1. Versterken van de identiteit

Het veilig stellen en versterken van de centrale kwaliteit van Castricum, dat wil zeggen een groene gemeente met een reeks van wisselende landschappen en dorpen van kust tot meer, en met bijzondere waarden en potenties op het gebied van de [ecologie](#), de cultuurhistorie, de [geomorfologie](#) en de recreatie.

2. Evenwichtige bevolkingsontwikkeling

Een evenwichtige bevolkingsontwikkeling voor de gemeente Castricum, met een zodanige samenstelling dat alle doelgroepen worden betrokken. Leefbaarheid en de bescherming van mens, dier en milieu zijn in de gehele gemeente gewaarborgd. Om dit doel te bereiken wordt gekozen voor het stabiel blijven van de bevolking. Er zullen daarom nieuwe woningen aan de woningvoorraad worden toegevoegd.

3. Open houden van het landelijk gebied

De gemeente Castricum heeft een veelvoud aan landschappen binnen haar grenzen. Deze landschappen zijn om allerlei redenen zeer waardevol en dienen behouden te blijven. Kernwaarden als rust, stilte, duisternis, openheid en landschapsbeleving blijven behouden. In het kader van het zoeken naar nieuwe economische dragers van het landelijk gebied wordt de toekomst van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en –percelen getoetst aan een gemeentelijk kwalitatief landschapsbeleidsplan en aan provinciale richtlijnen. Van bebouwing in natuur- en buitengebied kan slechts in zeer beperkte mate sprake zijn. Recreatieve ontwikkelingen kunnen slechts dan plaatsvinden als geen zodanige aantasting van waarden plaatsvindt, dat essentiële zaken dreigen te verdwijnen.

4. Duurzaam beheer landelijk gebied

Voor het beheer van het landelijk gebied (de polders) wordt ingezet op een verweving van natuur en landbouw, dat wil zeggen een economisch sterke, verbrede landbouw met een duidelijke rol daarbinnen voor het natuurbeheer en recreatie. Voor een duurzaam beheer spelen ook hydrologische, cultuurhistorische, natuurhistorische en overige recreatieve aspecten een rol. De agrariërs moet ruimte worden geboden voor nevenactiviteiten om hun bedrijven economisch rendabel te exploiteren. Agrarisch natuurbeheer en natuurvriendelijke recreatie kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Ook stimulering van biologische landbouw verdient grote aandacht. Voor instandhouding van het landschap en de realisering van de [Ecologische Hoofd Structuur](#) zijn, naast de agrariërs, de terreinbeherende organisaties belangrijke beheerders.

5. Ruimte voor de doelgroepen van de volkshuisvesting

Bij uitbreiding van de woningvoorraad geeft de gemeente Castricum invulling aan het doelgroepenbeleid. Er worden daarbij vier strategieën gelijktijdig bewandeld: inzetten op doorstroming, ouderenhuisvesting, jongerenhuisvesting en starters op de woningmarkt. Kernwaarden zijn: creativiteit, duurzaamheid, intensief ruimtegebruik en het toegankelijk maken en houden van de woningmarkt voor lagere inkomensgroepen.

Kadernota Buitengebied

6. Ontwikkeling van routes voor langzaam verkeer

De ontwikkeling van fiets-, wandel- en waterroutes voor het faciliteren van het recreatieve gebruik van het landelijk gebied is een belangrijke ambitie. Daarnaast is het ook van belang om goede verbindingen tot stand te brengen voor veilige langzaam verkeer routes tussen de kernen. Nieuwe verbindingen worden zorgvuldig ingepast met respect voor en in aansluiting op de veranderingen rond de functies van het landelijk gebied (natuur, landbouw).

7. Verkeersoverlast verminderen

Om de verkeersoverlast op het bestaande wegennet te verminderen, en om de nieuwe locaties goed te kunnen ontsluiten, zet de gemeente Castricum in op de aanleg van een nieuwe aansluiting op de A9 ten noorden van Limmen. Het integrale verkeersplan dient oplossingen te bieden voor de verkeersproblemen.

8. Werkgelegenheid in regionale context

De gemeente Castricum is vooral een woongemeente met werkgelegenheid op het gebied van welzijn, zorg en dienstverlening. Ook voor economische functies die inpasbaar zijn in de bestaande woonomgeving biedt Castricum ruimte.

9. Instandhouden winkel- en welzijnsvoorzieningen

De voorzieningen in de kernen op het gebied van cultuur, sport, onderwijs en winkels dragen in belangrijke mate bij aan hoe burgers hun leefomgeving ervaren. Ontwikkelingen in nieuwe richtingen en investeringen in reeds bestaande functies kunnen het sociaal maatschappelijke en economische leefklimaat in Castricum verder verbreden en verdiepen.

10. Duurzame en flexibele ontwikkelingsstrategie

Het nastreven van een duurzaam ruimtelijk ontwikkelingsbeeld, dat geen blauwdruk is, maar inzet op een flexibele, stapsgewijze ontwikkeling met mogelijkheden voor bijsturing.

Bron: Strategische visie Buiten Gewoon Castricum (2005)

De Kadernota Buitengebied beoogt deze kerndoelen – uiteraard voor zover ruimtelijk relevant voor het buitengebied - te vertalen in een inhoudelijke en beleidsmatige basis voor een Voorontwerp Bestemmingsplan voor het buitengebied van Castricum. Kadernota en bestemmingsplan vullen elkaar onderling aan en vormen samen een twee-eenheid. De kadernota bevat de beleidsdoelstellingen, de beleidskeuzen en het afwegingsinstrumentarium. Het bestemmingsplan vormt de planologisch-juridische vertaling daarvan.

Door het College is inmiddels een (concept) Actualisatie van de Strategische Visie Buiten Gewoon Castricum voorgelegd aan de Raad, waarin (onder andere) wordt voorgesteld de kerndoelen 3 en 4 te vervangen door nieuwe kerndoelen 3a en 3b.

Kerndoel 3a: Open houden van het landelijk gebied.

De gemeente Castricum heeft een veelvoud aan landschappen binnen haar grenzen. Deze landschappen zijn om allerlei redenen zeer waardevol en dienen behouden te blijven. Kernwaarden als rust, stilte, duisternis, openheid en landschapsbeleving blijven behouden. Nieuwe functies kunnen de kwaliteit en de toekomst van het landelijk gebied versterken. Deze nieuwe functies dienen te worden getoetst aan het beeldkwaliteitsplan uit de Kadernota Buitengebied. Ze moeten de identiteit van het landelijk gebied versterken.

Van bebouwing in het buitengebied kan slechts in zeer beperkte mate sprake zijn. Er is voldoende capaciteit op de bestaande uitleglocaties en inbreidingslocaties in de kernen.

De mogelijkheden voor beleving van het landelijk gebied verdienen versterking. Recreatieve ontwikkelingen en voorzieningen kunnen slechts dan plaatsvinden als geen zodanige aantasting van waarden plaatsvindt, waardoor essentiële zaken dreigen te verdwijnen.

Kerndoel 3b: Duurzaam beheer buitengebied

Een gezonde landbouw is goed voor een duurzaam beheer van het buitengebied (de polders). Er wordt ingezet op verweving van functies (bijv. natuur en landbouw) waar mogelijk, en scheiding waar nodig.

Kadernota Buitengebied

Verdieping en specialisatie kan voor de ene agrariër een optie zijn, en voor de ander verbrede landbouw met een duidelijke rol daarbinnen voor het natuurbeheer en recreatie. De economische ontwikkeling van agrarische functies is niet overal verenigbaar met de gewenste natuur- en landschapskwaliteiten. Ook spelen hydrologische, cultuurhistorische, archeologische, natuurhistorische en recreatieve aspecten een rol bij duurzaam beheer.

De agrariërs moet ruimte worden geboden voor nevenactiviteiten om de economie van het buitengebied te versterken. Agrarisch natuurbeheer en natuurvriendelijke recreatie kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Ook stimulering van biologische landbouw verdient aandacht.

Voor instandhouding van het landschap en de realisering van de Ecologische Hoofd Structuur zijn, naast de agrariërs, de natuurorganisaties belangrijke beheerders.”

De kadernota dient als samenvatting, integratie en overkoepeling, en waar nodig ter aanvulling van bestaande, meer sectorale plannen. Daarbij zijn keuzen gemaakt, die richtinggevend zijn voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. De kadernota vormt daardoor ook een agenda voor de toekomst, waarin de gemeentelijke overheid niet alleen ontwikkelingen en initiatieven stimuleert, maar ook haar ambities voor de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied laat zien.

Dat de Kadernota Buitengebied niet het karakter van een structuurvisie in de zin van de [Wro](#) (dat wil zeggen inclusief uitvoeringsvisie en financieringsparagraaf) zal dragen, is vastgesteld door het college bij de besluitvorming over het ‘Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand’ ten behoeve van de Kadernota Buitengebied in mei 2008. De Kadernota bevat overigens wel veel elementen ten behoeve van een dergelijke structuurvisie.

1.3. Plangebied en planperiode

Plangebied

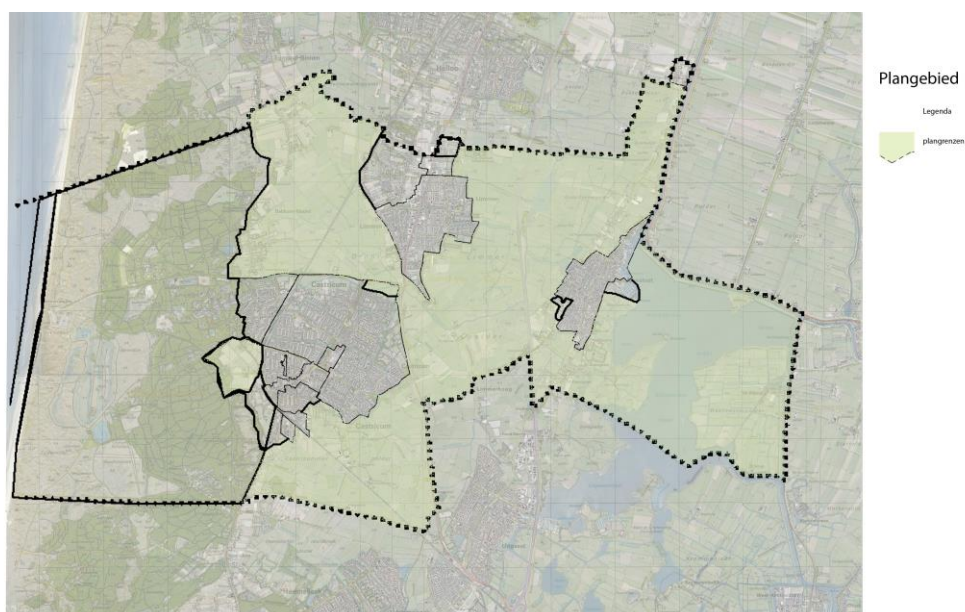
De Kadernota Buitengebied richt zich voor de meer algemene visie op het buitengebied op het gehele grondgebied van de gemeente, met uitzondering van:

- het strand;
- het duingebied voor zover vallend binnen het beheergebied van de PWN;
- de kernen.

N.B. De Kadernota gaat over het buitengebied in het algemeen, daarom zijn de aanduidingen van gebieden en begrenzingen hier niet definitief, deze hoeven niet per se overeen te komen met die van het bestemmingsplan. Het gemeentebestuur kan later besluiten om bepaalde gebieden alsnog toe te voegen of te onttrekken aan de werkingssfeer.

Het kaartje van figuur 1 geeft de ligging van het plangebied voor het buitengebied globaal weer.

Kadernota Buitengebied

Figuur 1. Globaal plangebied Kadernota Buitengebied

Planperiode

Het toekomstige, nieuwe bestemmingsplan Buitengebied voor de gemeente Castricum heeft een planperiode van tien jaar. De Kadernota Buitengebied heeft een horizon die verder weg ligt: 15 tot 20 jaar en vormt daarmee voor langere tijd de rode draad voor het ruimtelijke beleid voor het buitengebied.

1.4. Gevolgd proces

In 2005 is de Strategische visie Buiten Gewoon Castricum vastgesteld. Vervolgens zijn in het Coalitieakkoord 2006 – 2010 de voornemens voor het landelijk gebied (het buitengebied) concreter verwoord. Een daarvan betrof het voornemen voor het gehele buitengebied één nieuw bestemmingsplan te gaan ontwikkelen. In oktober 2007 kwam voor de voorbereiding hiervan capaciteit beschikbaar, waarbij werd besloten eerst een Kadernota Buitengebied op te stellen, als voorloper voor het bestemmingsplan.

In maart 2008 is het Plan van Aanpak voor deze Kadernota Buitengebied vastgesteld door het college van B & W. In mei 2008 is voor de raad een presentatie gegeven. Als afronding van de eerste fase is het Informatiedocument gebiedsanalyse - tussenstand op 1 juli 2008 door het college vastgesteld (zie ook [bijlage 4](#) van deze kadernota).

Bij het begin van het project Kadernota Buitengebied zijn zowel een interne (ambtelijke) klankbordgroep als een externe klankbordgroep in het leven geroepen om de aanwezige kennis en deskundigheid van het ambtelijk apparaat, respectievelijk van externe deskundigen (merendeels uit de regio afkomstig) op adequate wijze te kunnen benutten. In deze klankbordgroepen (zie [bijlage 2](#)) zijn tijdens de verschillende fasen van het project diverse concepten en notities besproken. De OBC (Overleggroep Buitengebied Castricum) is op gezette tijden geïnformeerd over de voortgang van het project Kadernota Buitengebied.

In de zomer van 2008 is bij enkele andere overheden informatie ingewonnen over ervaringen met burgerparticipatie, vanwege de hoge ambities hierover in het proces bij de totstandkoming van de kadernota. Op grond daarvan is besloten een deelexperiment met verregaande vorm van burgerparticipatie te starten rond het onderwerp 'regulering maïsteelt'. Hiertoe is een werkgroep van

Kadernota Buitengebied

betrokken [stakeholders](#) ingesteld, die een opdracht met ruim mandaat kreeg voor het opstellen van een nieuwe regeling voor de maïsteelt.

Voor de kleinere buurtschappen in het landelijk gebied, en voor het overgangsgebied tussen bebouwde kom en buitengebied geldt op dit moment, dat bouwaanvragen worden afgewezen indien de plannen strijdig zijn met de vigerende bestemmingsplannen.

Anderzijds kan dit restrictieve beleid te absoluut uitpakken en is hier en daar wellicht meer ruimte wenselijk voor initiatieven op het gebied van recreatie, maatschappelijke zorg of particuliere woningbouw, onder de voorwaarde dat de omgevingskwaliteiten behouden blijven. Om deze reden is door een extern bureau een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor het buitengebied van de gemeente Castricum - met speciale aandacht voor deze overgangsgebieden - en is daarmee de basis gelegd voor een afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen die zich aandienen.

Op basis van de voorgaande documenten zijn de uitgangspunten voor de Kadernota geformuleerd in het Visiedocument - Buitengebied in balans, dat in april 2009 is vastgesteld door het College van B&W. Op 14 mei 2009 heeft de raad de in het Visiedocument verwoorde uitgangspunten en conclusies vastgesteld als input voor het ontwerp (werkdocument) van de Kadernota Buitengebied.

Op 3 november 2009 heeft het College van B&W besloten het Werkdocument Kadernota Buitengebied gemeente Castricum, inclusief het bijbehorende Beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied, vrij te geven voor consultatie.

Ten behoeve van de consultatie- en inspraakronde zijn de volgende stappen gezet:

- Kort na het Collegebesluit zijn de documenten op internet geplaatst en zijn in de lokale bladen berichten opgenomen over het werkdocument en de reactiemogelijkheden.
- Van 6 november tot 5 december 2009 was er een bescheiden tentoonstelling over het werkdocument (inclusief het beeldkwaliteitsplan) in de vesting van de gemeente te Limmen.
- Op 19 november 2009 is een raadsactiviteit georganiseerd om de raad te informeren over het Werkdocument Kadernota Buitengebied (inhoud en proces).
- Op 23 november 2009 is een inloopavond georganiseerd waarbij burgers zich konden laten informeren over het Werkdocument Kadernota Buitengebied en hierover in gesprek konden gaan met de portefeuillehouder en betrokken ambtelijk medewerkers.
- In de periode half november - half december 2009 is een reeks instanties en groeperingen benaderd met verzoek om gesprek en/ of schriftelijke reactie. Van de gesprekken die op initiatief van de gemeente hebben plaatsgevonden zijn verslagen gemaakt, die voor eventuele reacties aan de deelnemers zijn voorgelegd.
- Met de aanvankelijke sluitingstermijn voor reacties van 7 december 2009 is soepel omgegaan aangezien van verschillende kanten werd aangegeven dat voor het geven van een goed onderbouwde reactie meer tijd was gewenst.

Op 16 februari 2010 heeft het College van B&W besloten de Kadernota Buitengebied gemeente Castricum, inclusief incl. hoofdstuk 8 'Samenvattende conclusies t.b.v. besluitvorming' en de bijbehorende bijlagen vast te stellen (onder voorbehoud van instemming door het nieuwe College); daarna heeft het nieuwe College van B&W dit besluit bevestigd op 4 mei 2010.

Vervolgens is de Kadernota Buitengebied behandeld in een raadsactiviteit op 27 mei 2010 en in de raadscarrousel van 3 juni resp. 10 juni 2010, waarna op 10 juni besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Pareltjes van het buitengebied

Sjoerd Huisinga: Buitendijkspad

'Ik geef graag een rondje weg'

'Ik ga altijd op de fiets naar mijn werk, de tandartspraktijk aan de Cieweg. Een groot deel van de route gaat over het Buitendijkspad. Hier geniet ik van de ruimte, het uitzicht over de velden, het groen. Op die manier doe ik veel energie op voor de nieuwe werkdag.' Tandarts Sjoerd Huisinga is geboren in Brabant en getogen in Bakkum. Sinds 2000 woont hij in 'Vlak H', op de grens van de bebouwde kom en het buitengebied. 'Vooral 's ochtends is het geweldig fietsen hier, prachtige zonsopgang boven het boerenland, elke dag is het weer anders. Als ik aan het eind van de middag naar huis fiets is het meestal drukker en minder stil maar nog steeds genieten.' We stappen even opzij om een tweetal ruiters te laten passeren. 'Ik ben zeker niet de enige die van dit stuk buitengebied geniet. In het weekend zie ik vanuit mijn woonkamer altijd heel veel mensen voorbij komen: fietsers, wandelaars, joggers, skaters. En mensen te paard dus.'

Het Buitendijkspad heeft ook voor Sjoerd een sportieve functie. 'Het pad maakt onderdeel uit van diverse hardlooproutes, die ik vaak loop met een groepje anderen.' Op zijn computer laat hij precies zien waar hij zoal loopt. 'Deze route gaat voor een groot deel langs het buitengebied. 'Dit rondje wil ik graag weggeven. Via de Brakersweg richting Bakkum, Dijk en Duin terrein, Duin en Boschweg achter het station langs het Bonhoeffer College richting het Buitendijkspad. Het is een bijna perfect rondje, bijna 10 km. rond Bakkum/Castricum en 's avonds goed te doen. Het zou ideaal zijn als we helemaal langs de Schulpvaart zouden kunnen hardlopen, maar dat is helaas (nog) niet mogelijk.'

Een ding moet hem nog wel van het hart. 'Ik zou graag zien dat er een goede verlichting komt langs het Buitendijks pad. 's Avonds is het er pikkedonker en laatst botste ik met mijn fiets bijna tegen een wandelaar aan. Dat overkomt mij en anderen regelmatig.'

Kadernota Buitengebied

2. Beschrijving en analyse plangebied

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verschillende karakteristieken - dat wil zeggen kenmerken, waarden en functies - van het plangebied. De beschrijving is in eerste aanleg kwalitatief en, waar mogelijk, ook kwantitatief (kengetallen).

De beschrijving is voor een belangrijk deel geënt op de informatie in het *Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand* uit 2008, dat voor het project Kadernota Buitengebied is opgesteld. Die informatie is uiteraard geactualiseerd.

Voor de volgorde van de verschillende thema's is grotendeels aangesloten bij de zogenaamde [lagenbenadering](#).

2.1. Groene gemeente

De groene gemeente Castricum kent een reeks van wisselende landschappen en dorpen van kust tot meer, met bijzondere waarden en potenties op het gebied van [ecologie](#), cultuurhistorie, [geomorfologie](#) en recreatie. Het buitengebied waarover de kadernota gaat, is een polderlandschap dat qua grondgebruik vooral een agrarisch karakter heeft, met grote graslandgebieden en in enkele delen ook bollenteelt. Daarnaast zijn er natuurterreinen, voornamelijk gericht op weidevogels, maar ook botanisch waardevolle riet- en hooilanden. Het buitengebied is bij bewoners en bezoekers in trek voor vrijetijdsactiviteiten als wandelen, fietsen en paardrijden. Het Alkmaardermeer geldt als belangrijk regionaal watersportgebied.

2.2. Begrenzing plangebied

Paragraaf 1.3 geeft een globale aanduiding van het gebied dat onderwerp is van deze kadernota en de visie op het buitengebied.

In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zal uiteraard een exacte begrenzing worden aangegeven, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met de begrenzingen van de dan geldende bestemmingsplannen voor de diverse kernen van de gemeente Castricum. Ook zal later op grond van de definitieve gebiedsvisie voor het noordelijk deel van de Zanderij worden bezien of dit gebied wordt meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied.

2.3. Grondgebruik

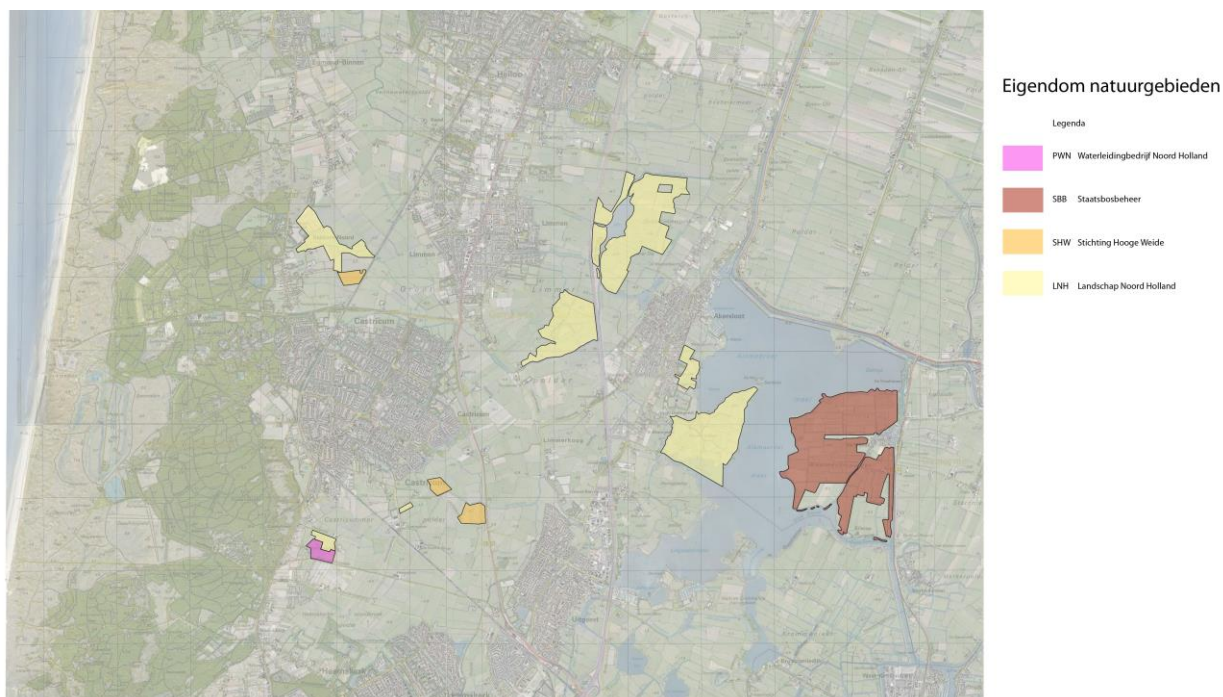
De totale oppervlakte (bruto) van het buitengebied zoals geschetst in paragraaf 1.3 bedraagt circa 3000 hectare, dit is de helft van het totale oppervlak van de gemeente Castricum (6.040 hectare).

Ongeveer 450 ha van het buitengebied betreft het oppervlaktewater van het Castricumse deel van het Alkmaardermeer. Het oppervlaktewater in het buitengebied in eigendom van het Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier (HHNK) bedraagt om en nabij 110 ha, waaronder het Limmer Die (ca. 14 ha).

Kadernota Buitengebied

In het buitengebied hebben de volgende natuurbeheerorganisaties terreinen in eigendom zie figuur 2):

- Landschap Noord-Holland (o.m. gedeelten van Zeerijtsdijkje, en verder Limmerveentje, gronden rond het Limmer Die, delen van de Klaas Hoorn en Kijfpolder en Hempolder) ca. 295 hectare
- Staatsbosbeheer (groot deel van de Westwouderpolder): ca. 160 ha
- Stichting de Hooge Weide (onder meer de Hooge Weide en de Grote Ven): ca. 37 ha
- Provincie Noord-Holland, beheer N.V. PWN waterleidingbedrijf Noord-Holland (Krengembos): ca 7 ha.

Figuur 2 Gebieden van Landschap Noord-Holland, PWN, Staatsbosbeheer en Stichting De Hooge Weide

Het agrarisch grondgebruik in de gemeente Castricum bedraagt in cijfers (LEI / CBS , gegevens 2007):

Oppervlakte cultuurgrond:	ca. 1665 ha
Niet-cultuurgrond:	ca. 850 ha
Blijvend en natuurlijk grasland:	ca. 1235 ha
Tuinbouw, open grond:	ca. 140 ha
Tuinbouw onder glas:	ca. 3 ha

2.4. Gebiedskarakteristiek en beschrijving waarden en functies

De gemeente Castricum heeft een veelvoud aan landschappen binnen haar grenzen: zee, strand, duinen, binnenduinrand, strandvlakte/duinpolder, strandwal, veenpolders en het Alkmaardermeer. Het landelijk gebied van Castricum is een overwegend open landschap waarin strandwallen en duinenrijen de horizon begrenzen. De rijke en zeer diverse geschiedenis is op verschillende punten nog 'af te lezen' in het landschap. Jarenlang agrarisch beheer heeft de historische patronen van dit overwegend open landschap in beperkte mate veranderd. Het is ook een aantrekkelijk woon- en recreatiemilieu, door het karakter van de verspreid liggende woonkernen.

De landbouw is een belangrijke drager van het buitengebied. Het agrarisch gebruik betreft vooral melkveehouderij en tuinbouw c.q. bloembollenteelt. In een rapport van Stivas (Stichting ter verbetering van de agrarische structuur) uit 2006 is de structuur van de melkveehouderij in het algemeen als goed gekenschetst, die van de tuinbouwbedrijven als matig.

Het buitengebied kent belangrijke natuur- en landschapswaarden en cultuurhistorische waarden. De natuurorganisaties Landschap Noord-Holland, Stichting De Hooge Weide en Staatsbosbeheer hebben in de gemeente gronden in eigendom, merendeels graslanden (weidevogelgebied) en een deel water- en moerasgebied. Als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) is hier de Robuuste verbindingzone Van Kust tot Kust geprojecteerd. Deze zone moet de veenweidegebieden van Waterland, de Zaanstreek en de rond het Alkmaardermeer gelegen polders met de duingebieden van het Noord-Hollands Duinreservaat en de Schoorlse Duinen onderling verbinden.

Op de Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland is het grootste deel van het gebied aangemerkt als van hoge geografische waarde. Verder zijn er talrijke deelgebieden, die archeologisch van hoge en zeer hoge waarde zijn.

Het buitengebied heeft verder een belangrijke recreatieve en toeristische functie. Voor veel inwoners van de streek vormt de aantrekkelijkheid van het buitengebied een belangrijke vestigingsfactor, en ook voor het (kust)toerisme is het achterland van belang. Er wordt veel gefietst en gewandeld, en het buitengebied blijkt ook aantrekkelijk voor paardrijden, kanovaren en sportvisserij. Daarnaast is uiteraard het Alkmaardermeer voor de regio van betekenis voor verschillende vormen van watersport.

Het buitengebied is grotendeels een laaggelegen en vrij vlak gebied, met een door bemaling en inlaat gereguleerd waterpeil. Gezien het veranderende klimaat, waarbij onder meer veelvuldiger en heftiger neerslag te verwachten is, zal waterberging in het buitengebied van toenemend belang worden.

In het eerder genoemde 'Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand' zijn de waarden van het buitengebied van Castricum uitgebreid beschreven. In steekwoorden kunnen deze als volgt worden samengevat:

- *landschap*
  - o leesbaar
  - o veel microreliëf en variatie
  - o binnendelta Oer-IJ
  - o nabijheid duinlandschap en zee
- *archeologie en cultuurhistorie*
  - o reeds vroeg bewoond, resten van lange geschiedenis
  - o drie provinciale archeologische monumenten,
  - o veel zichtbare elementen, zowel gebouwen en objecten als patronen in het landschap
- *natuur, ecologie en biodiversiteit*
  - o goede **abiotische** uitgangssituatie: (micro)variatie, schone kwel, grote open gebieden
  - o complete gradiënt van zee tot veen
  - o open en ruime weidevogelgebieden en bijzondere moerasvegetaties

Kadernota Buitengebied

- veel gebieden in beheer van natuurorganisaties
- *water*
  - goede kwaliteit van kwelwater binnenduinrand
  - enkele grote wateren (Alkmaardermeer, Limmer Die)
  - water vormt verbindend element en geeft structuur landschap weer
  - beddingenpatroon Oer-IJ
- *landbouw*
  - vitale agrarische sector
  - grondgebonden landbouw
  - redelijke harmonie met landschap en milieu
- *recreatie*
  - zichtbare en leesbare ontstaansgeschiedenis van landschap
  - buitengebied met veel kwaliteiten
  - diverse typen voorzieningen (verblijf, verhuur, infrastructuur, observatiemogelijkheden, etc.)
  - waterrecreatie Alkmaardermeer
  - basis voor “langzaam verkeersnetwerk” aanwezig

2.4.1. Landschappelijke onderlegger

Castricum heeft een unieke combinatie van landschappen. De gemeente is gelegen tussen twee grote wateren, de Noordzee en het Alkmaardermeer. Tussen deze waterpartijen liggen drie voormalige kustlijnen (oude strandwallen) die nog steeds herkenbaar zijn als hoger gelegen drogere zandruggen tussen laaggelegen natte, venige en kleiige strandvlaktes. Heel specifiek is het mondinggebied van het zgn. Oer-IJ, een oude riviertak van de Rijn, die tot vlak voor de jaartelling bij Castricum in zee uitmondde en hier een Biesbosch-achtig milieu creëerde; een stelsel van sterk meanderende kreken waartussen vele zandige eilandjes.

Het bijzondere van het buitengebied van Castricum is dat de geschiedenis van dit natuurlijk milieu nog in het landschap is af te lezen: we treffen hier veel microreliëf, een grote variatie aan grondsoorten en vele slingerende waterlopen. Het gebied heeft van nature door deze grote geodiversiteit ook een grote variatie aan biotopen; de talloze overgangzones (gradiënten) zorgen voor een grote biodiversiteit. Maar menselijke ingrepen in het gebied hebben het huidige landschap uiteindelijk mede gevormd.

Een tweede bijzondere waarde van het buitengebied van Castricum is, dat de complete landschappelijke gradiënt van zee tot veenweidegebied nog grotendeels intact aanwezig is.

Castricum van zee tot meer - een complete landschappelijke gradiënt

De zee vormt een belangrijke vormende kracht achter het landschap van Castricum. De historisch gezien opeenvolgende kustlijnen zijn in het huidige Noord-Holland nog zichtbaar als een serie strandwallen, die gedeeltelijk door verstuing op woelen tot lage duinenrijen, de oude duinen. 5000 jaar geleden werd het Noord-Hollandse getijdebekken doorsneden door een wijd vertakt krekensysteem dat aanvankelijk in het zeer brede 'Zeegat van Bergen' uitkwam. Dit zeegat werd door de nieuwe strandwallen gesloten en het zeegat vernauwde zich tot een opening ter hoogte van Castricum.

De hogere zandige gronden (strandwallen) werden al in prehistorische tijden bewoond. De oudste strandwallen liggen het meest oostelijk: de strandwal van Oudorp en St. Pancras, die van Akersloot en Uitgeest. Deze vormden de kustlijn van 5000 jaar geleden. De strandwal van Alkmaar, Heiloo en Limmen vormde 1000 jaar later de kustlijn.

Plaatsen als Bakkum en Egmond liggen in feite op een nog jongere strandwal (oud duin) die later deels overstoven is bij de jonge duinvorming, die in de late Middeleeuwen op gang kwam. Deze strandwal vormt nu de binnenduinrand.

Kadernota Buitengebied

Tussen de strandwallen liggen de relatief lager gelegen strandvlaktes, met op de strandzanden klei en soms ook veen als grondsoort. Door hun relatief lage ligging zijn het natte gebieden waar veel open water is.

De structuur van het landschap tussen de oorspronkelijke strandwallen (de strandvlaktes) in dit gebied is gedurende lange tijd gevormd door de aanwezigheid van het Oer-IJ: de noordelijke zijtak van de Rijn die tot 2000 jaar geleden ter hoogte van het huidige Castricum in zee afwaterde. Achter de nauwe opening ter hoogte van Castricum, ontstond de binnendelta van het Oer-IJ. Het Oer-IJ stroomde vanaf de Vecht, langs het huidige Amsterdam naar het westen en noordwesten. De monding in zee lag bij het huidige Castricum. Omdat de zee met vloed hier binnenkwam en de rivier naar buiten wilde ontstond een Biesboschachtig milieu: een stelsel van sterk meanderende kreken waartussen vele zandige eilandjes. Met vloed stroomde de zee ook in noordelijke richting de strandvlakte in. Met eb stroomde het zeewater weer terug. Langs de kreken ontstaan hogere zandruggen (oeverwallen).

Vanaf de Romeinse Tijd zijn de hogere gronden (oeverwallen) in de strandvlakte en het binnendeltagebied bewoonbaar en ontstaat vanuit de verschillende buurtschappen uiteindelijk de woonkern Castricum.

De oude buurtschappen van Akersloot en Limmen concentreerden zich vooral op randen van de oude strandwallen. Omdat de huizen bij de akkers lagen en de akkers 'geesten' worden genoemd, spreken we van geestdorpen.

Sinds de Romeinse tijd, begin jaartelling, is de westelijke kustlijn gesloten door nieuwe strandwallen, waar later de jonge duinen zich vormen.

De dreiging van het water kwam niet meer rechtstreeks van de Noordzee, maar via een omweg. Via Zuiderzee en IJ stroomde water in de lager gelegen delen tussen de strandwallen. De strandvlaktes bleven daarom zeer nat. Op de oudere strandzanden werd klei afgezet en er had op diverse plaatsen veenvorming plaats. Later kwam ook water via de Zijpe en de Rekere de strandvlaktes binnen. Het water schuurde beddingen uit, maar liet op andere plaatsen weer veel zware klei (katteklei of pikklei) achter. Er ontstaat een nat gebied met grote variatie aan grondsoorten en reliëf.

In de strandvlaktes zijn diverse waterlopen die in de voormalige bedding van het OerIJ liggen.

Deze waterlopen dragen namen als Die en Dije. (Ie en Ye betekent 'water')

Om de geesten tegen wateroverlast te beschermen zijn al vanaf de 11^e eeuw vele dijken aangelegd.

De lagere, natte delen zijn lange tijd alleen geschikt geweest voor weiland.

Ten oosten van de strandwal van Akersloot lag vanaf 4000 jaar geleden een moeras waarin zich een meters dik pakket veen vormde. Pas in de Middeleeuwen is het moeras in cultuur gebracht. Om het slappe veengebied te kunnen gebruiken werden talloze sloten gegraven om het water af te voeren.

Door de ontwatering van het land begon het land tot onder zeeniveau te dalen en ontstaan meren als Schermer en Langemeer (= Alkmaardermeer en Uitgeestermeer).

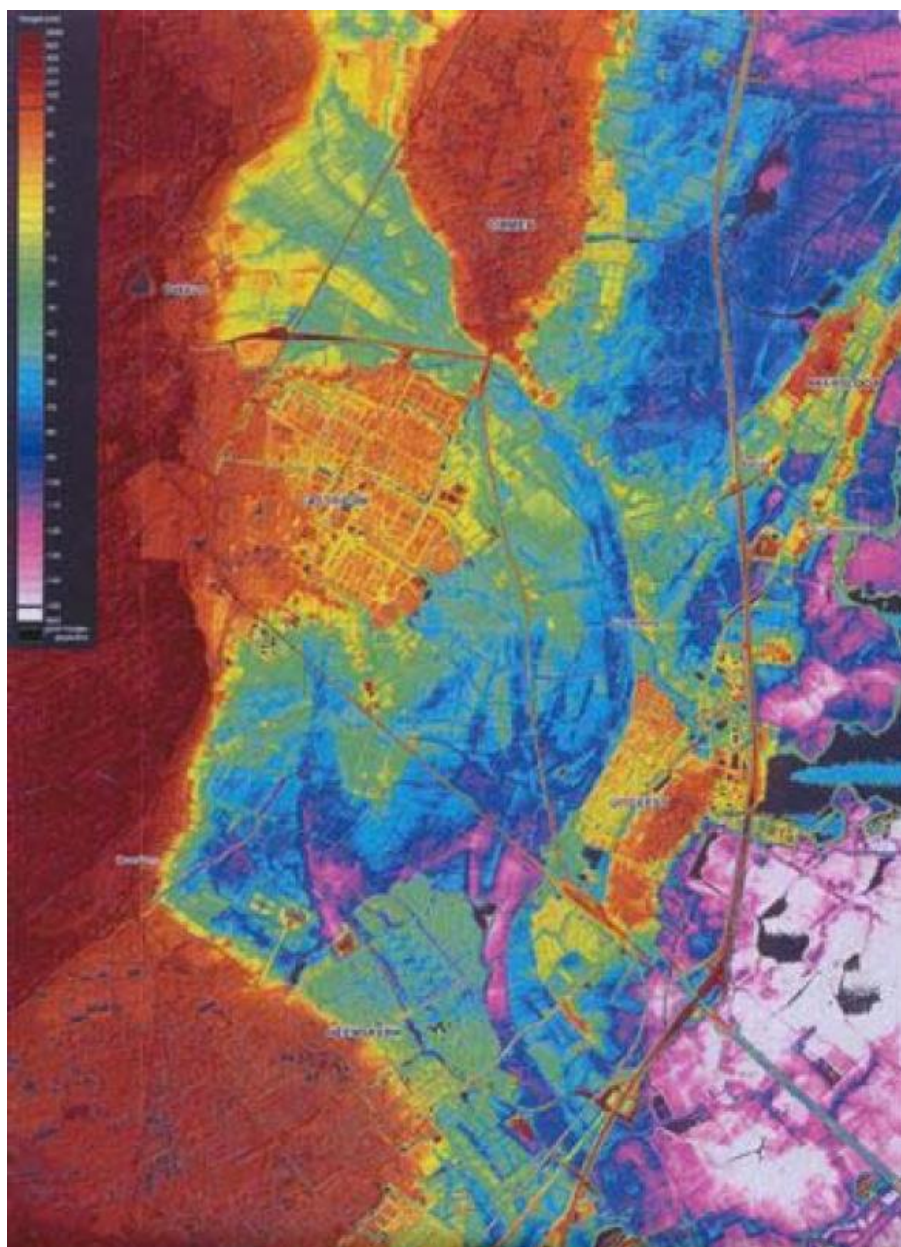
Het Alkmaardermeer en de huidige duinen zijn dus zeer jong, niet ouder dan 1000 jaar.

Het strandvlaktegebied en de binnendelta van het OerIJ hebben een duidelijk ander karakter dan de meer oostelijk gelegen veenweidegebieden met een 'manmade' slotenpatroon. Grillige kavelpatronen in de vlakte verraden een ondergrond van geulen en kreken. Restgeulen van het Oer-IJ bleven bestaan als laagten in het landschap, soms als watergangen. De Schulpvaart en de Hendriksloot zijn voorbeelden van restanten van deze oude waterlopen. In de weilanden is veel microreliëf. In het gebied zijn nog steeds veel oeverwallen herkenbaar.

Het patroon van geulen en wallen van de binnendelta is van aardkundige en, vanwege de oude bewoningsgeschiedenis, ook van [archeologische waarde](#).

Op de AHN-kaart (Actueel Hoogtebestand Nederland) van Castricum (figuur 3) is nog heel duidelijk te zien hoe de bedding van het Oer-IJ door het landschap loopt. Tussen Limmen en Castricum is nog goed de passage van het Oer-IJ te onderscheiden. De Kennemerstraatweg ligt hoog op de strandwal, het kruispunt met de Zeeweg ligt veel lager.

Figuur 3. AHN-kaart (Actueel Hoogtebestand Nederland) van Castricum

2.4.2. Natuur en ecologie

De in de voorgaande paragraaf landschappelijke rijkdom van de gemeente Castricum wordt weerspiegeld in de rijkdom aan natuurwaarden. De natuurwaarden worden hieronder kort beschreven, van westelijke naar oostelijke richting. We leggen hierbij de nadruk op hogere planten en weidevogels. Uiteraard komen in terreinen die van belang zijn voor planten en vogels ook allerlei andere plant- en diergroepen voor. Een markant voorbeeld daarvan is de Noordse Woelmuis. Van deze soort uit Noord- en Midden-Europa leeft in Nederland een geïsoleerde populatie, die wordt beschouwd als relict uit de IJstijd. Deze Nederlandse populatie vormt een aparte ondersoort die hier alleen voorkomt in enkele moerassige gebieden en op het eiland Texel (zie verspreidingskaartje, figuur 4).

Kadernota Buitengebied

Voorbeeld: Noordse Woelmuis

In Noord-Holland-Midden is de huidige verspreiding van de Noordse Woelmuis sterk gebonden aan de grote aaneengesloten veenweidegebieden met een netwerk van drassige oevers, verlande sloten, kruidenrijke graslanden en grotere en kleinere rietlanden. Buiten deze zogenaamde vaarlandgebieden wordt de soort **gevonden** in rietlandjes langs ringvaarten van droogmakerijen, oevers van meren en buitendijks gelegen rietlanden in het IJsselmeer. In de gemeente Castricum komt deze muis wel voor in de Hempolder en de Westwouderpolder, maar niet ten westen van de A9.

[Foto: Ecomare, internet]

Figuur 4. Verspreidingskaartje Noordse woelmuis
[Bron: telmee.nl, geraadpleegd september 2009]

Overgang duinen - polder

Castricum kent een kenmerkende overgang van de duinen naar het landelijk gebied. Een dergelijke kenmerkende overgang wordt verder alleen in de gemeente Bergen (N.H.) aangetroffen. In het overgangsgedebied van duin naar polderland zijn ten noorden van de Zeeweg belangwekkende ontwikkelingen gaande als gevolg van recente natuurbouwmaatregelen: Zeerijdsdijkje, Hooge Weide. De kwel van schoon grondwater, afkomstig uit het duingebied, zal hier ongetwijfeld leiden tot bijzondere natuurwaarden van kwelvegetaties en natte graslanden. Ook tussen Castricum en Heemskerk zijn in het Krengenbos en de aangrenzende weilanden bijzondere natuurwaarden aanwezig. Op een groter schaalniveau bekeken zijn deze overgangsgedebieden van duin naar polder zeldzaam geworden.

Slootleven verkennen

Strandwallen en strandvlakten

Ten oosten hiervan ligt het landschap van de strandwallen en strandvlakten. Grote delen van de strandvlakten zijn belangrijke weidevogelbroedgebieden: het Oosterveld, de terreinen rond het Limmer Die, de Groote Ven en de Oude Venne. Verder zijn op enkele plaatsen bijzondere schrale hooiland- en rietlandvegetaties aanwezig in het Limmerveentje en de oeverlanden van het Limmer Die. Deze terreinen zijn gedeeltelijk in bezit en beheer van terreinbeherende organisaties.

Veenweidegebieden

Rond het Alkmaardermeer liggen veenweidegebieden die bijzonder rijk zijn aan weidevogels. Deze weidevogelgebieden horen tot de beste van Noord-Holland: Klaas Hoorn en Kijfpolder, Hempolder, Dorregeesterpolder en Westwouderpolder. Zij zijn grotendeels in bezit en beheer bij natuurorganisaties.

Alkmaardermeer

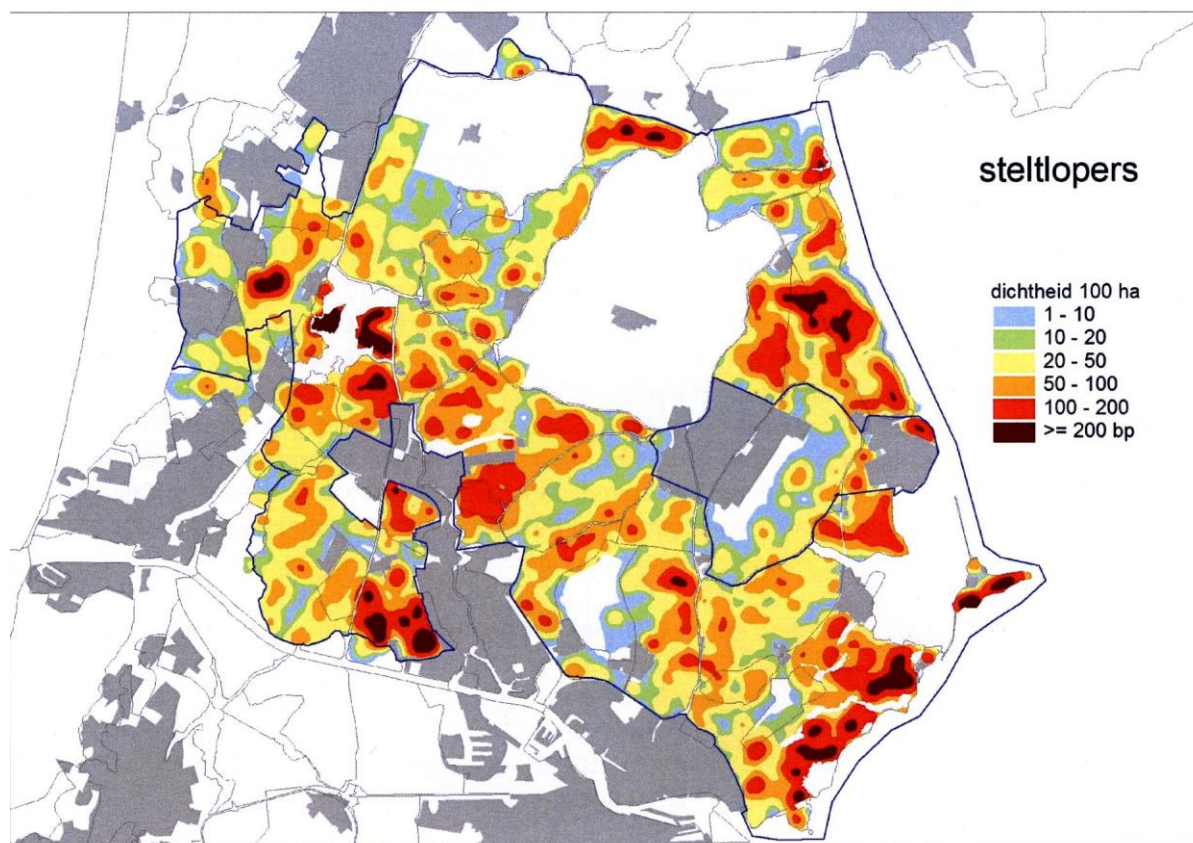
Ook het Alkmaardermeer zelf heeft natuurwaarden: de oeverlanden zijn belangrijke broedgebieden voor riet- en watervogels en het meer zelf is een belangrijk overwinteringsgebied voor watervogels.

Weidevogels

Tot de weidevogels worden gerekend Scholekster, Kievit, Tureluur, Grutto, Watersnip en Kemphaan, en vaak ook de eendensoorten Slobeend en Zomertaling omdat deze in hetzelfde biotoop voorkomen. De weidevogels zijn in de afgelopen decennia door verschillende oorzaken sterk in aantal achteruitgegaan. De belangrijkste oorzaken zijn intensivering van het graslandgebruik, de hiermee gepaard gaande diepere ontwatering en terreinverlies, verstedelijking en verstoring. De beste weidevogelgebieden in Nederland liggen nu in het lage midden van Friesland, in Noordwest-Overijssel, in de Noord-Hollandse veenweidegebieden en op enkele plaatsen in het Groene Hart. Verschillende organisaties proberen de weidevogels te behouden door aangepast beheer van graslanden.

Zoals onder meer is aangegeven in de provinciale Weidevogelvisie Noord-Holland en in het Natuurbeheerplan Noord-Holland ILG-regio Noord-Kennemerland, kan een zeer groot gedeelte van het buitengebied van Castricum worden aangemerkt als 'geschikt leefgebied voor weidevogels'. De graslandgebieden in de strandvlakten tussen de duinen en Limmen-Heiloo, en die tussen Castricum-Limmen en Uitgeest-Akersloot, en de polders rond het Alkmaardermeer worden door de provincie allemaal gezien als "weidevogelkerngebieden". Vooral de strandvlakte tussen Limmen en Akersloot, de Klaas Hoorn en Kijfpolder, de Hempolder en de Westwouderpolder hebben zeer hoge dichtheden weidevogels, zie het kaartje hierna uit de Atlas van de weidevogels in Laag Holland.

Figuur 4.1

Dichtheid van steltlopers (grutto, tureluur, kievit, scholekster, watersnip en kemphaan) in Laag Holland in 2006.

Bron: Scharringa, C.J.G. & R. van 't Veer (2008)

Parels aan het snoer

Natuurgebieden functioneren meestal niet op zichzelf, omdat zij daar in het algemeen te klein voor zijn, zij zijn altijd in meerdere of mindere mate afhankelijk van hun omgeving, zij maken deel uit van een groter geheel. Daarom is het van belang natuurgebieden in onderlinge samenhang te zien. Net evenmin als een bedrijventerrein goed kan functioneren zonder goede aansluiting op het wegennet is het functioneren van de natuur ook afhankelijk van een heel stelsel van gebieden. Beleidsmatig is dat

uitgangspunt vertaald in het concept van de **Ecologische Hoofdstructuur** (EHS), dat in het hoofdstuk Beleidskader (paragraaf 3.6.2) verder aan de orde komt.

2.4.3. Archeologie en cultuurhistorie

In het Oer-IJ-gebied ligt een aantal archeologisch waardevolle terreinen. Het meeste gevonden materiaal daar dateert uit de Late IJzertijd, de Romeinse tijd en de vroege Middeleeuwen en betreft bewoningsrestanten van de Friese stammen die het kustgebied tussen de Oude Rijn en noordelijk Duitsland bevolkten. Overigens bevat heel Castricum in binnen- en buitengebied veel archeologische vondsten.

De gemeente Castricum telt zowel beschermde rijksmonumenten, provinciale monumenten als gemeentelijke monumenten.

De gemeente heeft meerdere provinciale archeologische (drie), aardkundige (twee) en cultuurhistorische (één) monumenten binnen haar grenzen. In 2003 heeft de provincie als eerste provinciale *archeologisch* monument aangewezen het gebied rond Cronenburg. In het 28 hectare grote terrein bevinden zich unieke resten van bewoning in de bodem uit een groot aantal perioden. In dit terrein mag de bodem niet zonder vergunning door graven, bouwen en ploegen worden verstoord, zodat alle op elkaar liggende bodemlagen intact blijven. Begin 2005 is de (Limmer) Zanddijk aangewezen als beschermd provinciaal *cultuurhistorisch* monument, terwijl in het najaar 2005 de status van provinciaal *aardkundig* monument is toegekend aan het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Eind 2006 is als *archeologisch* monument een terrein aan de Bleumerweg te Bakkum aangewezen. Verspreid over 8 hectare, liggen hier bewoningssporen uit de 6^e tot de 9^e eeuw verborgen. In 2009 is het provinciaal *archeologisch* monument Heemstede (De Geest van Heemstede) aangewezen. Sinds september 2009 zijn de duinen provinciaal *aardkundig* monument.

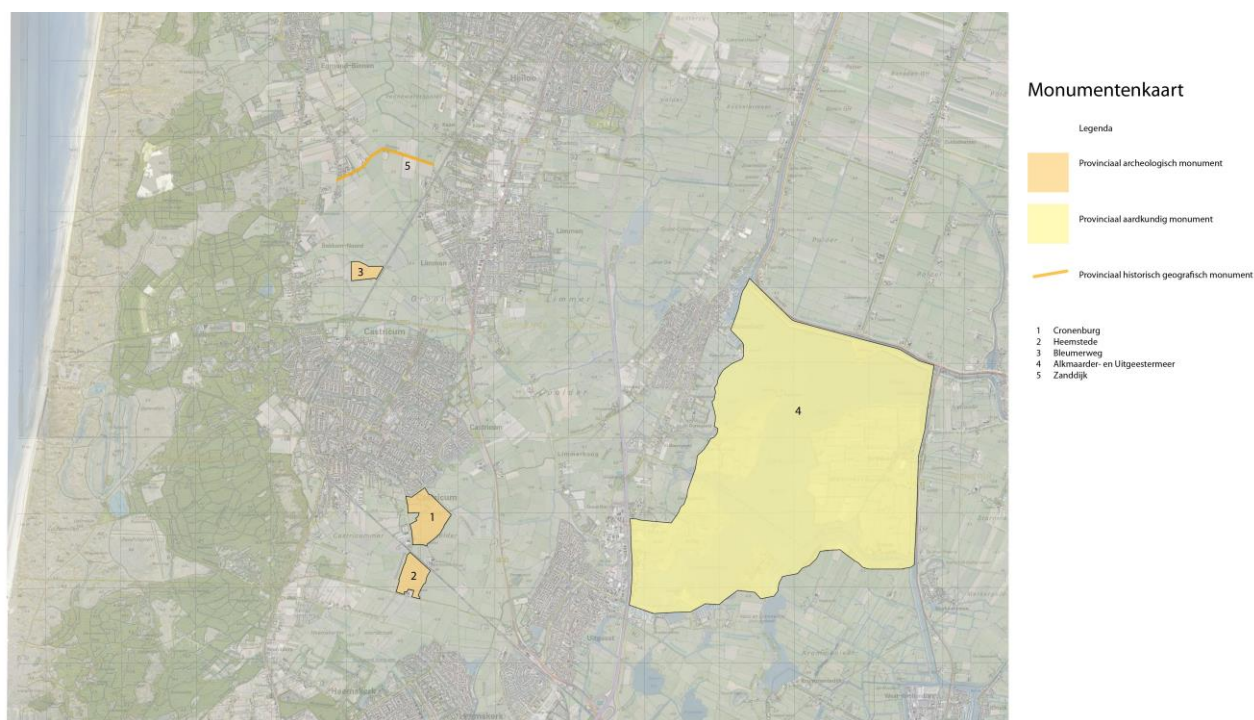
Het gebied Cronenburg, inclusief de boerderij is sinds 2003 een provinciaal (archeologische) monument (foto: Werkgroep Oud-Castricum)

Provinciale *bouwkundige* monumenten zijn het gemaal 'Limmen 1979' in Akersloot en een grenspaal aan de Rijksweg in Limmen (tegenover Golden Tulip Heiloo).

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Holland zijn de verschillende waarden terug te vinden.

Kadernota Buitengebied

Figuur 5- Provinciale monumenten 1) Cronenburg 2) Heemstede 3) Bleumerweg 4) Alkmaarder- en Uitgeestermeer 5) Zanddijk te Limmen. Duingebied is niet aangegeven.

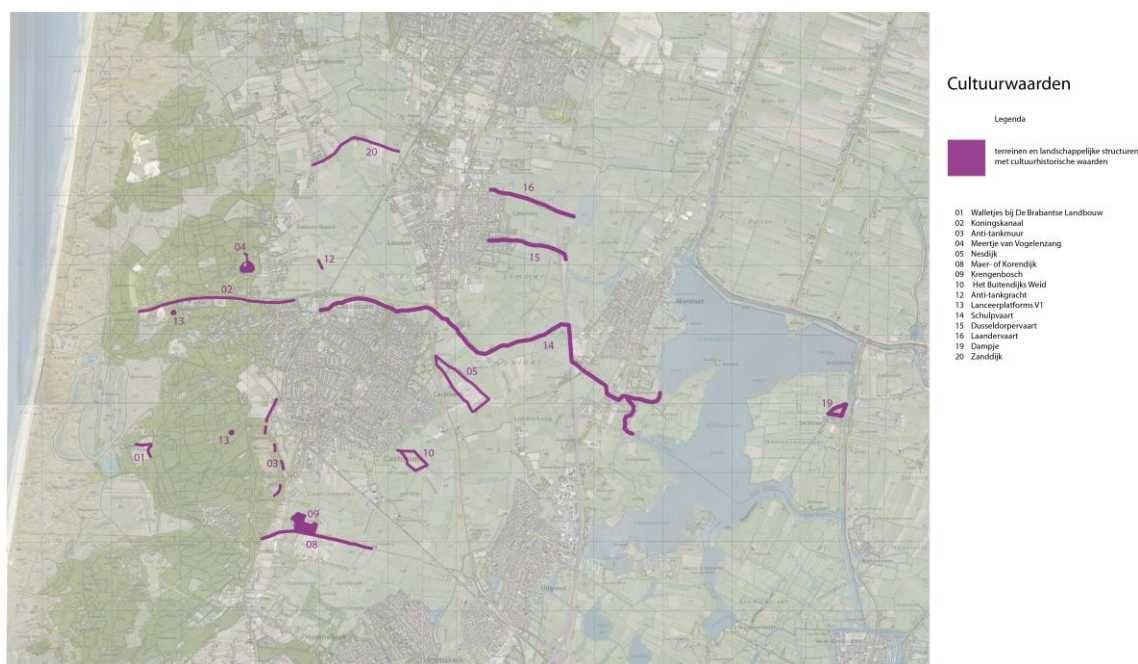
Een overzicht van cultuurhistorisch waardevolle elementen in het gebied is opgenomen in paragraaf 4.2.6. van het beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied (zie separate bijlage 6).

Op 28 augustus 2009 heeft door het college van B&W een voorlopige vaststelling plaatsgevonden van het zgn. register van beschermde gemeentelijke monumenten, onderdeel terreinen en landschappelijke structuren met cultuurhistorische waarden.

Het betreft de volgende terreinen en landschappelijke structuren (zie ook figuur 6):

- T01 Walletjes bij De Brabantse Landbouw
- T02 Koningskanaal
- T03 Anti-tankmuur
- T04 Meertje van Vogelenzang
- T05 Nerdijk
- T08 Maer- of Korendijk
- T09 Krengenbosch
- T10 Het Buitendijks Weid
- T12 Anti-tankgracht
- T13 Lanceerplatforms V1
- T14 Schulpvaart (inclusief T21 Landhoofden sluis Schulpvaart)
- T15 Dusseldorpervaart
- T16 Laandervaart
- T19 Dampje

Kadernota Buitengebied

Figuur 6. Terreinen en landschappelijke structuren met cultuurhistorische waarden

2.4.4. Water

De waterhuishouding in het buitengebied van de gemeente Castricum valt onder het beheer van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Het buitengebied strekt zich uit over de verschillende waterstaatkundige eenheden (polders). Het grootste deel van het buitengebied ligt binnen de volgende polders

- Groot Limmerpolder
- Castricumerpolder
- Hempolder
- Klaas Hoorn en Kijfpolder
- Zwartedijkspolder
- Binnengeesterpolder
- Westwouderpolder

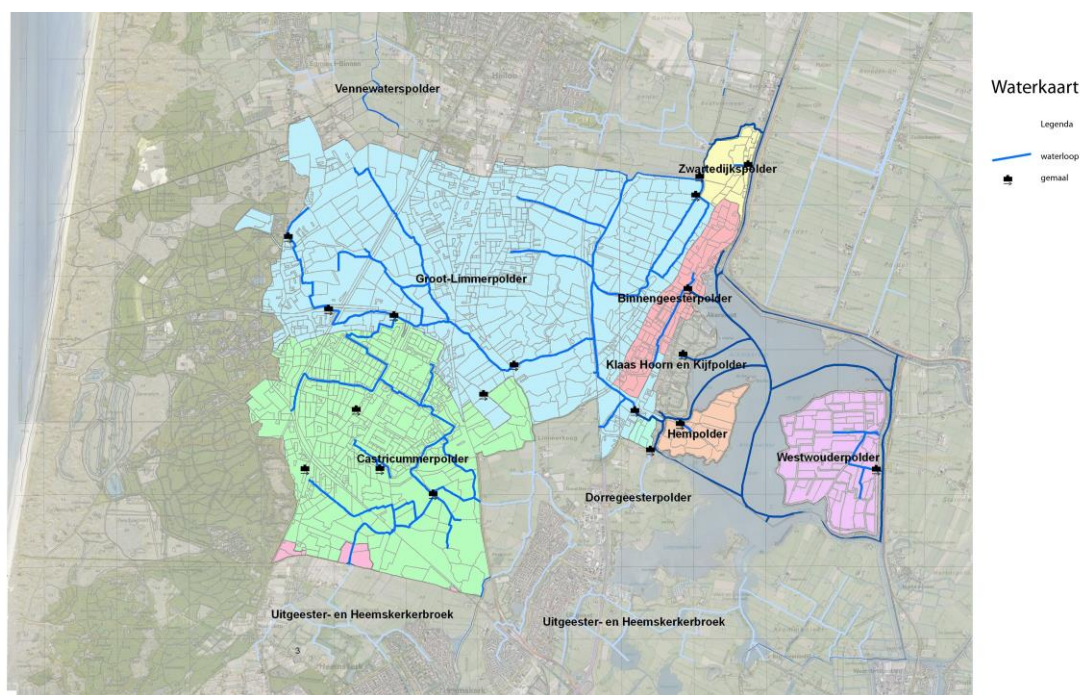
Verder liggen nog kleine gedeelten van het gemeentelijk grondgebied in de Vennewaterspolder, de Dorregeesterpolder, de Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder en de polder en de Boekelermeerpolder.

In natte perioden wordt het overtollige water binnen de polders verzameld in het hoofdwaterlopendsysteem, waarna het middels gemalen wordt uitgeslagen op de Schermerboezem. In droge periode kan het tekort aan water worden opgevangen door juist water vanuit de Schermerboezem in te laten en in sommige gevallen binnen de polders op te malen naar hoger gelegen gebieden.

Figuur 7 geeft een overzicht van de polders, de hoofdwaterlopen, gemalen en boezemwateren.

De veiligheid in de polders wordt gewaarborgd door de aanwezige regionale waterkeringen langs de boezemwateren.

Kadernota Buitengebied

Figuur 7. Situatieschets van de gemeente Castricum, de inliggende polders, de hoofdwaterlopen, hoofdgemalen en boezemwaterlopen

De verschillende gebieden hebben van origine verschillende typen eigen (gebiedseigen) water. In de duinen is het water van nature voedselarm en in dit deel van het kustgebied is het duinwater kalkrijk. Het water van de strandwallen en van de binnenduinrand is kalkarmer, doordat veel kalk in de loop der tijden al is uitgespoeld. Vanuit de hoger gelegen gebieden van de strandwallen en de binnenduinrand stroomt (schoon) kwelwater door zgn. duinrellen, hier ook wel “beken” genoemd naar de lager gelegen gedeelten van de polders. In de veengebieden is het water als gevolg van het veenvormingsproces van nature enigszins zuur.

Tengevolge van uitspoeling van meststoffen is de waterkwaliteit van het polderwater zorgelijk, met name wat betreft de fosfaatconcentraties. Ook doordat in droge tijden boezemwater wordt ingelaten, worden meststoffen, aanwezig in dit boezemwater, aangevoerd.

Gedeelten van het agrarische gebied zijn in gebruik voor bollenteelt. Om hier in droge periodes voldoende water te hebben wordt ook wel grondwater opgepompt. Hoewel de winningen per stuk gering zijn, hebben ze door het grote aantal samen een negatieve invloed op de waterhuishouding.

2.4.5. Landbouwstructuur

De agrarische sector is een belangrijke drager van het landelijk gebied. De voornaamste bedrijfstypen zijn de melkveehouderij en de tuinbouw, met name bollenteelt. Intensieve veehouderij, glastuinbouw (als hoofdactiviteit) en akkerbouw zijn in het grondgebied van Castricum (vrijwel) ontbrekende bedrijfstakken.

Enkele jaren geleden is door de Stichting ter Verbetering van de Agrarische Structuur in Noord-Holland een analyse uitgevoerd van de landbouw in Castricum (Stivas Noord-Holland, 2006). In totaal is via dit onderzoek 78% ha van het agrarisch buitengebied binnen de gemeente Castricum geïventariseerd.

Bedrijfsomvang

Uit tabel 2-1 blijkt dat de graasdierhouderij gemiddeld grotere bedrijven heeft in vergelijking met heel Noord-Holland. De tuinbouwbedrijven en de gemengde bedrijven daarentegen zijn gemiddeld kleiner dan de Noord-Hollandse bedrijven.

Tabel 2-1. Gemiddelde bedrijfsomvang en bedrijfsgrootte per sector

	NGE*/bedrijf			ha/bedrijf		
	Castricum	Noord-Holland	Nederland	Castricum	Noord-Holland	Nederland
Akkerbouw **	4	76	65	4	45	46
Vollegrondstuinbouw	97	207	189	6	11	72
Graasdierhouderij	70	62	72	36	31	30
Gemengd bedrijf	61	101	79	15	38	30

* NGE (= Nederlandse Grootte Eenheid) per bedrijf is een indicator voor de economische vitaliteit

** één bedrijf

Het aantal bedrijven binnen de twee hoofdgroepen, de rundveehouderijbedrijven resp. tuinbouwbedrijven, bedraagt allebei ca. 30 tot 40. Het aantal bedrijven neemt geleidelijk af, maar de bedrijfstypen in het onderzoek schalen op: de gemiddelde bedrijfsomvang neemt gestaag toe.

De agrarische bedrijven zijn overwegend toegelegd op enkele producten en ze vertonen een trend van schaalvergroting. Dit betekent niet dat de bedrijven uniform zijn. Binnen de melkveehouderij en tuinbouw Castricum komen verschillende typen agrarische ondernemingen voor met enkele opvallende uitersten. Zo kan men er een melkveehouderijbedrijf vinden dat door middel van begrazing een groot deel van het duingebied onderhoudt; een ander richt zich volledig op de hoofdactiviteit melkveehouderij en melkt een quotum van meer dan een miljoen kilo melk vol. Castricum heeft de grootste anemonenkwekerij van het land binnen de gemeentegrens, en circa tien agrarische bedrijven hebben als nevenactiviteit het beheer van een minicamping.

Anemonenbollen sorteren

Voor sommige individuele bedrijven kan verbreding een ontwikkelingsmogelijkheid zijn. Daarbij ontplooit een agrarisch bedrijf nevenactiviteiten, al dan niet verwant aan het bedrijf. Bekende voorbeelden zijn minicampings, het houden van een paardenpension, de verkoop van eigen of streekproducten of de combinatie van landbouw en zorg. Verbreding kan vragen om ruimere bouw- en gebruiksmogelijkheden van de agrarische erven.

Uit het Stivas-onderzoek kwam naar voren dat 29% van de melkveebedrijven met een quotum onder het gebiedsgemiddelde een neventak in de recreatieve sfeer heeft. Als ook verbreding in de agrarische sfeer wordt meegeteld was het percentage 75%. Van de bedrijven met een melkquotum boven het gemiddelde had 15% een recreatieve neventak.

Als ook de agrarische activiteiten schapenhouderij en het houden van vleesvee worden meegerekend bedroeg het percentage bedrijven met neventak ten tijde van het onderzoek 67%. In het algemeen kan voor Castricum worden gesteld dat verbrede landbouw de facto van beperkte betekenis is voor de agrarische sector.

In 2008 -ruim tien jaar nadat in Castricum een ruilverkaveling is afgerond - is door het Kadaster in opdracht van Stivas Noord-Holland een globale verkavelingsanalyse uitgevoerd voor heel Noord-Holland, met uitgesplitste gegevens per gemeente en zelfs voor Akersloot, Castricum en Limmen afzonderlijk. Op grond van verschillende kenmerken, zoals de oppervlakte huiskavel per bedrijf, het aantal veldkavels en de oppervlakte van de veldkavels krijgt de verkavelingssituatie voor deze drie kernen een totaalbeoordeling van resp. matig - matig – redelijk. Hieruit kan overigens niet al te veel worden afgeleid, aangezien in de analyse niet het voor het plangebied cruciale onderscheid is gemaakt tussen de melkveebedrijven en de vollegrondstuinbouw (in casu bollenteelt). Agrariërs in het gebied beoordelen zelf de verkavelingssituatie aanmerkelijk gunstiger.

2.4.6. Recreatieve infrastructuur en recreatieve voorzieningen

De landschappelijke kwaliteiten van duinen, strand en polder worden door de inwoners van de gemeente zeer op prijs gesteld. Voor een forensengemeente als Castricum is de hoge omgevingskwaliteit een belangrijke vestigingsfactor. Veel inwoners hebben bewust gekozen voor een kleinere woonplaats in een landschappelijk en recreatief aantrekkelijke omgeving, in plaats van een grotere agglomeratie. Dit geldt zeker voor de kern Castricum zelf, die al sinds begin vorige eeuw als forensenplaats is te karakteriseren, maar ook voor de kernen Limmen en Akersloot, die sinds enkele decennia meer en meer een forensenkarakter krijgen.

Op mooie dagen wordt er niet alleen in de duinen, maar ook in het landelijk gebied veel gefietst en gewandeld, liefhebbers kijken er naar vogels, en hengelaars en kanoërs komen aan hun trekken op en aan het water. En het Alkmaardermeer lijkt soms wel bezaaid met grotere en kleinere bootjes.

De diversiteit aan landschappen met hun verschillende belevingswaarden, maakt de gemeente niet alleen aantrekkelijk voor de eigen inwoners, maar ook voor verblijfsrecreatie.

Hierdoor is het mogelijk geworden, dat recreatie en toerisme voor ongeveer 12% bijdragen aan de directe werkgelegenheid in de gemeente. Daarnaast is er ook een effect op de indirecte werkgelegenheid, dankzij de verschillende andere bestedingen (detailhandel, landbouwproducten, transport) van toeristen en recreanten. Volgens een eerder Distributie Planologische Onderzoek (DPO) bedraagt het indirecte werkgelegenheidseffect van recreatie en toerisme 160 FTE.

Het totale werkgelegenheidseffect van recreatie en toerisme bedraagt ca. 600 fte.

Verblijfsrecreatie

Tabel 2-2 geeft een overzicht van de verblijfsaccommodaties, gegroepeerd naar accommodatievorm; de tabel betreft overigens de gehele gemeente, dus ook de strand- en duingelateerde verblijfsrecreatie.

Tabel 2-2. Verblijfsrecreatie in Castricum

Aantal hotels	2	Aantal kamers	226
Campings	15	Aantal plaatsen	2767
Groepsaccommodaties	1	Aantal bedden	178
Recreatiewoningen	116		
Jachthavens	5	Aantal ligplaatsen	ca. 900

Bron: o.a. EIM (2007),

Kadernota Buitengebied

Het aantal plaatsen (bedden) bij particulieren (zoals bed & breakfast) is niet exact bekend, maar bedraagt naar schatting enkele tientallen.

Castricum telt twee grote duincampings met landelijke bekendheid, de overige zijn grotendeels kleinere boerderijcampings, verspreid over het buitengebied.

De duincampings tellen samen ca. 2.400 plaatsen en jaarlijks ('s zomers) ca. 10.000 bewoners. Het totale aantal overnachtingen van de twee campings bedraagt 450.000 op jaarbasis.

Dagrecreatie

De dagrecreatie bestaat vooral uit het bezoek aan het strand en de duinen en uit waterrecreatie.

Daarnaast wordt het buitengebied recreatief gebruikt voor fiets- of wandeltochten en in mindere mate voor kanotochten. Grootschalige attracties, evenementen of musea telt Castricum niet.

Voor dagrecreatie is ook een belangrijke rol weggelegd voor bezoekerscentrum De Hoep van PWN. In de toekomst kan dat ook gelden voor het in de nabije toekomst in Castricum te vestigen Archeologisch depot.

De waterrecreanten zijn vooral aangewezen op het Alkmaardermeer. In totaal telt Castricum 5 jachthavens. Jaarlijks bezoeken 600.000 mensen het RAUM-gebied.

2.4.7. Economie

Naast de hiervoor genoemde verspreid liggende agrarische en recreatieve ondernemingen telt het buitengebied meer economische dragers.

- de gemeente Castricum telt in totaal vijf bedrijventerreinen, verspreid in de gemeente, met een totaal aan bruto bedrijventerrein van 29 ha, waarvan 2 hectare nog uit te geven. Het betreft:
  - Schulpstet bruto 4 ha
  - Nieuwelaan bruto 5 ha
  - Castricummerwerf bruto 5 ha
  - Heemstederweg bruto 5 ha
  - De Boekel bruto 9 ha

De laatste drie bedrijventerrein liggen in het buitengebied.

Er is geen sprake van noemenswaardige leegstand. Er zijn nog geen concrete plannen voor terreinen die op korte termijn beschikbaar komen.

- de gemeentelijke bedrijvenlijst kent (stand van zaken augustus 2009) in totaal vijf maneges
- de beroepsvisserij op het Alkmaardermeer;
- de scheepvaart;
- daarnaast zijn er de nodige initiatieven voor (nieuwe) activiteiten in het buitengebied, onder meer op het vlak van zorg, kinderopvang en 'wellness'.

Er is recentelijk onderzoek uitgevoerd naar het antwoord op de vraag of de ruimtevraag binnen de gemeente voor wat betreft de bedrijventerreinen efficiënter moet worden gefaciliteerd. Het ruimtegebruik op de bedrijventerreinen is op dit moment al (zeer) intensief. Alleen op bedrijventerrein De Boekel is nog een inbreidingsmogelijkheid van 0,8 hectare, alleen voor bestaande bedrijven/kavels.

Gestart is een vervolgonderzoek dat zich meer gaat richten op de kwalitatieve vraag van ondernemers. Het betreft:

- het bepalen van de aard en omvang van de ruimtebehoefte en waar kan deze worden gefaciliteerd,
- het maken van de beleidskeuzes wie/wat wordt gefaciliteerd en
- het vertalen van de beleidskeuzes in een (structuur)visie, die als basis kan dienen voor aanpassing van de bestemmingsplannen.

2.4.8. Wonen

Castricum wordt hogelijk gewaardeerd om de woonkwaliteiten, die ook worden bepaald door de kwaliteiten van het buitengebied, zoals aangegeven in paragraaf 2.4.6.

De Strategische Visie Buiten Gewoon Castricum signaleert verschillende knelpunten op de woningmarkt. Deze betreffen vooral: dat de woningmarkt verstopt is, dat er te weinig kansen zijn voor starters, de lange doorlooptijden van bouwplannen, de betaalbaarheid van woningen en de vergrijzing.

In 2006 is door de regio Noord-Kennemerland – dat wil zeggen de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijp, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Schermer - een Regionale Woonvisie 2005 2015 opgesteld, waarin een minimale bouwplanning voor die periode van 15.100 woningen wordt geconstateerd, op basis van het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord. Het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord, vastgesteld door de provincie in oktober 2004, stelt dat de gemeenten meer vrijheid krijgen bij het bepalen van de omvang van de locaties van de woningbouw, mits sprake is van een goede regionale afstemming.

Het buitengebied geldt vanuit het vigerende provinciale beleid grotendeels als uitsluitingsgebied, waar uitbreiding van rode functies niet is toegestaan. Een uitzondering is gemaakt voor het gebied tussen Castricum en Heiloo, waar het Zandzoomproject wordt opgezet. Van de hier in totaal 2400 geplande woningen -waarvan 600 op het grondgebied van Castricum- behoren er 300 tot het topsegment dat valt onder de categorie 'Landelijk wonen'.

2.5. Sterkte-zwakte analyse plangebied

In het Visiedocument - Buitengebied in balans (mei 2009) is, gegeven de veelzijdige kwaliteiten van het buitengebied, een zestal dilemma's geschetst die zich voordoen bij het maken van keuzes voor het toekomstig ruimtelijk beleid voor het buitengebied.

We geven de in het visiedocument genoemde dilemma's hier nog eens weer.

Dilemma 1: Wie zijn de hoeders van het landschap?

Agrariërs vormden en ontwikkelden het weidelandschap zoals wij dat nu kennen en waarderen, inclusief de natuurwaarden. Maar (landbouw) economische ontwikkelingen hebben veel natuurwaarden verloren doen gaan (bollenteelt heeft plaatselijk veeteelt verdrongen, graslandgebruik is geïntensiveerd). De mate van bedreiging van natuurwaarden als gevolg van landbouwontwikkelingen is de laatste decennia overigens verminderd door verschillende oorzaken. Grasland omzetten in bollenteelt mag bijvoorbeeld niet meer en de mest- en mineralenwetgeving heeft als resultaat dat de veedichtheid omlaag is gegaan. Ondertussen kopen natuurorganisaties landbouwgrond om natuurwaarden te behouden resp. weer terug te brengen. De boerenstand voelt zich daardoor soms beknot in haar ontwikkelingsmogelijkheden.

Vanuit maatschappelijke overwegingen is natuurbeheer door boeren aantrekkelijk. Maar in financieel opzicht biedt dit agrariërs - bij de huidige vergoedingen - onvoldoende soulaas en is daardoor niet aantrekkelijk genoeg. En levert het wel het gewenste natuurre resultaat?

Dilemma 2: Wat wordt de relatie tussen stad en land?

In de invloedssfeer van de Randstad, en dus ook in het buitengebied van Castricum, raakt de productiefunctie van de landbouw steeds meer overvleugeld door de betekenis van het buitengebied als "ommeland" en "uitloopgebied" voor de stedelijke bevolking. Zelfs in het buitengebied wonen zo langzamerhand meer burgers dan boeren.

De stedelijke bevolking ziet het buitengebied vooral als recreatieve bestemming voor de vrije tijd. Maar voor de agrarische bevolking is het buitengebied de basis voor hun bestaan. En heeft de landbouw in de stedelijke invloedssfeer van de Randstad nog een eigen, zelfstandig bestaansrecht? Uiteindelijk bepaalt het democratisch gekozen bestuur wat planologisch gebeurt in het buitengebied. Maar het bestuur wordt gekozen door een electoraat, dat in toenemende mate bestaat uit een

Kadernota Buitengebied

stedelijke bevolking die het buitengebied vooral ziet als bestemming voor recreatieve activiteiten in de vrije tijd. De boerenstand voelt zich daardoor vaak “overruled” en in de verdediging gedrongen. Voor het voortbestaan van het buitengebied als groene en open ruimte is het dan ook van levensbelang, dat het buitengebied een bredere, duurzame functie krijgt, die gewaardeerd en belangrijk geacht wordt door de stedelijke bevolking. Maar hoeveel procent van de stedelingen voelt zich nu écht betrokken bij het buitengebied, wat verlangen zij dan eigenlijk precies en wat hebben ze daar voor over ?

Bovendien beïnvloeden demografische ontwikkelingen de gewenste functionaliteiten van het buitengebied. Zo is er een objectief sterk groeiende behoefte aan zorg / opvoeding in een agrarische setting. Ook is er een potentiële markt voor recreatie bij de boer en wijzigen trends onder invloed van bevolkingssamenstelling. De ruimtelijke vraag die hierdoor ontstaat verdient een proactief optreden.

Dilemma 3: Wie betaalt voor de kwaliteiten van het buitengebied?

De agrariërs in de gemeente Castricum leveren melk en bollen voor een geglobaliseerde markt die hen beloont. De directe omgeving heeft andere verwachtingen en eisen (open landschap, weidevogels, rust, uitzicht, geen glastuinbouw, geen intensieve veehouderij, maïs via vergunning) en hoewel veel agrariërs aan agrarisch natuurbeheer doen, zeker ook omdat dat extra inkomsten oplevert. komt de samenleving over het algemeen niet, of onvoldoende over de brug. Deze regionale ‘producten’ hebben geen prijsvorming. Die situatie veroordeelt agrariërs vandaag de dag tot oriëntatie op wereldmarkt en zodoende tot intensivering.

Als we er van uitgaan dat de agrarische productie niet langer de landschapskwaliteiten garandeert die we willen behouden, zijn andere financiële dragers nodig. Natuurbeheerorganisaties proberen de waarden van het ouderwetse cultuurland te bewaren. Andere initiatieven zoals zorgboerderijen, [wellness](#), horeca, etc., betreffen vooral “rode” functies, die weer op gespannen voet kunnen staan met de kwaliteiten, die we juist willen behouden. Kan een “rood-voor-groen-beleid” een oplossing vormen?

Dilemma 4: De kip met de gouden eieren

De natuurwaarden van het buitengebied zijn in de laatste decennia sterk verminderd. Moet nu ook de gemeente stappen nemen om de natuur- en landschapswaarden van het buitengebied te herstellen en verder te ontwikkelen? De Robuuste Verbindingszone “Van kust tot kust” kan hiervoor in ieder geval een belangrijke drager zijn. Gekoppeld aan dit herstel kunnen dan ook de belevingsmogelijkheden worden vergroot door recreatieve voorzieningen als fiets- en wandelpaden, observatiepunten, etc.

Genieten van het buitengebied is een belangrijke voorwaarde om het te kunnen waarderen (verwonderen, bewonderen, waarderen). Het buitengebied van de gemeente ligt op een potentieel hoogwaardig kruispunt, namelijk tussen “kaas en staal” enerzijds en tussen het kust- en duingebied en het veenweiden- en droogmakerijengebied van Laag Holland anderzijds. De mogelijkheden van recreatie in het buitengebied moeten dan ook worden geoptimaliseerd. Maar een teveel aan recreatie leidt ook weer tot verstoring, waardoor natuurwaarden verloren dreigen te gaan: de kip met de gouden eieren. Anderzijds leidt een toename van recreatieve activiteiten of voorzieningen niet per se tot vermindering van natuurwaarden. De oplossing lijkt in ieder geval te liggen in het creëren / aanwijzen van rustkernen van voldoende omvang, en het situeren van belevingsmogelijkheden aan de rand daarvan.

Dilemma 5: Wie krijgt de grond in handen ?

Om verschillende redenen hebben diverse partijen in het buitengebied behoefte aan ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden en daarmee aan meer grond. Dit zijn niet meer uitsluitend de traditionele partijen (agrarische ondernemers, natuur- en terreinbeherende organisaties, overheid), ook nieuwe partijen zijn inmiddels op de markt gekomen. De hoeveelheid ruimte en de grondmobiliteit blijven echter beperkt. De overheid bepaalt de mogelijkheden voor het gebruik van de ruimte onder meer via het bestemmingsplan, maar wil anderzijds ook dat grondaankopen op basis van vrijwilligheid verlopen, dus bij voorkeur zonder inzet van het instrument onteigening.

Dilemma 6: Conserveren of ontwikkelen?

Het gemeentebestuur wil de kwaliteiten van het buitengebied (landschap, natuur, cultuurhistorie, recreatie) behouden, maar wil ook vrijheid voor ontwikkelingen geven: het is niet de bedoeling het buitengebied volledig op slot te zetten, maar wel voor grootschalige ontwikkelingen, die het groene karakter van het buitengebied aantasten.

Het instrument bestemmingsplan kent een stelsel van regels over wat wel en wat niet mag op een bepaalde plaats, maar daarmee is het alleen een toelatingsinstrument. Wanneer de overheid bepaalde ontwikkelingen wenselijk vindt en wil stimuleren, moeten ook andere instrumenten worden ingezet.

2.6. Differentiatie en eenduidigheid

Een extra dilemma naast de hiervoor genoemde lijkt dat er enerzijds behoefte is aan eenduidig beleid voor het hele plangebied, maar anderzijds behoefte en noodzaak om daarbinnen te differentiëren, gezien de diversiteit van de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied die om maatwerk vragen. Maar eenduidig beleid betekent niet automatisch dat de uitkomst van het beleid overal dezelfde is: de afweging van alle verschillende belangen kan van locatie tot locatie en van gebied tot gebied anders uitvallen. Eenduidigheid betekent wel dat overal dezelfde criteria en afwegingsprincipes worden gehanteerd.

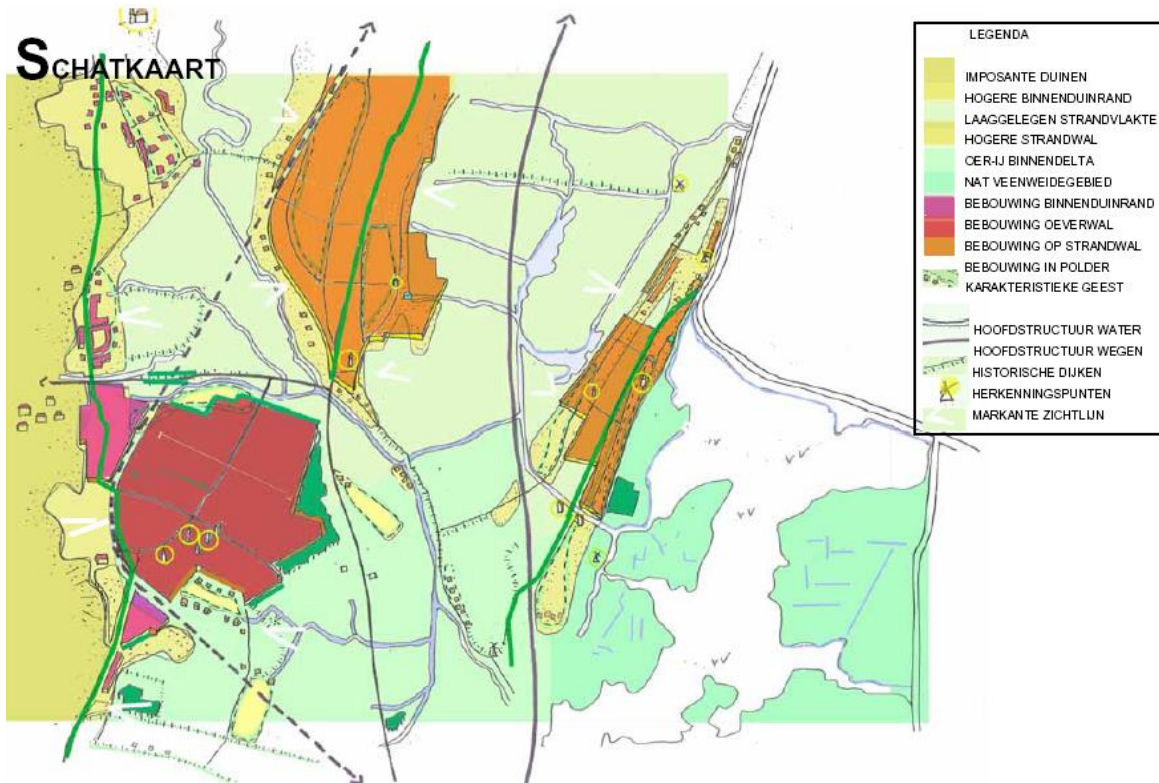
2.7. De kwaliteiten verbeeld

In het beeldkwaliteitsplan is de analyse van de ordening van het landschap vertaald naar een schatkaart, die beeldend de belangrijke landschapstypen en beeldbepalende kenmerken, dus de ruimtelijke kwaliteiten, weergeeft.

De schatkaart (figuur 8) geeft inzicht in de dynamiek van het landschap en sluit aan op de lagenbenadering van de Nota Ruimte: bodem, water, natuur en cultuurhistorie als basis voor de ordening van het landschap, hier overheen netwerken en routes, en tenslotte de verschillende invullingen.

De schatkaart vormt in feite ook de basis voor uitspraken over de (on)wenselijkheid van toekomstige ontwikkelingen.

Kadernota Buitengebied

Figuur 8. De schatkaart

Pareltjes van het Buitengebied

Onze gemeente telt vele forenzen die dagelijks met de trein naar de Randstad reizen. Na een dag lang in de grote stad te hebben vertoefd, wordt de terugkomst op het station in Castricum door velen als een verademing ervaren. Eén van deze forenzen is Ron van der Zaken, woonachtig in de kern Castricum en werkzaam in grote steden als Amsterdam, Utrecht en Rotterdam. "Na een dag in de stad is het heerlijk om de trein uit te stappen op ons eigen station. Je ziet de bossen, je ruikt de frisse lucht, je bent weer thuis!"

Unieke locatie

Ron, in het dagelijks leven procesmanager landelijk gebied bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, is dagelijks onderweg voor zijn werk en zodoende veel in de Randstad te vinden. Desondanks wil hij niet die kant op verhuizen. "Ik heb al in vele plaatsen gewoond, maar Castricum is de eerste plaats waarvan ik zeg 'daar wil ik blijven wonen'. Het is echt mijn dorp geworden. Dit komt onder andere door de mooie omgeving van het gebied. Voor mijn werk ben ik bezig met het maken van plannen voor nieuwe natuur- en recreatiegebieden, daardoor zie ik ook de schoonheid van het stationsgebied van Castricum. Mensen beseffen waarschijnlijk niet wat een unieke locatie het is. Het is prachtig met uitzicht op de bossen en je ruikt in de verte de zee. Als je het vergelijkt met andere stations steekt Castricum er met kop en schouders boven uit."

Intercitystation

Wat station Castricum nog unieker maakt, is het feit dat het een Intercitystation is. "Dat betekent dat onze gemeente snel te bereiken is vanuit de grote steden en daardoor is de grond ook goud waard voor bedrijven. Bij de meeste Intercitystations staan hoge bedrijfsgebouwen of er ligt een bedrijventerrein naast. In Castricum is dat niet het geval, het gebied wordt beschermd vanuit ruimtelijk beleid. Ik hoop dat dat zo blijft!" Over de bebouwing aan de kant van de duinen en bossen is Ron niet even positief. "Er staan nu een paar nieuwe huizen die hier in mijn optiek niet erg op hun plaats zijn, ze passen gewoon niet in het landelijke gebied met de manege en historische gebouwen. Daarentegen is er ook een oud bollenhuis dat verbouwd is en waarvan het oude karakter nog prima bewaard is. Dat ziet er echt prachtig uit!"

Kadernota Buitengebied

3. Beleidskader

3.1. Algemeen

In dit hoofdstuk gaan wij in op de belangrijkste beleidsmatige vertrekpunten voor de Kadernota Buitengebied, voortvloeiend uit 'staand' ruimtelijk en sectorbeleid van het rijk (3.2 en 3.3), de provincie (3.4), het hoogheemraadschap (3.5) en de gemeente (3.6).

In [bijlage 5](#) is deze beleidsomgeving, die voor een groot deel onze gemeentelijke speelruimte bepaalt, voor een aantal onderdelen uitvoeriger weergegeven.

3.2. Ruimtelijk beleid Rijk

Het landelijk planologisch beleid is vastgelegd in de Nota Ruimte. De Nota Ruimte bevat de visie van de rijksoverheid op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Dit beleid creëert ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen.

De nota ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling en is er op gericht dat gemeenten nadrukkelijk het heft in eigen hand nemen bij het vormgeven van de ontwikkeling van ons land. Kansen staan centraal, niet regels en restricties. De nadruk ligt minder op ordening en meer op ontwikkeling. Belangrijk voor het landelijk gebied is daarbij:

- behoud en ontwikkeling van natuur- en cultuurhistorische waarden en behoud en ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit;
- het versterken van de vitaliteit van het platteland door ruimte te bieden aan hergebruik van bestaande bebouwing maar ook aan nieuwbouw in het buitengebied;
- verruiming van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden;
- behoud en ontwikkeling van een duurzame en vitale landbouw.

Het rijksbeleid staat daarbij een richtinggevende overheid voor. Vooral gemeenten moeten, in samenwerking met marktpartijen, invulling gaan geven aan het ruimtelijk beleid. Zij zijn verantwoordelijk voor planvorming en de uitvoering daarvan.

3.3. Overig relevant rijksbeleid: Nationaal Landschap Laag Holland, Ecologische Hoofdstructuur

Nationaal Landschap Laag Holland

Castricum maakt voor een groot deel onderdeel uit van het Nationaal Landschap Laag Holland, gelegen tussen Amsterdam, Zaanstad, Alkmaar en Hoorn (zie figuur 9, volgende blz.). Het gebied Laag Holland kreeg in 2006 de status van Nationaal Landschap. Dit deel van Noord-Holland komt het meest overeen met het beeld dat in binnen- en vooral het buitenland van Holland bestaat.

Als kernkwaliteiten voor Laag Holland gelden:

- de grote openheid van het landschap
- de vele weide- en moerasvogels
- het oude geometrische inrichtingspatroon in droogmakerijen
- de veenpakketten

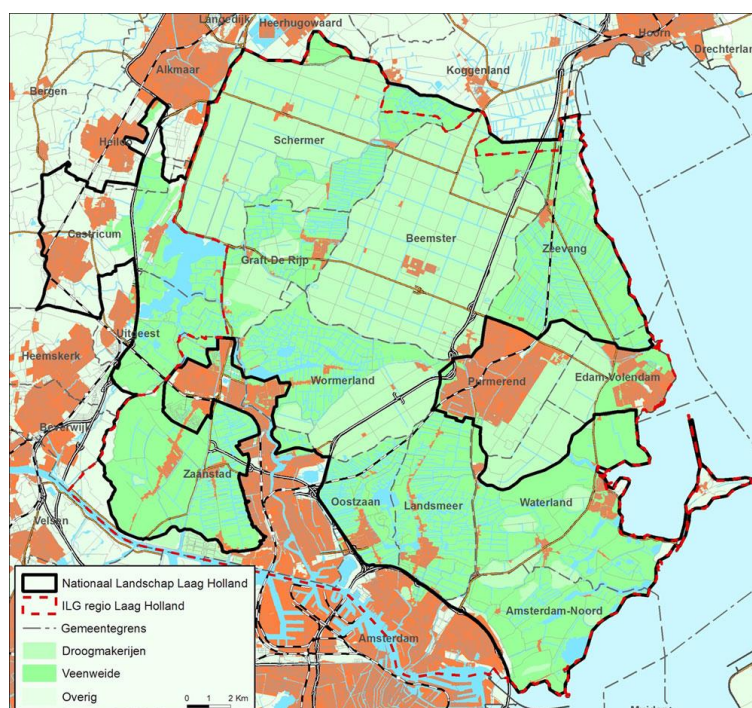
Kadernota Buitengebied

- de middeleeuwse strokenverkavelingen en de historische watergangen
- een groot aantal archeologische locaties
- karakteristieke dijk- en lintdorpen.

Voor de nationale landschappen worden integrale uitvoeringsprogramma's opgesteld. De provincie legt daarin samen met gemeenten en anderen ambities vast en neemt uitvoeringsprojecten op die ook in aanmerking komen voor medefinanciering door het rijk (vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied, ILG).

In de nationale landschappen is plaats voor nieuwe vormen van toerisme en recreatie. Die moeten, net als uitbreiding van bestaande voorzieningen van horeca en verblijfsrecreatie, wel aansluiten bij de kernkwaliteiten van het gebied. Ook de extensieve recreatie, die is gericht op de beleving van natuur en landschap, is belangrijk. Provincies worden geacht actief aan de slag te gaan om de toegankelijkheid van het landelijk gebied voor het publiek te vergroten door aanleg van wandel-, fiets- en ruiterspaden.

(Zie ook [bijlage 5](#)).

Figuur 9. Nationaal Landschap Laag Holland

Ecologische hoofdstructuur (EHS) en robuuste verbindingzone Kust tot Kust

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen, verder te ontwikkelen en natuurgebieden met elkaar te verbinden. Het totaal van alle gebieden en hun verbindingen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland. Landelijk heeft het ministerie van LNV 27.000 hectare voor de realisatie van robuuste verbindingen gereserveerd. Deze robuuste verbindingen dienen vóór 2018 te worden gerealiseerd. De aanleg van de robuuste verbindingen heeft niet alleen een ecologische functie. Ze dragen ook bij aan de versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische identiteit, meer natuur bij de stad, een duurzaam waterbeheer en betere recreatiemogelijkheden. Waar de robuuste verbindingen en infrastructuur elkaar kruisen ligt een belangrijke opgave in het opheffen van deze knelpunten. Dwars door het buitengebied van Castricum loopt de beoogde robuuste verbindingzone Van Kust tot Kust, die van de duinen via Alkmaardermeer, Wormer- en Jisperveld en Waterland naar het

Kadernota Buitengebied

Markermeer voert. Zie hiervoor de kaart in paragraaf 5.3. In totaal heeft het ministerie van LNV 1225 hectare gereserveerd voor de realisatie van deze verbinding. Deze hectares dienen te worden gerealiseerd via Programma Beheer (aankoop, inrichting en beheer). Hiervan is 404 ha gereserveerd voor het westelijk deel van Kust tot Kust, dat wil zeggen het gebied rond Castricum. De robuuste verbinding Van Kust tot Kust dient nog te worden begrensd in gebiedsplannen.

Opmerking: Op 2 februari 2010 heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Holland een besluit genomen over de gebiedsopgave natuur in Van-Kust-tot-Kust Castricum. Daarbij is de natuurdoelstelling voor het deelgebied Castricum-Alkmaardermeer vastgesteld op 297 ha totaal, waarvan 10%-40% hoogwaardige natte natuur en (60-90%) agrarische beheerde soortenrijke graslanden en oeverlanden. Het volledige besluit van GS is opgenomen in bijlage 5 onder 'Herijking EHS.'

Zie verder ook [bijlage 5](#).

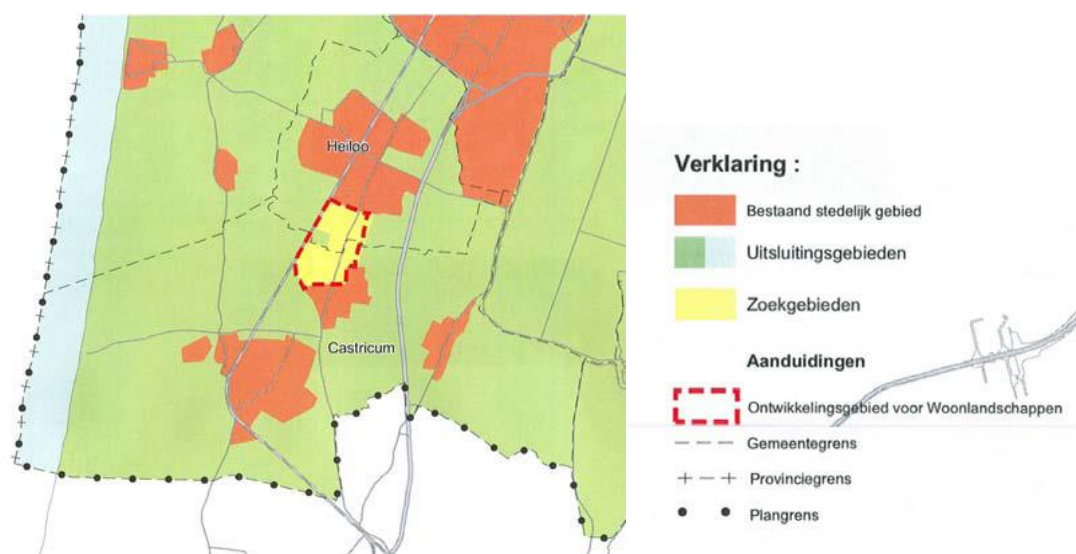
3.4. Ruimtelijk beleid Provincie

Op 25 oktober 2004 hebben de Provinciale Staten van Noord-Holland met het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord vastgesteld, een toekomstvisie voor de periode 2004-2014, met een doorkijk naar het jaar 2030. Dit streekplan geldt voor de regio's Kop van Noord-Holland, West-Friesland en Noord-Kennemerland.

In het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord zijn worden strategische keuzen gemaakt. Hoewel in het ontwikkelingsbeeld geen concrete beleidsbeslissingen zijn opgenomen, gaat het ontwikkelingsbeeld wel uit van een nieuw ordeningsprincipe voor de beoordeling van ruimtelijke plannen. Het gaat om de indeling in bestaand stedelijk gebied, zoekgebieden en uitsluitingsgebieden en het behorende instrumentarium als regionale woon- en bedrijventerreinvisies en Beeldkwaliteitsplannen.

Eind 2007 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland de partiële herziening van het streekplan Noord-Holland Zuid en het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord vastgesteld. Met deze partiële herziening zijn de beide streekplannen in lijn gebracht met de Nota Ruimte van het Rijk en is ingespeeld op een aantal actuele ontwikkelingen.

In het vigerende streekplan is het buitengebied aangewezen als uitsluitingsgebied (zie figuur 10, bron: Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord, 2004, Streekplankaart 1, Planologisch beleidskader 2004-2014).

Figuur 10. Zoek- en uitsluitingsgebieden

Kadernota Buitengebied

Uitsluitingsgebieden zijn gebieden waar geen omvangrijke stedelijke functies (meer) mogen komen. Deze gebieden worden ook in de toekomst overwegend gebruikt voor land- en tuinbouw. De provincie geeft in het Ontwikkelingsbeeld aan dat de aanwijzing als uitsluitingsgebied als zodanig de uitvoering van de land- en tuinbouw niet beperkt. Met de aanwijzing als uitsluitingsgebied wordt het open landschap behouden tussen Heemskerk-Beverwijk en Alkmaar-Heerhugowaard-Langedijk. Een uitzondering binnen Noord Kennemerland is het Zandzoomproject. In dit gebiedsdeel tussen Heiloo en Limmen vinden inmiddels ontwikkelingen plaats op het gebied van woningbouw.

Structuurvisie 2040

In het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is de provincie bezig met het opstellen van een provinciale structuurvisie (tot 2040). Een ontwerp hiervan is in het najaar van 2009 verschenen. De structuurvisie is nog niet vastgesteld door de provincie. In de Kadernota is wel rekening gehouden met het ontwerp; ook is het werkdocument Kadernota Buitengebied voorgelegd aan de provincie.

In een reactie op de structuurvisie heeft het college overigens op een groot aantal zaken gewezen (Zienswijzen provinciale structuurvisie en provinciale ruimtelijke verordening, d.d. 1 december 2009). Zo is in de ontwerp-structuurvisie tussen Heiloo, Limmen, Egmond-Binnen en Akersloot een rasterwerk (arcering) opgenomen, dat volgens de legenda bij de plankaarten is aangewezen als zgn. 'transformatiegebied-meervoudig'. Met het RPLG wordt beoogd in verband met de woningbouwopgave van het Zandzoomproject een kwaliteitsimpuls te geven voor het omliggende landelijk gebied, zoals de waterbergingsopgave, uitbreiding van recreatieve voorzieningen (kanoroutes, fiets- en wandelnetwerk), natuurontwikkeling en landschapsbehoud. Het college heeft verzocht het Structuurplan aan te passen aan het reeds vastgestelde Ruimtelijk Plan Landelijk Gebied.

Het ontwerp van de structuurvisie bevat ook overigens relevante elementen.

Het College heeft - naast tal van opmerkingen over aanduidingen van gebieden als 'buiten bestaand bebouwd gebied' resp. 'binnen bestaand bebouwd gebied' - er in de reactie op het ontwerp van de structuurvisie ook op gewezen dat wordt voorbijgegaan aan de cultuurhistorische waarde aan het gebied van het Oer-IJ.

Het ontwerp van de structuurvisie bevat belangrijke elementen voor het buitengebied van Castricum. Zo valt de gemeente in een zone waar voor de agrarische sector het perspectief van de 'gecombineerde landbouw' geldt. In deze zone is ruimte voor verbreding als nevenfunctie ter aanvulling op het inkomen. Vormen van gecombineerde landbouw zijn agrarisch natuurbeheer, landschapsbehoud, combinaties met recreatie, verkoop aan huis, verwerking van producten, stalling, zorglandbouw en energie. In dit gebied zal de mogelijkheid bestaan, aldus het ontwerp van de structuurvisie, om het bouwvlak te vergroten tot 2 hectare, mits het gaat om een volwaardig agrarisch bedrijf, maar zonder ontheffingsmogelijkheid voor vergroting tot meer dan 2 hectare.

Ruimte voor ruimte

De regeling Ruimte voor Ruimte is gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied. Dit gebeurt door sloop van landschappelijk storende en/of niet passende bebouwing en bestemmingswijziging. Als tegenprestatie krijgt de aanvrager planologische medewerking voor nieuwbouw elders in het gebied, of op de saneringslocatie. Vanuit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit worden hier voorwaarden aan verbonden, zoals voorwaarden voor de omvang van de nieuwbouw, de vormgeving en de inpassing. Zie ook paragraaf 3.6.5, 3.6.6 en bijlage 5.

Kadernota Buitengebied

Weidevogels

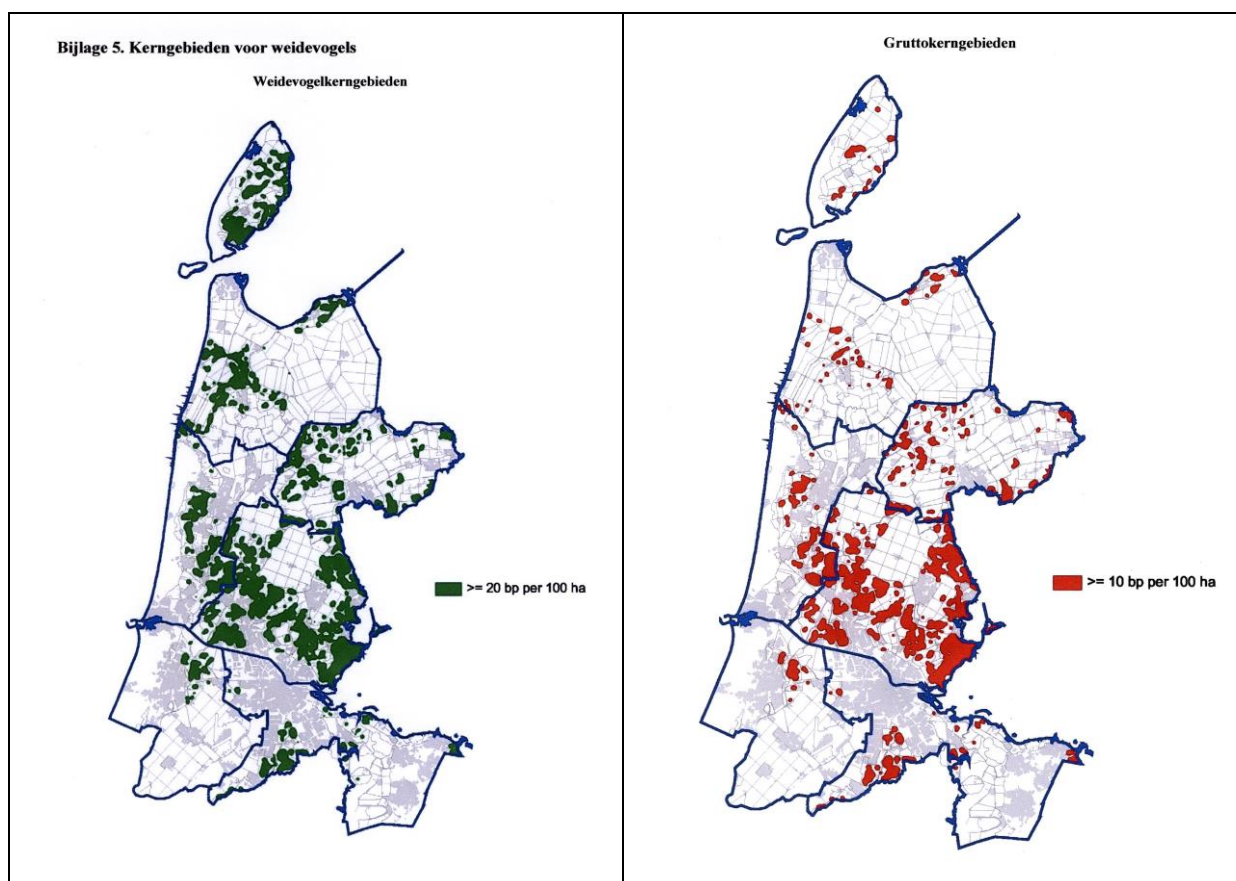
Naast de EHS en de verbindingzones zijn ook bepaalde gebieden die van belang zijn voor weidevogels planologisch beschermd. Dit zijn aansluitend aan de EHS liggende gebieden die in de Gebiedsplannen Programma Beheer zijn begrensd als 'ruime jas beheergebied' met een weidevogelstelling. Deze gebieden krijgen een bestemming die voortzetting van het agrarisch gebruik mogelijk maakt. Maatgevend voor de bestemmingsregeling is de daadwerkelijke aanwezigheid van natuur- en landschappelijke waarden ("Agrarisch gebied met natuur- of landschappelijke waarden").

Voorkomen dient te worden dat de gebieden ongeschikt worden als leefgebied voor weidevogels, door grootschalige ruimtelijke ingrepen, zoals bebouwing of doorsnijding door infrastructuur. Daartoe zijn de weidevogelgebieden beschermd via een 'nee, tenzij' regime, dat wel lichter is dan dat voor de EHS en de verbindingzones. Grootschalige ingrepen zijn alleen toegestaan als sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn, maar kleinschalige ingrepen zijn er onder voorwaarden toegestaan ('ja, mits').

In maart 2009 heeft de provincie Noord-Holland de Weidevogelvisie Noord-Holland uitgebracht. Hierin heeft zij beschreven op welke wijze zij het doel: omkeren van de neerwaartse trend van de populatieontwikkeling van de verschillende soorten weidevogels door (1) stabilisatie in de periode 2010-2015, en (2) groei in de periode 2016-2021 wil bereiken:

- inzet van middelen beter toespitsen
- optimale organisatie van het beheer
- vernieuwing beheer
- monitoring en evaluatie
- landschapsbeleid
- regeling probleemgebieden
- ruimtelijke ordening
- faunabeleid
- waterbeleid
- grondbeleid
- inzet naar LNV en andere provincies.

Zoals uit bovenstaande lijst blijkt richt de provincie zich hierbij vooral op natuurbeheerorganisaties en op agrarische natuurverenigingen. Van de gemeenten met weidevogelrijke gebieden – waartoe Castricum behoort, zie de kaartjes op de volgende bladzijde – verwacht de provincie 'een maximale inspanning om deze gebieden te vrijwaren van schadelijke ingrepen'.

Compensatie voor natuur en recreatie

Door de provincie is eind 2007 de 'Beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland' vastgesteld. Het compensatiebeleid betreft natuur- en recreatiewaarden die in het streekplan ruimtelijk zijn beschermd, zoals weidevogelgebieden en de EHS. In bepaalde gevallen kunnen projecten worden toegestaan (zie ook hiervoor onder 'Weidevogels'), waarbij de initiatiefnemer gehouden is de uitvoering van compensatiemaatregelen mogelijk te maken. Die compensatie dient in het bestemmingsplan ook planologisch te zijn geborgd.

Afhankelijk van de omstandigheden zijn er diverse soorten compensatie mogelijk, bijvoorbeeld het realiseren van nieuw leefgebied elders of (soms) financiële compensatie.

3.5. Beleid hoogheemraadschap voor water en ruimte

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is verantwoordelijk voor de waterkwantiteit en waterkwaliteit in het gebied. Samen met de gemeenten Bergen, Heiloo en Castricum is een Regionaal Waterplan opgesteld. De beoogde periode voor de eindrapportage Regionaal Waterplan is begin 2010. De besluitvorming in de diverse gemeenten wordt voorzien in de eerste helft van 2010. Het uitgangspunt hiervan is aansluiting van het watersysteem bij de identiteit van het gebied. Dat betekent bijvoorbeeld dat duinbeken en duinrellen, die ontspringen in de duinen, als kleine schone zichtbare en stromende watergangen door het Hendriksveld en de Groot Limmerpolder stromen. In het algemeen wordt het vergroten van de ecologische waarde en de belevingswaarde van de schoonwatertracés nagestreefd.

Daarnaast is het doel om de mate van wateroverlast door inundaties terug te dringen door het langer vasthouden en bergen van water, waaronder het realiseren van compensatiewater in de Kleine Polder. Ook wordt gestreefd naar het schoonhouden van het water (overeenkomstig de hiervoor geldende normen op basis van afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water) en het gescheiden afvoeren van het schone water en het vuile water.

Nationaal Bestuursakkoord Water

In het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003) hebben rijk, provincies, waterschappen en gemeenten afspraken gemaakt over de aanpak van wateroverlast, waterkwaliteit en watertekort voor de komende jaren.

Door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) zijn drie programma's gestart:

- het programma Wateroverlast (besloten per 2005 en in uitvoering genomen)
- het programma Kaderrichtlijn Water (met in 2008 vast te stellen maatregelen; in uitvoering vanaf 2009)
- het programma Watertekort (in uitvoering na 2010)

Er is momenteel nog geen uitsluitsel over de planologische medewerking van de gemeente Heiloo aan een baggerdepot voor bagger uit het stedelijk gebied van de gemeente Castricum op het grondgebied van Heiloo. De mogelijkheid bestaat dat het alsnog noodzakelijk is een depotlocatie op Castricums grondgebied te vinden, die uiteindelijk planologisch moet worden vastgelegd in het toekomstige bestemmingsplan.

In het Waterbeheersplan 2010-2015 'Van veilige dijken tot schoon water' beschrijft het HHNK de doelstellingen voor de periode 2010-2015 voor de drie kerntaken: veiligheid tegen overstromingen, droge voeten en schoon water. Deze taken worden de komende periode sterk beïnvloed door de klimaatverandering en de uitgangspunten van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Het kerndoel is vierledig:

1. Het op orde houden van het watersysteem en dit onder dagelijkse omstandigheden doelmatig en integraal beheren.
2. De verontreiniging van het watersysteem door directe en indirecte lozingen voorkomen en/of beheersbaar houden.
3. Het op orde houden van de primaire waterkeringen en overige waterkeringen met een veiligheidsfunctie en deze onder dagelijkse omstandigheden doelmatig beheren.
4. Het in stand houden en ontwikkelen van een calamiteitenorganisatie die onder bijzondere omstandigheden onmiddellijk operationeel is en die beschikt over actuele calamiteitenbestrijdingsplannen voor veiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit.

Het hoogheemraadschap hanteert bij zijn beleid de volgende uitgangspunten:

- * Het beheersgebied van het hoogheemraadschap is beveiligd tegen overstromingen.
- * Dijkversterking blijft altijd mogelijk.
- * Alle inwoners van het beheersgebied van het hoogheemraadschap hebben recht op het afgesproken beschermingsniveau tegen wateroverlast.
- * Watersystemen zijn gezond voor mens, plant en dier.
- * Problemen worden opgelost waar ze ontstaan.
- * Met de watervoorraad wordt zorgvuldig omgegaan.
- * Niet alles kan overal.
- * Samenwerking staat centraal.
- * Water is een ordenend principe in de ruimtelijke ordening.
- * Het waterbeheer is toekomstgericht.

Wateroverlast

Voor het programma Wateroverlast zijn op polderniveau maatregelen op hoofdlijnen geformuleerd die er voor moeten zorgen dat de polders uiterlijk in 2017 op orde zijn. Bij de uitwerking van de maatregelen wordt samenhang gezocht met bijvoorbeeld opgaven op het gebied van natuur, recreatie en agrarische structuurversterking.

De wateroverlastmaatregelen voor Castricum komen op korte termijn neer op het aanpassen van acht stuwen en het realiseren van om en nabij 30 ha waterberging (stand van zaken 1 januari 2008). Vergroten van de gemaalcapaciteit is in Castricum niet nodig.

Kadernota Buitengebied

Wat betreft het realiseren van waterberging onderscheidt het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) 'kosteneffectieve waterbergingsopgaven' en 'niet-kosteneffectieve waterbergingsopgaven'.

Kosteneffectiviteit betreft de kostenbaten-verhouding tussen de investering die nodig is om de wateroverlast op te lossen (K) en de schade die ontstaat bij wateroverlast (B). Voor het HHNK zijn gebieden met een K/B-verhouding kleiner dan 5 prioritair.

In en rond Castricum moet waterberging worden gerealiseerd in de volgende polders:

Kosteneffectieve waterbergingsopgaven

Vennewaterpolder:	10 ha ¹
Oosterzijpolder:	2,7 ²

Niet-kosteneffectieve waterbergingsopgaven

Groot Limmerpolder	0 ha
Klaas Hoorn en Kijfpolder	4,8 ha
Westwouderpolder:	18,2 ha
Dorregeesterpolder:	5,2 ha
Hempolder:	0,3 ha
Castricummerpolder:	8 ha
Binnengeesterpolder:	3,7 ha
Zwartedijkspolder:	0 ha

Kaderrichtlijn Water (waterkwaliteit)

Ten behoeve van het hiervoor genoemde, nog vast te stellen programma Kaderrichtlijn Water zijn voorlopige maatregelen opgesomd. Er is een onderscheid tussen verplichte maatregelen - die dienen te worden gerapporteerd aan Brussel - en vrijwillige maatregelen.

De (voorlopige) verplichte maatregelen betreffen met name de aanleg van natuurvriendelijke oevers, waarbij het gaat om:

Castricummerpolder:	0,7 ha
Groot Limmerpolder	1,8 ha

De bovenstaande waterbergingsopgaven zijn globale verkenningen om de polders aan de gestelde normen te laten voldoen. Bij de eventuele realisatie daarvan zal door het hoogheemraadschap specifiek gekeken worden naar de alternatieve mogelijkheden, waarbij ook zal worden gekeken of door samenwerking met andere partijen tot een maatschappelijke meerwaarde kan worden gekomen.

Door het HHNK is de aanleg voorgenomen van een ecologische verbinding van de bovenloop van de Schulpvaart via Castricum naar het waterbergingsgebied in de Kleine Polder (Akersloot) en naar het Alkmaardermeer. Via deze route moet dan ook vismigratie mogelijk worden gemaakt.

---

¹ Dit betreft een voorlopige opgave. De definitieve wateropgave en mogelijk alternatieve maatregelen voor de Vennewaterpolder zijn nog niet bekend.

² Deze opgave bevindt zich binnen het stedelijk gebied van de gemeente Heiloo. In het geringe Castricumse deel ligt geen wateropgave.

Langs de Schulpvaart

Waterparels

De provincie Noord-Holland heeft in haar ontwerp-Waterplan 2010-2015 de wateren met de bijzonderste aquatische natuurwaarden in beeld gebracht. Deze wateren staan ook wel bekend als waterparels. Het is aan het hoogheemraadschap hier maatwerk te leveren, door het waterbeheer zodanig uit te voeren dat natuurwaarden worden behouden en zo mogelijk Op de lijst met (potentiële) natuurparels zijn ook Het Die en Limmerveentje aangegeven.

Het hoogheemraadschap verricht in 2009/2010 nader onderzoek naar de huidige toestand van deze wateren en kwaliteitsdoelen verder uitwerkt. In 2010 worden maatregelenpakketten uitgewerkt om de gewenste kwaliteit te bereiken dan wel te behouden. Wanneer maatregelen nodig zijn binnen de waterparels is dat primair een zaak voor de eigenaar / beheerder van de desbetreffende waterparel. Dat kunnen ook gemeenten of natuurbeheerders zijn. De benodigde maatregelen worden bepaald in samenspraak met de beheerders.

Project Aanpassing watersysteem Bakkum-Noord

Een project binnen het kader van Samenwerken in het Groen betreft aanpassing van het water(aanvoer) systeem in Bakkum-Noord. Het watersysteem daar is bijzonder en het project betreft het ontwikkelen van een alternatieve wateraanvoerroute voor de bollentelers bij het Zeerijtdijkje. Belangrijk element hier is een mogelijke functieverandering in kader van EHS.

3.6. Ruimtelijk beleid gemeente

In de hiernavolgende tekst wordt op hoofdlijnen het ruimtelijk relevant gemeentelijk beleid geschetst inzake:

- archeologie en cultuurhistorie
- natuur en ecologie
- infrastructuur, verkeer en vervoer
- economie
- vrijkomende agrarische bebouwing
- wonen.

3.6.1. Archeologie en cultuurhistorie

Het onderscheid tussen cultuurhistorie en archeologie is enigszins kunstmatig. Archeologie kan - naast bouwhistorie en historische geografie- namelijk worden gezien als onderdeel van de cultuurhistorie. In die zin is de archeologie ook meegenomen in bijvoorbeeld de nota 'Belvedere', die het rijk in 1999 uitbracht.

Opraving Castricum-Oosterbuurt in 1995-1996 (foto: Werkgroep Oud-Castricum)

Voor een korte weergave van de (inter-)nationale en provinciale beleidsaspecten verwijzen we naar [bijlage 5](#).

Mettertijd heeft een decentralisatie plaatsgevonden van het bevoegd gezag inzake archeologie van rijks- naar gemeentelijk niveau

In 2004 heeft de gemeente Castricum de nota Cultuurhistorie 2004 vastgesteld. Deze betreft met name (maar niet uitsluitend) de bebouwde omgeving.

Aanvullend op de Nota Cultuurhistorie (2004) stelt de gemeente in de eerste helft van 2010' een Beleidsnota Archeologie op.

Hiervoor zijn verschillende redenen:

- de beleidsnota Cultuurhistorie geeft aan dat Castricum de archeologische waarden moet inventariseren en meenemen in ruimtelijke planvorming;
- het provinciaal toetsingskader stelt het betrekken van archeologische waarden bij ruimtelijke afwegingen verplicht;
- met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) van 2007 is juridisch verankerd dat archeologische waarden integraal worden meegewogen;
- zonder een dergelijk gemeentelijk [archeologisch beleid](#) is archeologisch onderzoek verplicht bij iedere ontgraving van grond. De kosten hiervan kunnen voor een belangrijk deel worden voorkomen door de combinatie van een praktische archeologische waarden- en verwachtingenkaart.

Voor de herziening van bestemmingsplannen inclusief het nieuw op te stellen bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Castricum, is daarom een actueel en gedetailleerd overzicht nodig van de bekende en te verwachten archeologische waarden van het gemeentelijk grondgebied. Een deel van het buitengebied is al eerder in kaart gebracht en wel in de Archeologische Waardenkaart AWK van bureau RAAP (2005). De gemeente stelt daarom voor de ontbrekende delen van het buitengebied en voor de (historische) bewoningskernen Akersloot, Bakkum en Castricum, de Woude

Kadernota Buitengebied

en Limmen een [archeologische verwachtingen-](#) en beleidskaart op. De beleidskaart geeft informatie over:

- de ligging en aard van alle bekende archeologische vindplaatsen en cultuurhistorische objecten en hun relevantie voor het bodemarchief;
- de verwachting (hoog, middelhoog, laag) voor nog onbekende archeologische objecten of terreinen;
- de mate van verstoring van de bodem;
- de zones waar op basis van eerdere bodemingrepen (variërend van archeologische ingrepen tot diepploegen) geen archeologie meer wordt verwacht.

Als deze gemeentedeekkende verwachtingen- en beleidskaart gereed is, kunnen daarna alle betrokkenen bij het planningsproces vooraf, proactief, een afweging maken van de archeologische belangen en risico's.

Als vervolg op de verwachtingen- en beleidskaart zal de beleidsnota Archeologie aangeven hoe wordt omgegaan met de archeologische belangen, met de afweging tussen archeologische en andere maatschappelijke belangen en daaruit voortvloeiende verplichtingen voor de gemeente.

Dit beleid wordt vervolgens vertaald in de bestemmingsplannen, waaronder het bestemmingsplan buitengebied. Uiteindelijk vindt de juridische verankering van het archeologiebeleid plaats op bestemmingsplanniveau: in bestemmingsplanvoorschriften voorschriften vanuit de archeologie voor de onderscheiden verwachtingszones.

De voorschriften kennen een doeleindenomschrijving, bouwvoorschriften en een beschrijving van aanlegvergunningen (voor werken, zijnde geen bouwwerken) en uitzonderingen / vrijstellingen.

De verwachting is dat de beleidsnota Archeologie in het voorjaar van 2010 kan worden voorgelegd aan de raad.

Cultuurhistorie, overig

De gemeente beschikt, zoals aangegeven, over een nota Cultuurhistorie. Verder is de gemeente bezig met het opstellen van een register van 'terreinen en landschappelijke structuren met cultuurhistorische waarden', die uiteindelijk de status van gemeentelijk monument zullen krijgen (zie ook paragraaf [2.4.3](#)).

3.6.2 . Natuur en ecologie

De rol van de gemeente is wat betreft natuur en ecologie primair die van toetsers aan het beleid van provincie en rijk. Als in een bestemmingsplan nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, is het met het oog op een goede ruimtelijke ordening en als gevolg van wettelijke eisen noodzakelijk de invloed van deze ontwikkelingen te toetsen op verschillende aspecten, waaronder ecologie.

Als sectorale beleidskaders die van belang zijn noemen we hier, zonder daar verder op in te gaan:

- soortbescherming: Flora- en faunawet;
- gebiedsbescherming: Natuurbeschermingswet 1998;
- gebiedsbescherming: provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS).
- gebiedsbescherming: Natura 2000;
- de Habitatrichtlijn;
- wat betreft natuurontwikkeling is het provinciale beleid, zoals opgenomen in de natuurgebiedsplannen, van belang,

3.6.3. Infrastructuur, verkeer en vervoer

Fietsverbindingen

Zoals aangegeven in paragraaf 1.2 is een van de kerndoelen uit de strategische visie Buiten Gewoon Castricum (2005) de ontwikkeling van fiets-, wandel- en waterroutes voor het faciliteren van het recreatieve gebruik van het buitengebied en het realiseren van verbindingen voor veilige langzaam-verkeerroutes tussen de kernen (kerndoel 6). Een en ander met de kanttekening dat nieuwe

Kadernota Buitengebied

verbindingen worden zorgvuldig ingepast “met respect voor en in aansluiting op de veranderingen rond de functies van het landelijk gebied (natuur, landbouw)”.

In oktober 2005 is door de gemeenteraad van Castricum het IVVP, bedoeld als herijking van het verkeersbeleid vastgesteld. Hierin zijn als hoofddoelstellingen geformuleerd:

- het verbeteren van de leefbaarheid en de woonkwaliteit van de gemeente;
  - het verbeteren van de verkeersveiligheid;
  - het realiseren van een goede bereikbaarheid van wijken en centra voor alle vervoerswijzen.
- Het verkeer- en vervoersplan biedt uitwerkingen en oplossingsrichtingen voor de verschillende kernen en noemt de verkeersprojecten of -maatregelen die plaats moeten vinden in de periode 2007-2010. Ook wordt een doorkijk naar de langere termijn gegeven.

In het IVVP zijn de volgende fietsprojecten opgenomen om de verkeersveiligheid ter plaatse te verbeteren:

- een fietsverbinding tussen Akersloot - Castricum
- een fietsverbinding tussen Akersloot - Limmen
- een fietspad Uitgeesterweg - Rijksweg.

Inmiddels is een fietsverbinding tussen de Uitgeesterweg en Provinciale weg N203 gerealiseerd. Een fietspad tussen de Startingerweg en de Korte Brakersweg (inclusief een tunnel onder de N203 is in procedure.

Bij besluit van 27 oktober 2009 heeft het college van B&W besloten tot de volgende prioritering (volgtijdelijkheid) voor verkeersveilige fietsverbindingen tussen de kernen Akersloot en Limmen, resp. Akersloot en Castricum.

1. een vrijliggend fietspad Akersloot-Castricum langs de Startingerweg
2. een vrijliggend fietspad Akersloot-Castricum langs de Korte Brakersweg
3. een fietspad Akersloot-Limmen, nabij Tulpenlaantje richting de Kromme Sloot, onder de A9 door, langs de Dusseldorpervaart naar Damppegheestlaan.

Aansluiting op de A9

Kerndoel 7 uit de strategische visie Buiten Gewoon Castricum betreft de aanleg van een nieuwe aansluiting op de A9 ten noorden van Limmen, teneinde de verkeersoverlast op het bestaande

Kadernota Buitengebied

wegennet te verminderen en de nieuwe locaties (in casu de Zandzoom) goed te kunnen ontsluiten. Deze extra aansluiting maakt inmiddels deel uit van de planvorming voor het project Wonen in het Groen.

Een van de doelstellingen van het project Wonen in het Groen is verbetering van de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in de kernen Limmen, Akersloot en de gemeente Heiloo, door realisering van een aansluiting op de A9 bij Heiloo. Met de aftakking van de A9 wordt onder meer ontsluiting van het bedrijventerrein Boekelermeer via de Kanaalweg beoogd. Realisatie van de aftakking van de A9 is cruciaal voor de ontwikkeling van de Zandzoom. De voorkeur van (onder andere) de gemeente gaat voorsnog uit van een ontsluiting ter hoogte van de Lagelaan. De manier waarop deze aansluiting uiteindelijk wordt gerealiseerd heeft daarnaast verregaande andere gevolgen, zoals voor de mogelijkheden van (recreatieve) fietsverbindingen. Met betrekking tot de mogelijke uitbreiding van de golfbaan in Heiloo op het grondgebied van Castricum van 9 naar 18 holes, wordt verwezen naar het Ruimtelijk Plan Landelijk Gebied, waarin - in overeenstemming met het Raadsbesluit 'Vaststellen Ruimtelijk Plan Landelijk Gebied' d.d. 4 december 2008 - hierover het volgende is opgenomen: "In het ontwerp voor de oostelijke entree is geen rekening gehouden met een uitbreiding van de golfbaan van 9 naar 18 holes. Onderzocht dient te worden of en zo ja hoe een uitbreiding van de golfbaan kan worden gerealiseerd.

Besluitvorming over de aftakking van de A9 moet nog plaatsvinden. Deze is onder meer afhankelijk van de uitkomsten van een studie naar een zestal (ruimtelijke) varianten voor de aftakking van de A9 die plaatsvindt in opdracht van Rijkswaterstaat.

De resultaten van genoemd onderzoek zijn naar verwachting begin 2010 bekend.

3.6.4. Economie

Bij het eerste kerndoel van de visie Buitengewoon Castricum is aangegeven dat de centrale kwaliteit van Castricum moet worden veiliggesteld en waar mogelijk versterkt. De identiteit van de afzonderlijke kernen, alsmede het dorps karakter ervan moet worden gerespecteerd. In het kader van het streven het inwoneraantal van 35.000 te handhaven is besloten 1600 woningen te realiseren. Daarenboven zijn investeringen nodig op de terreinen werken en recreëren. De gemeente Castricum is in 2012 een gemeente met:

- een veilige, rustige en behaaglijke woonomgeving,
- optimale voorzieningen voor alle leeftijdsgroepen,
- fraaie verblijfsgebieden in de dorpen en een ongerepte natuur,
- een inspirerende omgeving voor inwoners, ondernemers, werknemers en bezoekers.

De Kwaliteitsimpuls Economie Castricum (vastgesteld door de gemeenteraad op 25 september 2008) geeft de noodzaak aan vier economische pijlers te versterken: werkgelegenheid, recreatie en toerisme, voorzieningen en bedrijfshuisvesting.

Hierna volgen enkele (ook) voor het buitengebied heel relevante aspecten uit de Kwaliteitsimpuls Economie Castricum:

Het doel is om de *werkgelegenheid* met name te vergroten op de terreinen recreatie en toerisme, zorg en zakelijke dienstverlening. Daarnaast is er onder meer aandacht voor het stimuleren van het agrarisch ondernemerschap, het verlenen van medewerking aan schaalvergroting en verbreding van de landbouwactiviteiten; en het faciliteren van startende ondernemers op het terrein van huisvesting (bedrijfsverzamelgebouwen, wonen/werken in vrijkomende agrarische bebouwing).

In het kader van versterking van de pijler *recreatie en toerisme* wordt een kwaliteitsimpuls voorgestaan voor het meer en het landelijk gebied. Gewerkt zal worden aan het stimuleren van de samenwerking van recreatieve en toeristische ondernemers en organisaties (het creëren van een "product" Castricum), het faciliteren van de uitbreiding van het aantal ligplaatsen en daghoreca aan het Alkmaardermeer; de ontwikkeling van streekeigen producten en het uitbreiden van het aantal

plaatsen op de boerencamping; het stimuleren/faciliteren van de ontwikkeling van bijzondere verblijfsaccommodaties.

Voor de economische pijler *bedrijfshuisvesting* wordt onder meer gekozen voor dynamiek in bedrijvigheid, combinatie van wonen en werken, en het verstevigen van de branches: zorg, recreatie en toerisme, zakelijke dienstverlening en kennisintensieve bedrijvigheid. De pijler bedrijfshuisvesting zal worden verstevigd door de herstructurering en verdichting van huidige bedrijventerreinen. Zoals al is aangegeven in paragraaf 2.4.7 is er alleen op bedrijventerrein De Boekel nog een inbreidingsmogelijkheid (van 0,8 hectare, alleen voor bestaande bedrijven/kavels).

3.6.5. Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)

Met enige regelmaat komt, bijv. door bedrijfsbeëindiging, agrarische bebouwing vrij. Het gemeentelijk beleidsdocument 'Toetsingskader voor vrijkomende agrarische bebouwing' (VAB-beleid, 2007) biedt uitsluitsel over de vraag welke type functies in principe wel en welke niet zijn toegestaan binnen vrijkomende agrarische bebouwing. In bijlage 5 wordt uitgebreider ingegaan op de strekking en inhoud van dit toetsingskader.

3.6.6. Wonen

De Strategische Visie Buiten Gewoon Castricum signaleert verschillende knelpunten op de woningmarkt. Deze betreffen vooral een verstopte woningmarkt, te weinig kansen voor starters, lange doorlooptijden van bouwplannen, de betaalbaarheid van woningen en de vergrijzing.

Regionale Woonvisie

In 2006 is door de regio Noord-Kennemerland³ een Regionale Woonvisie 2005-2015 opgesteld, waarin een minimale bouwopgave voor die periode van 15.100 woningen wordt geconstateerd, op basis van het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord.

Het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord, vastgesteld door de provincie in oktober 2004, stelt dat de gemeenten meer vrijheid krijgen bij het bepalen van de omvang van de locaties van de woningbouw, mits sprake is van een goede regionale afstemming.

Het buitengebied geldt vanuit het provinciale beleid grotendeels als uitsluitingsgebied, waar uitbreiding van 'rode' functies niet is toegestaan. Een uitzondering is gemaakt voor het gebied tussen Limmen en Heiloo, waar het project Zandzoom wordt opgezet. Van de hier geplande woningen behoren er 300 tot het topsegment, dat valt onder de categorie 'Landelijk wonen'.

Masterplan Inbreidingen/Lokale Woonvisie

Het 'Masterplan Inbreidingen/Lokale Woonvisie' (nog vast te stellen door gemeenteraad) gaat in op de toekomstige woningbouw in Castricum: waar niet, waar wel, voor wie, hoeveel. Het Masterplan Inbreidingen brengt de mogelijke locaties voor (woning)bouw, al dan niet na sloop van bestaande bebouwing, in beeld. Wel bouwen maar niet in het buitengebied vormt de reden voor het opstellen van het Masterplan Inbreidingen en de Lokale Woonvisie. Volgens eerder besluit van de Gemeenteraad zal de uitbreiding van de woningvoorraad binnen de grenzen van het dorpsgebied plaatsvinden.

Wonen en vrijkomende agrarische bebouwing

De notitie 'Toetsingskader vrijkomende agrarische bebouwing (vastgesteld door de gemeenteraad in 2007) van de gemeente Castricum stelde over het thema wonen het volgende:

- De functie wonen dient bij voorkeur gerealiseerd te worden bij de volledige beëindiging van de agrarische functie en het agrarisch bedrijf ter plaatse;

---

³ D.w.z. de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Schermer.

Kadernota Buitengebied

- De functie wonen mag uitsluitend gerealiseerd worden in de voormalige agrarische bedrijfswoning;
- Karakteristieke boerderijen mogen gesplitst worden in maximaal twee woningen, als kan worden aangetoond dat hiermee geen afbreuk wordt gedaan aan het oorspronkelijke karakter van de bebouwing;
- Er mag ten hoogste één nieuwe woning van maximaal 650 m³ worden gebouwd indien 1000 m² van de agrarische bedrijfsbebouwing wordt gesloopt;
- De bouw van een woning van maximaal 650 m³ is ook mogelijk indien minder dan 1000 m² bebouwing wordt gesloopt. Daarbij wordt de voorwaarde gesteld dat een verzoeker dient aan te tonen dat de landschappelijke en/of natuurlijke waarden ter plaatse sterk worden verbeterd door de sloop en nieuwbouw. Toetsing van een verzoek kan plaatsvinden door een aan te wijzen deskundige;
- Sloop en nieuwbouw is slechts mogelijk bij volledige sanering van de agrarische bedrijfsopstallen.

Ook de hierna verschenen beleidsregel Ruimte voor Ruimte⁴ van 2007 van de provincie Noord-Holland heeft hierop betrekking. Deze beleidsregel is gericht op “een aantoonbare en duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijke gebied zowel op de te saneren locatie (via sloop en herinrichting), als op de compensatielocatie door sloop van landschappelijk storende en/of niet passende bebouwing of functies en een bestemmingswijziging van de hierbij betrokken gronden”. Hierbij wordt niet gekeken naar de hoeveelheid vierkante meters aan bedrijfsopstallen die bij volledige bedrijfssanering worden gesloopt, maar naar de kosten die de bedrijfssanering met zich meebrengt. De compensatielocaties voor woningen mogen elders in het landelijk gebied worden gezocht, maar wel aansluitend aan bestaand stedelijk gebied (nabij de kernen).

In het algemeen geldt dat de provinciale beleidsregel Ruimte voor Ruimte ruimer is dan het VAB-beleid van de gemeente en blijft het gemeentelijke regime van kracht. Voor het thema wonen evenwel is het provinciaal beleid leidend, voor zover het de bouw van een extra woning bij volledige bedrijfssanering betreft.

---

⁴ Beleidsregel Ruimte voor ruimte in Noord-Holland – Meer kwaliteit en minder steen in het landelijk gebied (vaststelling door GS van Noord-Holland op 25 september 2007; inwerkingtreding op 15 januari 2008))

Pareltjes van het Buitengebied

Aan de rand van het duingebied van Castricum ligt een bijzonder stuk land: de Zanderij. Ingeklemd tussen de weg naar Heemskerk, de spoorlijn en Bakkum is het een open gebied waar diverse gewassen geteeld worden. Het land wordt onder andere doorkruist door de Geversweg en dat is precies het gebied waar Gerardine Vahl-Res is opgegroeid. "Mijn vader had daar land en van jongs af aan ben ik met hem meegegaan om daar te spelen en te helpen".

Gerardine, in het dagelijks leven directrice van een basisschool in Castricum, heeft de Zanderij dus vanaf haar kinderjaren in het hart gesloten. "Het land daar is al jaren in de familie. Mijn opa had er land, vervolgens mijn vader en nu telen mijn broers daar verschillende bolsoorten. Zelf woon ik tegenwoordig in Egmond aan den Hoef, maar de verbondenheid met Castricum en met name de Zanderij blijft groot. Het voelt iedere keer als thuiskomen als ik daar ben. Zo doe ik ieder jaar mee met de Avondvierdaagse van Castricum en dan komen we ook regelmatig langs de Zanderij, heerlijk om daar op een zomeravond doorheen te wandelen."

Aardbeien en bollenvelden

Zoals gezegd ligt een groot deel van de jeugd van Gerardine op de Zanderij. "Mijn vader teelde vroeger aardbeien en bollen, onder andere keizerskronen en aliums. Je ging als kind automatisch mee om een beetje te helpen, maar dat heb ik nooit als vervelend ervaren. Want kijk eens om je heen, ken je een mooiere plek in Castricum? Uitgestrekte bollenvelden die tegen de bossen en duinen aanliggen! Prachtig toch? Vooral in het voorjaar is het hier schitterend, allemaal verschillende soorten bloemen die in bloei staan, al die kleuren met op de achtergrond een groen bos, heerlijk!"

Open gebied?

Als voorzitter van Stivaseo, een onderdeel van Stivas (een stichting die zich bezighoudt met de verbetering van de (agrarische) ruimtelijke structuur in Noord-Holland) kijkt Gerardine met een andere blik naar de Zanderij dan de gemiddelde Castricummer.

"Zoals het gebied nu is, moet het blijven. Het is uniek gelegen tussen de bebouwde kom en het bos waarbij het ook nog nuttig wordt gebruikt door agrariërs. Er zijn plannen vanuit de gemeente om er een open en groen gebied van te maken, een soort park met vijvertjes, maar dat zou zonde zijn voor Castricum. De bollenboeren zitten er perfect, de bloembollenvelden zijn een visitekaartje voor Castricum en achter de bollenvelden is al genoeg natuur waar de mensen kunnen wandelen: het duingebied. Zo laten dus!"

Gerardine tussen de aardbeien op de Zanderij

4. Visie en belangrijkste uitgangspunten

4.1. Visie

De gemeente Castricum ziet het buitengebied als een belangrijke groene buffer tussen de verstedelijkte gebieden van Alkmaar en de IJmond. Het gemeentebestuur van Castricum wil het buitengebied blijvend behouden als een waardevol en gevarieerd polderlandschap, dat wordt gekenmerkt door afwisseling, openheid, rust en ruimte. Een landschap dat zich uitstrekt van de kust tot en met het Alkmaardermeergebied, en dat in recreatief, economisch en ecologisch opzicht aansluit op de netwerken in de omgeving. Een landschap dat op economisch en ecologisch duurzame wijze wordt gebruikt en beheerd, en dat door de inwoners van het bebouwde gebied wordt gekend en gewaardeerd.

Uitgaande van de kernkwaliteiten van het buitengebied – open, groen en aantrekkelijk - zetten wij in op versterking van de huidige ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke ontwikkelingen - kleinschalig en op de bestaande bouwvlakken – kunnen daaraan bijdragen. Daarnaast kunnen op incidentele basis ook andersoortige ontwikkelingen buiten de bestaande bouwvlakken plaatsvinden. Daarvoor is een zorgvuldige afweging nodig: toetsing van de ontwikkeling in relatie tot de locatie en de meerwaarde voor de omgeving en alle relevante planologische aspecten.

4.2. Algemene uitgangspunten

Ruimtelijke kwaliteit, economische vitaliteit en duurzaamheid

Ruimtelijke kwaliteit, economische vitaliteit en duurzaamheid zijn als elementen van de omgevingskwaliteit onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze drie aspecten versterken elkaar en zijn van elkaar afhankelijk. Ruimtelijke kwaliteit heeft economische betekenis. Bewoners en ondernemers hebben dan ook belang bij een mooi buitengebied. Omgekeerd zorgt economische ontwikkeling voor mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit te versterken: als er geen geld wordt verdiend in (of voor) het buitengebied, zijn de mogelijkheden om het landschap te onderhouden en te ontwikkelen beperkt. Daarom willen we bij het buitengebied passende economische ontwikkelingsruimte bieden. Duurzaamheid staat daarbij voorop, het heeft economische betekenis en potentie en het is een middel voor bedrijven en bedrijfstakken om zich te onderscheiden.

Ruimtelijke kwaliteit is een belangrijke voorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Wij hanteren daarbij een hoog ambitieniveau. Wij realiseren ons dat het begrip "ruimtelijke kwaliteit" op vele manieren valt uit te leggen en te interpreteren. Als het gaat om ruimtelijke kwaliteit staan voor ons de kwaliteiten van landschap, ecologie en cultuurhistorie centraal, in combinatie met mogelijkheden voor beleving van deze waarden. Wij willen initiatiefnemers graag de ruimte geven de gewenste kwaliteiten op creatieve wijze verder te ontwikkelen.

In ons beleid is het vergroten van de economische vitaliteit van het buitengebied belangrijk. Wij willen daaraan invulling geven door het bieden van ruime ontwikkelingsmogelijkheden en waar mogelijk een stimuleringsbeleid voeren.

Economische ontwikkeling van het buitengebied heeft in de eerste plaats betrekking op de bestaande, aan het buitengebied gebonden functies. Met het oog op de ontwikkelingsperspectieven voor de agrarische sector en het belang voor de gemeentelijke economie, vinden wij met name passende ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw en de recreatie van groot belang. Ook de ontwikkeling van andere functies kan binnen goede randvoorwaarden een economische en ruimtelijke meerwaarde betekenen voor het buitengebied.

Kadernota Buitengebied

Een belangrijke algemene voorwaarde is dat nieuwe functies passen bij het buitengebied. Voor deze functies willen wij meer dan in het verleden ruimte bieden, mits wordt bijgedragen aan ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit en mits daar uit vanuit milieu en planologie oogpunt geen bezwaren tegen bestaan. Het accent ligt daarbij sterker dan vroeger op de meerwaarde van een nieuwe functie in ruimtelijk en economisch opzicht, en minder op het soort functie of de maximale oppervlaktemaat. Nieuwe ontwikkelingen moeten wel passen bij het buitengebied en de vestigingslocatie.

Duurzaamheid is een belangrijk thema voor de ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied, dat onlosmakelijk samenhangt met ruimtelijke kwaliteit en economische vitaliteit. Wij willen bereiken dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen duurzaam zijn in ruimtelijk, economisch, milieuhygiënisch en maatschappelijk opzicht.

Ruimtelijke duurzaamheid betekent dat nieuwe functies op de juiste locatie worden gevestigd (uit waterhuishoudkundig, landschappelijk, ecologisch, archeologisch en verkeerskundig oogpunt) en de natuurlijke systemen zo weinig mogelijk belasten. Verder moet uiteraard aan alle andere planologische randvoorwaarden worden voldaan.

Economisch duurzaam wil zeggen dat ontwikkelingen economisch gezond zijn en dat ook op langere termijn blijven. Het heeft daarbij een economische meerwaarde als een nieuwe functie ook voor anderen dan alleen de initiatiefnemer extra inkomsten genereert, als nieuwe functies de beeldvorming van en waardering voor het buitengebied versterken en als verschillende initiatieven elkaar economisch versterken.

Wat betreft de milieuhygiënische duurzaamheid is van belang dat een nieuwe functie nu en in de toekomst weinig of geen hinder oplevert voor de omgeving en het milieu zo weinig mogelijk belast. De hier beschreven aspecten van duurzaamheid dragen ook bij aan de maatschappelijke duurzaamheid. Ontwikkelingen in het buitengebied die voor langere tijd bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit en economische vitaliteit en die bovendien duurzaam zijn, zijn in het algemeen ook duurzaam uit sociaal en maatschappelijk oogpunt.

Ontwikkeling van het buitengebied is uiteindelijk in belangrijke mate gericht op de betekenis ervan voor de gebruikers van het gebied: bewoners, ondernemers en recreanten.

Open, groen en aantrekkelijk

Het gemeentebestuur wil het buitengebied open, groen en aantrekkelijk houden door middel van:

- behoud en versterking van de waarden van natuur en landschap;
- ruimte voor een economisch rendabele agrarische bedrijfsvoering;
- behoud van archeologische en cultuurhistorische waarden;
- mogelijkheden en voorzieningen om van het buitengebied te genieten.

Niet alles kan overal

In het buitengebied zijn allerlei verschillende gebruiksvormen naast en door elkaar aanwezig: bollenteelt, veehouderij, natuur, landschap, archeologie, cultuurhistorie, recreatie, verkeer, toerisme, enz. Hoewel functiecombinatie de voorkeur heeft, is het duidelijk, dat de verschillende functies van het buitengebied niet altijd en overal samen kunnen gaan. Het uitgangspunt is verweving waar dat kan, en scheiding waar dat moet.

Uitgangspunt is verweving waar dat kan, en scheiding waar dat moet

Behoud van kwaliteit door toepassing vereveningsprincipe

Wanneer een ontwikkeling, die op zich goed past in de ontwikkelingsrichting van het buitengebied, kan leiden tot enige aantasting van de aanwezige waarden, zal compensatie worden gevraagd door kwaliteitsverbetering in het aangrenzend gebied. Op deze wijze blijven de waarden van het buitengebied als geheel op peil. Dit vereveningsprincipe is verder uitgewerkt in hoofdstuk 6 van deze nota, Instrumentarium.

Samenwerking met andere betrokkenen

De visie en ambities van de gemeente Castricum betreffende het buitengebied zijn niet goed te realiseren zonder samenwerking en afstemming met de wijdere omgeving. Daarom zal daar waar nodig overleg en afstemming plaatsvinden met de buurgemeenten Bergen, Heiloo, Uitgeest en Heemskerk, en met andere betrokken organisaties zoals onder meer provincie Noord-Holland, Nationaal Landschap Laag Holland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

4.3. Doorvertaling beleidskader, doelen en plansystematiek

Behoud en ontwikkeling kwaliteiten

De open polders van de binnendelta en het veengebied vormen de beeldbepalende en gemeenschappelijke buitenruimte van de kernen. Het beleid is gericht op het behoud en waar nodig ook de ontwikkeling van de specifieke cultuurhistorische, archeologische en ecologische waarden. Samen met de landschappelijke openheid zijn deze richtinggevend voor de ruimte, die wordt geboden aan andere functies.

Voor de identiteit van het landelijke gebied is een economisch duurzame land- en tuinbouwsector een vereiste. De gemeente ziet de agrarische sector, samen met natuurbeherende instanties zoals Landschap Noord Holland, Staatsbosbeheer en Stichting De Hooge Weide als de belangrijkste dragers van het landelijke gebied. Ons beleid met betrekking tot de landbouw richt zich op een duurzame grondgebonden landbouw met goede economische perspectieven, in evenwicht met het landschap, waarbij ondernemers zo veel mogelijk ruimte hebben zelf de ontwikkelingsrichting van hun bedrijf te bepalen.

Kadernota Buitengebied

Vormen van verbrede landbouw, zoals agrarisch natuurbeheer, zorgboerderijen en combinaties met recreatieve functies worden waar mogelijk gestimuleerd.

Verweving en zonering

Op basis van de huidige inzichten zijn voor de ruimtelijke inrichting van het buitengebied vormen van zonering wenselijk, langs de volgende lijnen:

1. De lager gelegen gronden lenen zich vooral voor watergerelateerde functies, voor 'natte' natuur, voor agrarisch natuurbeheer resp. extensievere vormen van grondgebonden landbouw. De hoger gelegen gronden lenen zich beter voor een meer intensieve landbouwpraktijk. Voorwaarde hierbij is, dat de af- en uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen beperkt blijft.
2. Voor de natuurfuncties zal met name de omvangrijke Robuuste verbingszone Van Kust tot Kust de drager zijn, met gebruikmaking van de bestaande natuurgebieden in de Groot Limmerpolder en de Castricumerpolder.
3. De functies recreatie en natuur sluiten elkaar niet op voorhand uit en kunnen elkaar zelfs versterken. Met name de bijzondere positie die het buitengebied van Castricum inneemt voor de broedgelegenheid voor weidevogels, vraagt echter om het behoud of versterking van grotere rustkernen van voldoende omvang, waar recreatie slechts onder voorwaarden is toegestaan (bijv. recreatieve verbindingen aan de buitenrand, niet er dwars doorheen; beperkt tijdvenster; gecontroleerde en/of begeleide toegang). Het gaat daarbij onder meer om gebieden als de Hempolder, de Limmer Die, het Limmerveentje / Oosterveld en het gebied rond het Zeerijdsdijkje, zie figuur 14 in hoofdstuk 5.
4. Het Oer-IJ vormt een belangrijk structurerend element. Een relatief eenvoudig te realiseren uitwerking die veel effect kan sorteren, betreft een verbinding vanaf de knik in de Dije tot aan de bocht in de Schulpvaart. Deze verbinding heeft vroeger bestaan onder de naam Coog Vaart (zie figuur 11), maar is verloren gegaan toen de Castricumerpolder en de Groot Limmer Polder werden gescheiden.

Figuur 11. De Coog Vaart

5. Waarden vanuit archeologie en cultuurhistorie zijn wijdverbreid door het hele buitengebied aan te treffen. De noodzaak tot het beschermen van deze waarden resp. de mogelijkheden en kansen voor herstel en voor het versterken van de zichtbaarheid ervan spelen vrijwel overal.

6. Overgangsgebieden tussen dorp en buitengebied waar 'lichtrode' buitengebied-gerelateerde kwaliteitsontwikkelingen mogelijk zijn, d.w.z. ruimtelijke voorzieningen voor vormen van zorg, recreatieve / horecavoorzieningen, wellnessactiviteiten, etc.

Flexibiliteit in uitvoering

Voor de wijze waarop het buitengebied door de gemeente wordt bestuurd zijn duurzaamheid en flexibiliteit kernbegrippen: In het bestemmingsplan zal duidelijkheid worden geboden over wat wel en wat niet kan, maar ook zal ruimte worden geboden aan nieuwe ontwikkelingen: het principe van ontwikkelingsplanologie: het is niet de bedoeling het buitengebied volledig op slot te zetten. Met name in de overgangszones tussen bebouwde kom en buitengebied zijn wellicht sommige ontwikkelingen denkbaar.

Het gemeentebestuur zal daarbij de uitgangspunten van ontwikkelingsplanologie toepassen:

- overheid geeft richting en randvoorwaarden
- optimalisatie van een beperkt aantal functies
- ruimte voor niet-geformaliseerde aanpak (niet alles vooraf dichtgetimmerd met regelgeving)
- maatwerk in organisatie en procesmanagement
- actieve participatie van niet-overheidspartijen
- betrokkenheid door synergie
- bottom-up proces
- ondernemers kunnen ondernemen, overheid toetst kwaliteit

Meer specifiek gelden daarbij bovendien de volgende uitgangspunten en voorwaarden:

- functies moeten naar het oordeel van B&W gerelateerd zijn aan, of in ieder geval goed passen in het buitengebied;
- de kwaliteiten van het buitengebied moeten door de voorgenomen ontwikkeling worden versterkt, of tenminste op hetzelfde niveau blijven, eventueel dankzij compensatie in een naastliggend gebied of elders binnen de gemeente;
- de financiële basis van de voorgenomen ontwikkeling moet in orde zijn

Dit beleid kan vanzelfsprekend alleen in de vorm van maatwerk worden uitgevoerd. Het beeldkwaliteitsplan zal daarbij als uitgangspunt worden gehanteerd.

Toegankelijk buitengebied

De waardering van de bevolking, toeristen en recreanten voor het buitengebied kan alleen in stand worden gehouden wanneer er ruime mogelijkheden zijn daarmee in aanraking te komen. Het uitgangspunt is dan ook, dat gestreefd wordt naar een variatie aan mogelijkheden en voorzieningen (waaronder ook overnachtingsmogelijkheden) om toegang tot het buitengebied te kunnen krijgen, daarvan te kunnen genieten en kennis te nemen van de karakteristieken en ontwikkelingsgeschiedenis.

Waterbeheer

Wat betreft het water is de positie van het Alkmaardermeer en het Noord-Hollands kanaal als onderdeel van de Schermerboezem van belang. Binnen de gemeente speelt de vraag naar extra ruimte voor water in relatie tot klimaatsverandering, en het behoud van schoner water in de polders. De ruimte voor extra waterberging zal worden gecreëerd in de poldergebieden, bij voorkeur gebruik makend van bestaande waterlopen. Hierbij worden combinaties gezocht met de ontwikkeling van natuurwaarden en recreatiemogelijkheden.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de benutting van schone kwel voor de ontwikkeling van bijzondere natuurwaarden. Deze kwel is onder ander te vinden in de randen van hoger gelegen gebieden als de duinen en de strandwallen, zoals de strandwal ten oosten van Limmen.

Kadernota Buitengebied

Geen blauwdruk

Onze visie voor het buitengebied zoals neergelegd in deze kadernota is geen absolute blauwdruk hoe het buitengebied van de gemeente Castricum er over een aantal jaren uitziet. De hier geschetste visie is veel meer een richtinggevend kader dat kansen biedt voor ruimtelijke en economische ontwikkeling.

Kadernota Buitengebied

Pareltjes van het buitengebied: Armand van der Lee

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. In deze aflevering Armand van der Lee, hardloper en liefhebber van de natuur rondom de voetbalvelden van Akerslout, in de volksmond ook wel "De Baan" genoemd.

Rondom de velden van Meervogels '31 ligt al meer dan twintig jaar een schelpenpad langs weilanden, door bosjes, langs het Alkmaardermeer en zoals gezegd rond de voetbalvelden van Akerslout. Op deze plek komt Armand van der Lee volledig tot rust. De geboren Heilooenaar is uit liefde voor de natuur naar Akerslout verhuisd. "Acht jaar geleden trok ik de stoute schoenen aan door te verhuizen van mijn geboorteplaats Heiloo naar Akerslout. Samen met mijn vrouw hadden wij een woning gekocht aan het sfeervolle Pinksterbloempad in de nieuwbouwwijk "Koningsplan". Mensen om mij heen vroegen zich af wat ik in zo'n dorp te zoeken had. Deze mensen wisten niet dat ik als puber al afreisde naar het Alkmaardermeer om daar de hengelsport te beoefenen. De schoonheid en rust van de natuur daar was mij toen al opgevallen. Na de verhuizing ga je de buurt verkennen en al snel viel "De Baan" op."

Voor ieder wat wils

"Deze baan loopt om de tennisvereniging "de Kijf", voetbalvereniging "Meervogels" en niet te vergeten langs "Pinkeltje", het kinderdagverblijf. De baan is een wandelpad van 1274 meter die een ieder op zijn/haar manier gebruikt. Je vindt er wandelaars, Nordic-walkingfreaks, fietsers met of zonder versnelling, tennissers die op zoek zijn naar hun tennisbal, een Meervogel die zijn bal probeert te vissen uit de sloot, hardlopers die klokgewijs lopen of tegen de klok in, hondenuitlaters et cetera. Vooral de laatstgenoemde groep wil zich nog wel eens alle recht van dit geliefde pad toe-eigenen. Bij de ingang van het pad staat een bord dat de viervoeters aangelijnd moeten zijn, iets wat lang niet iedereen doet."

Hardlopen

De Baan wordt met recht een atletiekbaan genoemd waar de honden tegenwoordig de horden zijn. Dit schelpenpad is in het verleden neergelegd om de Akersloter Atletiekvereniging, de AMAK, een thuisbasis te geven. Armand ziet met lede ogen aan dat de oorspronkelijke gebruiksfunctie steeds meer onder druk komt te staan. "Als hardloper en natuurliefhebber hoop ik dat hier wat aan gedaan gaat worden. Ik kom hier voor de rust, de natuur en de prachtige kikkergeluiden en eendengekwaak. Hier vergeet ik mijn drukke bestaan als beleidsmedewerker bij de gemeente Alkmaar voor even. De toenemende hoeveelheid honden op "De Baan" en de rommel die deze dieren achterlaten zorgen bij vele natuurliefhebbers voor irritatie. Ik pleit dan ook voor een hondenuitlaatverbod op dit schelpenpad."

Kadernota Buitengebied

5. Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied

In dit hoofdstuk belichten we een aantal uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied. Die uitgangspunten vloeien voort uit de omstandigheden, beleidslijnen, visies en doelstellingen die zijn beschreven in de voorgaande hoofdstukken. Daarbij steunen de uitgangspunten voor een deel op de inzichten die zijn verwoord in het beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied.

Achtereenvolgens passeren de volgende thema's de revue:

- water
- cultuurhistorie en archeologie
- natuur en landschap
- agrarische bedrijvigheid, met name gericht op grondgebonden landbouw (agrarisch grondgebruik resp. agrarische bebouwing), met een korte passage over glastuinbouw
- de paardenhouderij
- schuilgelegenheden voor vee
- accommodaties voor bed en breakfast
- minicampings (het 'kamperen bij de boer')
- milieuaspecten (in casu: windturbines)

en tot slot ons beleid voor initiatieven in overgangszones.

5.1. Water

De taak van de gemeente op het gebied van het waterbeheer in het buitengebied is enigszins beperkt. Naast de eigen compensatietaak die de gemeente heeft bij een toename van verhard oppervlak is de verantwoordelijkheid van de gemeente voornamelijk gericht op het creëren van de nodige ruimtelijke voorwaarden in het bestemmingsplan. De volgende uitgangspunten voor het ruimtelijke beleid voor water worden gehanteerd:

- De aanleg van grote bergingsvijvers is landschappelijk niet gewenst. Er wordt vooral gezocht naar een goede verdeling van het water over het gebied met benutting van aanwezige waterstructuren, zoals verbreding van bestaande waterlopen. Deze benadering heeft de voorkeur boven aanleg van aparte waterberging. Door het plaatselijk verbreden van waterstructuren kan waardoor het gebied een meer waterrijke uitstraling krijgen. De overigens benodigde ruimte voor waterberging zal logischerwijs bij voorkeur worden gezocht in de lagere gedeelten van de polders. Waterberging kan overigens ook worden gerealiseerd op de hogere delen in de polders, zoals bij het eerder genoemde voorbeeld van 'droge berging'. Uiteraard moet dit worden gedaan in combinatie met het vasthouden van water. Op deze wijze kan bovenstroomse berging ook effectief bijdragen aan het oplossen van de wateropgave.
- De wateropgave dient de landschappelijke, ecologische, landbouwkundige en recreatieve functies van het buitengebied te ondersteunen.
- Verlande delen van het Oer-IJ kunnen aan beeldkracht winnen in combinatie met de waterretentie: herkenbare meanderende waterlopen in het landschap. Door het verschil duidelijk te maken met "normale" sloten is het mogelijk het Oer-IJ als geheel te versterken en te herstellen. Delen van het tracé kunnen verbreed worden en worden voorzien van natuurvriendelijke oevers en recreatieve plekken. Deze begeleiding maakt het tracé in het landschap herkenbaarder. Het karakter van het Oer-IJ verandert dan enigszins met de seizoenen, als het waterbed in de winter breder is dan in de zomer. In dit kader zal de mogelijkheid tot herstel van de vroegere Coogvaart worden nagegaan.
- Om de gebruiksmogelijkheden voor bijvoorbeeld varen en schaatsen voor het gehele gebied te vergroten, zijn overdraagplaatsen dan wel kluunplaatsen tussen de verschillende peilvakken, en hogere (doorvaar- / -schaatsbare) duikers belangrijk.

5.2. Cultuurhistorie en archeologie

Archeologische monumenten

Voor de terreinen die zijn aangewezen als archeologische monumenten geldt al een bescherming op basis van de Monumentenwet 1988. Om dubbele regelgeving te voorkomen worden deze gebieden niet specifiek aangeduid op de plankaart, maar zijn deze gebieden opgenomen binnen een dubbelbestemming 'Waarde - archeologisch waardevol gebied', zie de paragraaf hieronder.

Archeologisch waardevolle gebieden

De gebieden die nog niet worden beschermd in het kader van de Monumentenwet, maar waar wel archeologische vondsten zijn gedaan of worden verwacht, dienen ook een planologische bescherming te krijgen in het bestemmingsplan. Dit betekent dat een aanlegvergunningstelsel wordt opgenomen, waarin werkzaamheden die (diepe) grondwerkzaamheden met zich meebrengen aanlegvergunningplichtig zijn.

De Archeologienota zal de desbetreffende gebieden aangeven. In het bestemmingsplan worden deze opgenomen met de dubbelbestemming 'Waarde - archeologisch waardevol gebied'.

Belvédère gebied

De gemeente maakt zelf geen onderdeel uit van een Belvédère-gebied.

Cultuurhistorische gebouwen en objecten

In het gebied komen op verschillende plaatsen meer specifieke cultuurhistorische elementen voor die kenmerkend zijn voor een bepaalde plek in het gebied. Het betreft waterwegen, dijken, bebouwing en beplanting. Deze monumenten en cultuurhistorisch waardevolle of beeldbepalende panden zijn of worden in de rijks- en gemeentelijke monumentenlijst vastgelegd.

Rijksmonumenten worden reeds beschermd op basis van de Monumentenwet.

5.3. Natuur en landschap

Natuurontwikkeling in combinatie met herstel van het watersysteem biedt een kans voor het versterken van de kenmerkende landschappelijke zonerings en de ecologische gradiënt van de duinen, via de binnenduintrand naar de achterliggende strandvlakten en veenweidegebieden. Om de verbindingen tussen de natuurgebieden in stand te houden, wordt gestreefd naar het versterken van bestaande ecologische verbanden en het zoeken naar mogelijkheden voor het opheffen van ecologische barrières. Het gaat om nog te realiseren verbindingen of versterken van bestaande verbindingen.

Ecologische verbindingzones bestaan veelal uit langgerekte landschapselementen langs dijken, waterlopen, wegen, spoor- en vaarwegen. De ecologische verbindingzones bestaan bovendien uit een reeks van kleine landschapselementen (stapstenen) zoals bosjes, struwelen, houtsingels, ruigten, poelen of moerasjes. De breedte en de inrichting van de ecologische verbindingzones is afhankelijk van de natuurfunctie die zij moeten vervullen.

In de gemeente Castricum gaat het hoofdzakelijk om natte verbindingen gelegen langs waterlopen. Deze verbindingen zijn zowel voor flora als fauna van belang.

Binnenduintrand en strandwallen

Het schone kwelwater kan een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de ecologische potentie in de binnenduintrand. In de overgang tussen hoog en laag liggen kansen voor de ontwikkeling van kwelgraslanden en het beschermen en herstellen, en eventueel nieuwe graven van duinrellen.

Duinrellen en kwel vertraagd afvoeren tot grofweg 0 NAP zorgt voor hogere grondwaterstanden in de weilanden langs de binnenduintrand. Door deze vernatting te combineren met een verschrallend beheer ontstaat een brede strook van voor planten en dieren interessante weides en sloten langs de

Kadernota Buitengebied

dorpen en duinen. De terreinen van De Hooge Weide, het Zeerijdsdijkje en het Krengenbos en omgeving zijn voorbeelden van natuurontwikkeling in deze zone en vormen 'stapstenen' in de Robuuste Verbindingszone 'Van Kust tot Kust'.

Omgeving Zeerijdsdijkje

Strandvlakte en binnendelta

De strandvlakte en de binnendelta zijn zoekgebied voor de ecologische verbinding 'Van Kust tot Kust'. Deze verbinding sluit ten noorden en ten zuiden van het dorp Castricum aan op de duinen.

Aandachtspunten *noordelijke* verbinding:

- Zeerijdsdijkje, overgang van de nollen naar de duinpolder;
- Van Tienhoven Hoeve: biologisch beheer van vee en gronden;
- de spoorlijn is een ecologische barrière, adequate faunapassages zijn noodzakelijk;
- de gronden van Stichting De Hooge Weide bij Bakkum;
- het tracé volgt de Schulpvaart (over te beschermen weidegronden: Oosterveld en Limmerveentje);
- faunapassages A9 noodzakelijk;
- het Limmer Die is de schakel met het Noordhollandsch Kanaal en het Alkmaardermeer.

Aandachtspunten *zuidelijke* verbinding:

- Krengenbos en de aangrenzende weilanden;
- cultuurhistorisch belangrijke elementen Korendijk, Cronenburg;
- verloop via Hendrikssloot en de restanten van het Oer-IJ;
- de Groote Ven (en de Oude Venne);
- tussen Akersloot en Uitgeest naar Hempolder en Dorregeester Polder;
- faunapassages bij de kruisende wegen noodzakelijk;
- terreinen in Westwouderpolder en Krommenieër Woudpolder.

De reeds ecologisch beheerde gebieden van de diverse organisaties vormen binnen de ecologische verbindingzones belangrijke stapstenen. De volledige verbinding kan worden gemaakt door:

- het uitbreiden van het aantal ecologisch beheerde weides aansluitend op de bestaande begrensde gebieden. De weides zijn 'open';
- de aanleg van ecologische oevers langs waterwegen;
- bermbeheer van cultuurhistorisch waardevolle dijkes meenemen.

Kadernota Buitengebied

Te ontwikkelen nieuwe natuur

De gebieden die behoren tot het zoekgebied van de Robuuste Verbindingszone Van Kust tot Kust maar die nog in agrarisch gebruik zijn, kunnen worden bestemd als 'Agrarisch met eventuele wijzigingsbevoegdheid', die omzetting van de agrarische bestemming naar een natuurbestemming, al dan niet met agrarisch medegebruik mogelijk maakt.

Deze wijziging kan slechts worden toegepast, indien de gronden reeds als zodanig zijn verworven of op basis van vrijwilligheid kunnen worden verworven, dan wel als de (agrarische) grondeigenaar zelf besluit de gronden onder de regeling voor Particulier Natuurbeheer te willen brengen. Bij natuurontwikkeling gaat het om ontwikkelingen die het bestemmingsplan weliswaar kan ondersteunen, maar niet kan afdwingen. Afdwingen is ongewenst; natuurontwikkeling is naar onze mening bij voorkeur een zaak van overleg en harmonie, waarbij vrijwilligheid en financiële tegemoetkoming centraal staan.

Zoekgebied robuuste verbindingszone (roze)

Rol van de agrariërs

Overigens vinden wij dat realisatie van de Robuuste Verbindingszone Van Kust tot Kust in principe samen zou moeten gaan met de naar verhouding robuuste positie van de agrarische sector in de gemeente Castricum. Wij willen zoeken naar mogelijkheden de ontwikkeling over en weer te versterken, zoals onder andere particulier natuurbeheer door agrariërs (zie kader).

Wat is particulier natuurbeheer?

Een speciale vorm van natuurbeheer is 'particulier natuurbeheer' waarbij niet alleen de traditionele natuur- en terreinbeherende instanties maar ook particulieren, waaronder agrariërs, grond als natuurgebied kunnen beheren. Agrariërs met landbouwgrond in gebieden die 'begrensd' zijn voor natuur (gronden die de overheid op termijn wil aankopen om er natuur van te maken), kunnen ook zelf natuur ontwikkelen. De eventuele waardedaling van de grond wordt vergoed en er kan een beheerpakket worden afgesloten.

Met name de vergoeding voor de waardedaling kan zeer interessant zijn; hiermee kan een groot deel kapitaal worden vrijgespeeld voor investeringen of een overname.

Kenmerken van particulier natuurbeheer

- De agrariër blijft eigenaar
- Landbouwgrond wordt natuurgebied
- Afhankelijk van de natuurdoelstelling blijft weiden en bemesten mogelijk
- De beheerder wordt afgerekend op het natuurresultaat
- De subsidies kunnen zeer fors zijn, aantrekkelijk voor investeringen en overname-situaties
- Ondernemen met natuur

N.B.: *particulier* natuurbeheer moet niet worden verward met *agrarisch* natuurbeheer: hierbij behoudt de grond haar landbouwfunctie!

Boeren die aan 'particulier natuurbeheer' doen, worden voor dat deel van hun land eigenlijk een soort mini-Natuurmonumenten. De zogenaamde 'functieverandering' (van landbouw naar natuur) door particulieren wordt gestimuleerd met een subsidieregeling. Deze regeling keert na de functieverandering direct 80 % van de getaxeerde grondwaardedaling belastingvrij uit. Dit is de vergoeding van de waardedaling. Na de functieverandering zijn er nog meer subsidiemogelijkheden, o.a. voor de inrichting van het nieuwe natuurgebiedje en voor het beheer ervan.

Bron: www.waterlandendijken.nl [september 2009]

5.4. Agrarische bedrijvigheid

5.4.1. Agrarisch grondgebruik

Het grondgebruik sluit van oudsher aan bij het historische gebruik van de hogere en lagere gronden. Dit is de basis voor ontwikkelingen. Uitzonderingen zijn mogelijk, maar moeten zorgvuldig worden afgewogen.

Schaalvergroting

In noordelijk deel plangebied, is de landbouw sterk structuurbepalend: grootschalige weidegebieden en bollenteelt in het gebied rond Noord Bakkum. Hier is verdere schaalvergroting van de agrarische bedrijven onder voorwaarden mogelijk:

- * aaneengesloten veldkavels;
- * rekening houden met c.q. instandhouden van karakteristiek microreliëf (maatwerk);
- * geen karakteristieke sloten dempen of rechte trekken.

Verbreiding

In een deel van het buitengebied vindt van oudsher al een menging van functies plaats, zoals kleinschalige bedrijvigheid, wonen, recreatie, landbouw, tuinbouw, natuurontwikkeling. In het hele buitengebied kan verbreding van de agrarische sector plaatsvinden met toepassing van het huidige beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing. Van dit VAB-beleid is sinds de inwerkingtreding in 2007 overigens nauwelijks gebruik gemaakt voor verbrede functies, afgezien van de functie wonen. Mocht het VAB-beleid desalniettemin voor verbreding van de landbouw in de toekomst te beperkend werken, dan is verruiming denkbaar onder een aantal voorwaarden:

- Versnippering van de grote open ruimtes voorkomen.
- Het landschapstype als basis voor de schaal van de ontwikkelingen (beeldkwaliteitsplan).
- De functies vormen een eenheid.
- Recreatieve ontwikkelingen naast het bedrijf zijn mogelijk, landschappelijk ingepast met inachtneming van zichtlijnen en een 'groene' invulling.
- Voor zover aan de orde: verbreding van de bedrijfsvoering binnen het aanwezige bouwvlak.

Maïsteelt

In de afgelopen jaren is de maïsteelt in een deel van de gemeente Castricum vergunningplichtig geweest (aanlegvergunningstelsel) op grond van het Bestemmingsplan Buitengebied Castricum. Door de gemeentelijke herindeling waarbij Castricum, Limmen en Akersloot zijn samengevoegd tot de huidige gemeente Castricum, is sprake van een aantal overgangssituaties die afwijken van de vergunningplicht. In sommige delen is de maïsteelt geheel vergunningvrij.

In het verleden zijn de meeste vergunningaanvragen gehonoreerd, omdat deze voldeden aan de criteria van het bestemmingsplan. In een enkel geval is een vergunning geweigerd. De vergunningaanvragers zijn in het algemeen melkveehoudende agrariërs, die maïs telen als ruwvoeder voor de eigen veestapel. De meeste vergunningen zijn afgegeven in 2005 met een looptijd tot en met het teeltseizoen van 2009.

Op 9 december 2008 heeft wethouder C. Portegies namens het college van B&W een bestuursopdracht verstrekt aan een groep burgers uit de gemeente die vanuit verschillende belangen (landbouw, weidevogelbescherming, cultuurhistorie en archeologie, landschap) betrokken zijn bij de regulering van de maïsteelt in het buitengebied van Castricum. De kern van de opdracht was: het formuleren van een nieuwe aanpak van de maïsteelt voor de gehele gemeente.

De opdracht is gegeven als onderdeel van de voorbereiding van de Kadernota Buitengebied.

De groep burgers heeft de opdracht aanvaard en is in de periode december 2008 - maart 2009 een aantal keren bijeen gekomen onder de naam Maïsberaad.

Kadernota Buitengebied

De aftrap van het maïsberaad

De regeling volgens het advies van dit zogenoemde maïsberaad komt, rekening houdend met de verschillende belangen, neer op twee elementen (zie voor de uitgebreide rapportage bijlage 6:

1) Een *basisregeling* die uit twee onderdelen bestaat, te weten

- een maximering van de maïsteelt per bedrijf;
- een maximering van de totale maïsteelt in het buitengebied van de gemeente Castricum.

Maïsteelt kan vergunningvrij worden uitgevoerd indien aan beide criteria (cumulatief) wordt voldaan.

2) Een *achtervangregeling* in de vorm van een aanlegvergunningstelsel, die voor (naar verwachting sporadische) gevallen waarin een agrariër maïs wil telen op andere gronden dan op basis van de kaart is toegestaan toch een afweging van belangen mogelijk maakt.

In bijlage 6 is opgenomen

- de volledige tekst van de bestuursopdracht;
- de aanbiedingsbrief van het advies;
- de volledige tekst van het advies.

Op 2 februari 2010 heeft het College besloten in te stemmen met het opnemen van de voorgestelde aanpak in de Kadernota Buitengebied resp. (het voorontwerp van) het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied voor de gemeente Castricum. Dit evenwel met de aantekening dat een aanlegvergunning dient te worden aangevraagd voor maïsteelt die, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied, plaatsvindt op percelen waarvoor conform het huidige bestemmingsplan een aanlegvergunning is vereist en voor zover die percelen zijn gelegen binnen de vanwege het Maïsberaad opgestelde maïskaart. De achtergrond hiervan is dat de kern van het maïsadvies juridisch pas kan worden verankerd in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Aangezien de eerder afgegeven, tijdelijke aanlegvergunningen verlopen met ingang van 2010, is een overgangsregeling nodig voor het teeltseizoen (resp. de teeltseizoenen) tot aan de inwerkingtreding van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Hiervoor zijn de huidige bestemmingsplannen maatgevend. De juridisch meest geschikte optie blijkt het aanvragen van een nieuwe aanlegvergunning door degenen die tot nu toe maïs teelden met een tijdelijke

aanlegvergunning. Deze aanlegvergunningen zullen niet meer van tijdelijke aard zijn, maar zijn onbeperkt geldig d.w.z. ook na vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan.

5.4.2. Agrarische bebouwing

Bouwvlakken

In paragraaf 3.4 is onder 'Structuurvisie 2040' aangegeven, dat de provincie Noord-Holland een provinciale structuurvisie opstelt en dat Castricum in het ontwerp van de provinciale structuurvisie is opgenomen in een zone waar 'gecombineerde landbouw' als perspectief geldt. Het ontwerp geeft aan dat in deze zone de mogelijkheid bestaat het bouwvlak te vergroten tot twee hectare, mits het gaat om een volwaardig agrarisch bedrijf. Het ontwerp van de structuurvisie geeft aan dat hier geen ontheffingsmogelijkheid zal bestaan voor vergroting tot meer dan twee ha.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan zal een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen voor genoemde uitbreiding tot twee hectare. Of feitelijk tot twee hectare mag worden uitgebreid hangt af van de beoordeling van een individuele aanvraag.

Hiermee biedt het toekomstige bestemmingsplan de mogelijkheid tot forse uitbreiding van verharding. Om er voor te zorgen dat door de toename van verharding de waterhuishoudkundige situatie in het buitengebied niet verslechtert, zullen in de desbetreffende peilgebieden compenserende maatregelen moeten worden getroffen in de vorm van het realiseren van extra wateroppervlak. Bij een dergelijke uitbreiding is het noodzakelijk wateradvies in te winnen bij het hoogheemraadschap.

Nieuwe agrarische bebouwing

Vestiging van nieuwe bedrijven in, of bedrijfsverplaatsing naar het open gebied van de strandvlakte of de binnendelta van het Oer-IJ is niet wenselijk. Bouwvlakken moeten zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande bebouwingspatronen in de binnenduinrand of op de strandwal. Het 'dichtslibben' van de open ruimtes in de linten moet worden voorkomen.

Schaalvergroting en verbreding agrarische bebouwing

Binnen de bestaande agrarische bouwvlakken kan nieuwe bebouwing worden ontwikkeld. Door de toenemende massa, en vaak het grootschaliger worden van de bebouwing, wordt de verschijningsvorm van de bebouwing op het perceel gewijzigd. Voorkomen moet worden dat in de landschappelijke kwetsbare polders versnippering van de bebouwing op het bouwperceel ontstaat. De voorkeur gaat uit naar:

- behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en silhouet van het hoofdgebouw;
- streekeigen bouwstijl, formaat opstallen voegt zich in het landschap;
- traditioneel kleur- en materiaalgebruik;
- hoofdgebouw/woning staat aan de weg, de erfbebouwing hierachter;
- groeperen van de gebouwen op het erf, in samenhang ontwikkeld. De ruimte ten opzichte van de omliggende bedrijven (of woningen) blijft behouden: erf naar achteren uitbreiden, compacte bebouwing op het erf, doorzichten naar het open landschap, zichtbaarheid vanaf de weg.

Voorts zij verwezen naar het concept van de Welstandsnota 2009 van de gemeente Castricum.

5.4.3. Glastuinbouw

De huidige bestemmingsplannen bieden tot dusverre nog de nodige onbenutte ruimte voor glastuinbouw op bouwvlakken. Het aantal onbenutte locaties in de vigerende bestemmingsplannen groter dan 500 m² bedraagt 31. Het betreft ondersteunend glas binnen de bebouwingsvlakken. Per locatie mag variërend 500 tot 2400 m² ondersteunend glas worden gerealiseerd binnen het bebouwingsvlakken. De mogelijkheden zijn vrijwel allemaal onbenut. De papieren ruimte voor volwaardige glastuinbouwbedrijven is nul. (VROM-Inspectie, 2009). Toename van verspreid liggende glastuinbouw in de gemeente Castricum is ongewenst. Voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zal worden nagegaan in hoeverre het alsnog benutten van dit 'papieren glas' kan worden ontmoedigd.

5.5. Paardenhouderij

Vóór de Tweede Wereldoorlog maakten paarden deel uit van de agrarische bedrijfsvoering. Met de intrede van de tractoren verdween het paard uit beeld. Vanaf de jaren zeventig neemt het aantal paarden op het platteland echter weer toe: het paard is in opmars, maar nu als rijpaard. Daarbij gaat het om zowel hobbymatige activiteiten (bewoners van het buitengebied die paarden houden voor eigen gebruik) als bedrijfsmatige activiteiten (met name paardenstalling).

De paardenhouderij heeft veel positieve effecten, want zij:

- past uitstekend in de maatschappelijke verbreding van het platteland;
- heeft betekenis voor de levendigheid van het platteland;
- draagt bij aan het grondgebonden agrarisch karakter van het landschap en aan toerisme en recreatie;
- kan bijdragen aan mooie en geleidelijke overgangen tussen kernen en buitengebied;
- is voor enkele agrarische ondernemers een logische nevenactiviteit, nauw verwant met het agrarische bedrijf en het buitengebied.

De paardenhouderij kan ook afbreuk doen aan de identiteit en het karakter van het landschap, bijvoorbeeld door witte linten, omheiningen, verkleinde kavels met rommelige percelen met provisorische bouwsels voor paardenhuisvesting en -opslag, paardenbakken en lichtmasten. Ook de graslandvegetatie kan veranderen en verruigen. Dit wordt veelal aangeduid als de 'verpaarding' van het landschap.

In het toekomstig bestemmingsplan zullen drie verschillende vormen van paardenhouderij worden onderscheiden:

1. *Productiegerichte paardenhouderij* (inclusief paardenhouderij behorende tot de agrarische bedrijvigheid)
  - * fokkerij, gericht op voortplanting en daaraan ondergeschikte africhting en training;
  - * paardenmelkerij;
  - * bedrijven gericht op de paarden waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan en/of met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten, trainen en verhandelen van paarden inclusief sportstallen en pensionstallen; geen horeca en lesgeven.
2. *Gebruiksgerichte paardenhouderij, beroepsmatig:*
  - * maneges: recreatieve paardenhouderijen gericht op de ruiters/amazone en die voorzien in stalling, lesgeven en berijden van paarden, zoals maneges of paardenhotel; bedrijfsgebonden horeca is hier ook toegestaan;
  - * stalling van particuliere paarden voor derden (paardenpensions).
3. *Hobbymatig paarden houden:*
  - * particuliere paardenstalling: hobbymatig houden van paarden ten behoeve van eigen gebruik, in combinatie met woonfunctie.

Algemene uitgangspunten

- Stallen realiseren op het erf. Hekwerken en overige bouwwerken behorende bij de paardenhouderij zoveel mogelijk op of direct grenzend aan het erf realiseren. Zie verder de passage over paardenhouderij in het Beeldkwaliteitsplan, bijlage 6.

1. *Productiegerichte paardenhouderij* (inclusief paardenhouderij behorende tot de agrarische bedrijvigheid)

Een productiegerichte paardenhouderij is een veelal aan de agrarische sector verbonden activiteit, die als neven- of vervolgfunctie bij de grondgebonden agrarische bestemming mogelijk wordt gemaakt.

Voor de productiegerichte paardenhouderij wordt in het bestemmingsplan een aparte wijzigingsbevoegdheid bij de agrarische bestemming opgenomen. Bestaande bedrijven, gericht op niet-recreatieve productiegerichte paardenhouderij (stoeterijen, handelsstallen, trainings- en africhtingsbedrijven, sportstallen) worden in het bestemmingsplan voorzien van een specifieke bestemming.

2. *Beroepsmatige paardenhouderij voor recreatief gebruik*

Beroepsmatige paardenhouderij voor recreatief gebruik zal worden voorzien van een passende, nog nader te bepalen bestemming (recreatieve paardenhouderij, manege / sport). Door de grotere hoeveelheid paarden zal een pension of manege meer impact hebben op de omgeving. Weilandten zullen vaak worden verkleind met hekwerken.

Agrarische bedrijven hebben soms als neventak gebruiksgespecialiseerde paardenhouderij (niet zijnde maneges).

Een manege is een recreatieve / sportieve bestemming (rijlessen) en heeft een verkeersaantrekkende werking. Gelet op het verzorgingsgebied en de verkeersaantrekkende werking past een manege uitsluitend in de directe omgeving van kernen. In het buitengebied van Castricum is ruimte voor dergelijke grootschaliger ontwikkelingen denkbaar in Noord Bakkum. Bestaande maneges kunnen in beginsel gehandhaafd blijven; de eventuele ontwikkeling van nieuwe maneges is een kwestie van maatwerk. Voor nieuwe maneges dient in principe gebruik te worden gemaakt van bestaande bebouwing, geheel nieuwe 'hallen' worden niet toegestaan.

3. *Hobbymatige paardenhouderij*

Stalling van paarden (en andere dieren) als hobbymatige activiteit bij woningen is nu al mogelijk in bijgebouwen, die op basis van de bestaande bestemmingsplannen zijn toegestaan.

Particulieren beschikken steeds vaker over stukken grond in het buitengebied met als doel daar dieren te weiden. Vaak woont men in vrijkomende agrarische bebouwing en worden het bijbehorende land en de schuren gebruikt om paarden te houden. Bij de woning is vaak een paardenbak gesitueerd, een omheinde plaats waar paarden rond kunnen lopen. Deze ontwikkeling is kleinschalig en denkbaar langs de hele binnenduinrand en randen van de strandwallen.

Regulering is met name gewenst van de paardenbakken, verlichting en hekwerken. Een goede landschappelijke inpassing en het voorkomen van hinder voor de omgeving zijn daarbij de belangrijkste aandachtspunten. Aan dergelijke voorzieningen zullen dan ook voorwaarden worden gesteld zoals landschappelijke inpassing, een maximale omvang, beperkte verlichting en een verbod op geluidsinstallaties.

Kadernota Buitengebied

De gemeente Castricum is betrokken bij de regiogerichte uitvoering van het **Samenwerkingsproject Paarden in het nationaal Landschap Laag Holland**. Een belangrijk roducten van dit project zal zijn een handboek paardenhouderijen met concrete voorbeelden voor inpassingmogelijkheden in het bouwvlak, voorgeschreven gebruik van materialen, beplantingen, afrastering, kleuren etc. Met deze handreikingen kunnen (nieuwe) paardenhouderijen op een cultuurhistorisch verantwoorde manier in het landschap worden ingepast. Daarnaast komen er aanbevelingen over begrazing door paarden en de combinatie met weidevogelbeheer en botanisch beheer.

Zo mogelijk wordt bedoeld handboek betrokken bij het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Castricum.

5.6. Schuilgelegenheden voor vee

De afgelopen jaren is de vraag naar schuilgelegenheden in het buitengebied sterk toegenomen. Door verschuiving binnen de agrarische sector ontstaan er nieuwe mogelijkheden (zoals geitenhouderij). Bij bedrijfsmatige opzet is de schuilgelegenheid voor vee in de huidige bestemmingsplannen geregeld.

Ook biedt de toename aan vrije tijd en financiële middelen nieuwe mogelijkheden (paardenweides). In een aantal gevallen vraagt dit, in het kader van het welzijn van de desbetreffende dieren, om een schuilstal te mogen bouwen in het weiland. Het tegengaan van verrommeling van het landschap vergt aandacht voor de beeldkwaliteit van de schuilgelegenheid. Uitgangspunt is dat met het bieden van schuilgelegenheid de openheid en de belangrijke zichtlijnen in het gebied behouden blijven, zie verder de desbetreffende passage in het beeldkwaliteitsplan (paragraaf 4.3.2. van het BKP, pag. 94).

5.7. Wonen

Achtereenvolgens gaan we in deze paragraaf 'Wonen' in op:

- nieuwe niet-agrarische bebouwing
- vrijkomende agrarische bebouwing
- het vervangen van bestaande (burger-)bebouwing
- de tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders

Nieuwe niet-agrarische bebouwing

Uitbreiding van de landelijke bebouwingslinten is in principe niet wenselijk. Soms kan er toch aanleiding voor inbreiding van bebouwingslinten. De gaafheid en compleetheid van het aanwezige bebouwingslint bepaalt de mogelijkheden hiertoe.

- Bij nieuwbouw of verbouw rekening houden met landschappelijke aspecten.
- Erfbeplanting stimuleren.
- Bestaande dorpsgrenzen respecteren.

Vrijkomende agrarische bebouwing

Voor vrijkomende agrarische bebouwing wordt voor de functie wonen het bestaande beleid gehandhaafd dat wil zeggen toepassing van het gemeentelijke VAB-beleid, zie paragraaf 3.6.6.

Kadernota Buitengebied

Vervangen bestaande (burger-)bebouwing

Vervangen/herbouwen van een woning is mogelijk, in die zin dat de bestaande grootte van een woning teruggebouwd mag worden. Wanneer het om zeer kleine woningen gaat is een vergroting tot maximaal 600 m³ denkbaar. Om de openheid in het gebied te waarborgen, dient de hiermee gepaard gaande uitbreiding van het bouwvlak zorgvuldig te worden gesitueerd.

- Verplaatsen van het bouwvlak is niet wenselijk.
- Bij vergroting van het bouwvlak is een terreininrichtingsplan noodzakelijk om de gevolgen voor de omliggende woningen en/of bedrijven en het open landschap te kunnen beoordelen. Uitgangspunt is vergroting van de bestaande woning binnen dezelfde karakteristiek.

Tijdelijke huisvesting seizoenarbeiders

Ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders zal het bestemmingsplan een regeling kennen, waarin een aantal randvoorwaarden wordt geformuleerd. De regeling heeft als doel te voorzien in de behoefte aan huisvesting van tijdelijke werknemers tijdens de piekperioden van een bedrijf. De woonvoorzieningen mogen structureel van aard zijn, maar van bewoning zelf (het gebruik) mag maar een beperkt deel van het per jaar sprake zijn. Het gaat om de navolgende voorzieningen:

- huisvesting op eigen bedrijf door het verbouwen van een eigen bedrijfsgebouw;
- huisvesting op eigen bedrijf door logies in de eigen bedrijfswoning;
- wooneenheid op eigen bedrijf (gemaximeerd).

Het plaatsen van wooneenheden wordt daarbij pas toegestaan indien blijkt dat de woonvoorzieningen niet zijn te realiseren door het verbouwen van een eigen bedrijfsgebouw op het eigen bedrijf of door logies te bieden in de eigen bedrijfswoning op het eigen bedrijf. Vanwege de uitstraling naar de omgeving wordt het aantal te plaatsen wooneenheden beperkt.

Structurele (permanente) huisvesting in het buitengebied wordt binnen het bestemmingsplan niet rechtstreeks toegestaan. Hiervoor dient een afzonderlijke planologische procedure te worden doorlopen.

Wel kan in het kader van het hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB) worden bekeken of structurele huisvesting mogelijk is. Een dergelijk hergebruik wordt echter niet rechtstreeks mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Hiervoor dient een afzonderlijke planologische procedure te worden doorlopen.

In het kader van het nieuwe bestemmingsplan zal overigens worden nagegaan in hoeverre een regeling voor tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders onder een noemer kan worden gebracht met het beleid voor minicampings.

5.8. Kleinschalige verblijfsaccommodatie

Bed en breakfast

De gemeente Castricum heeft het economische beleid vastgelegd in de Kwaliteitsimpuls Economie Castricum. Recreatie en Toerisme vormen een van de speerpunten in dit beleid als belangrijke pijler van de lokale economie.

Knelpunt bij de verdere ontwikkeling van de pijler 'Recreatie en Toerisme' is het eenzijdige aanbod van verblijfsaccommodatie. Bed & breakfast en andersoortige verblijfsaccommodatie zijn beperkt voorhanden. Bed & breakfast is een kleinschalige verblijfsaccommodatie en een (ondergeschikte) nevenactiviteit naast het wonen op het perceel

In het beleid betreffende 'recreatie en toerisme' is opgenomen dat initiatieven op het gebied van bijzondere en kwalitatieve verblijfsaccommodatie worden ondersteund en gestimuleerd.

Op 24 november 2009 zijn door het College de 'Beleidsregels Bed & Breakfast' vastgesteld. Daarbij gelden voor bedrijfswoningen in geval van een agrarisch bedrijf ruimere regels dan voor overige woningen (maximaal vier in plaats van maximaal drie kamers).

Kamperen bij de boer

Minicampings

Het beleid voor de zogeheten kleinschalige kampeerterreinen (oftewel de 'minicampings' in casu het kamperen bij de boer) zal zodanig worden verruimd dat het huidige maximum van 15 kampeerplaatsen ('het aantal toe te laten kampeermiddelen') per kampeerterrein wordt verhoogd naar 30 (op basis van een door de raad van de gemeente Castricum, in vergadering bijeen op 10 juni 2010, aangenomen amendement).

5.9. Milieuaspecten

Windturbines

Het toepassen van windenergie met windturbines is een van de mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgas CO₂ tegen te gaan. Echter, niet elke plek is geschikt voor het plaatsen van windturbines. Met de 'Windkansenkaart Noord-Holland' (Provincie Noord-Holland, augustus 2003) heeft de provincie in kaart gebracht in welke gebieden het plaatsen van windturbines goed mogelijk is, waar een nadere afweging met andere belangen moet plaatsvinden en waar het plaatsen in beginsel ongewenst is.

Op de Windkansenkaart is het buitengebied van Castricum aangegeven als categorie III - gebied. Hieronder vallen gebieden die vanwege een grote milieu-, natuur-, landschappelijke of cultuurhistorische waarde in beginsel zijn uitgesloten voor windenergie zoals natuurbeschermingswetgebieden, Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, gebieden van bijzondere betekenis voor natuur, landschap en bodem (volgens de streekplannen), stiltegebieden en waardevolle cultuurlandschappen.

Op grond hiervan zal de gemeente Castricum geen medewerking verlenen aan het oprichten van windturbines in het buitengebied.

5.10. Beleid voor initiatieven in overgangszones

Bij de voorbereidingen voor de kadernota buitengebied is geconstateerd dat steeds meer percelen in het overgangsgebied van de bebouwde kom en het buitengebied ondanks hun agrarische bestemming buiten direct agrarisch gebruik raken. Deze situatie, die overigens niet uniek is voor de gemeente Castricum, brengt risico's met zich mee van een geleidelijke verwaarlozing of verrommeling van het landschap ter plekke of het ontstaan van initiatieven die geen gebondenheid met het buitengebied hebben. Maar anderzijds biedt deze situatie ook kansen voor het versterken van de identiteit en kwaliteit van deze dorpsranden.

De gemeente Castricum hanteert het 'Nee, tenzij' principe, gebaseerd op het tegengaan van niet-agrarische ontwikkelingen in de linten buiten de bebouwde kommen (tegengaan van verstedelijking en "verburgerlijking" van het platteland)

Het beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied (bijlage 6) is mede opgesteld om vanuit de ambitie 'ontwikkelen met behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit' te zoeken naar een afwegingskader voor wat zeker niet en wat eventueel wel kan worden toegestaan.

Het beeldkwaliteitsplan geeft hierover onder meer het volgende aan (blz. 78 e.v.):

"In de dorpsranden is sprake van lintbebouwing met een agrarische oorsprong die eeuwen terug gaat. Bebouwing wordt afgewisseld met karakteristieke open agrarische ruimte. Langs de doorgaande routes is de overgang van buitengebied naar dorpskern een belangrijk herkenningspunt. Bescheiden ontwikkelingen in de dorpsranden zijn mogelijk wanneer ze aansluiten op het karakter van het buitengebied, aanwezige functies niet belemmeren en de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse versterken. Elke situatie is hierin uniek en moet afzonderlijk beoordeeld worden."

en:

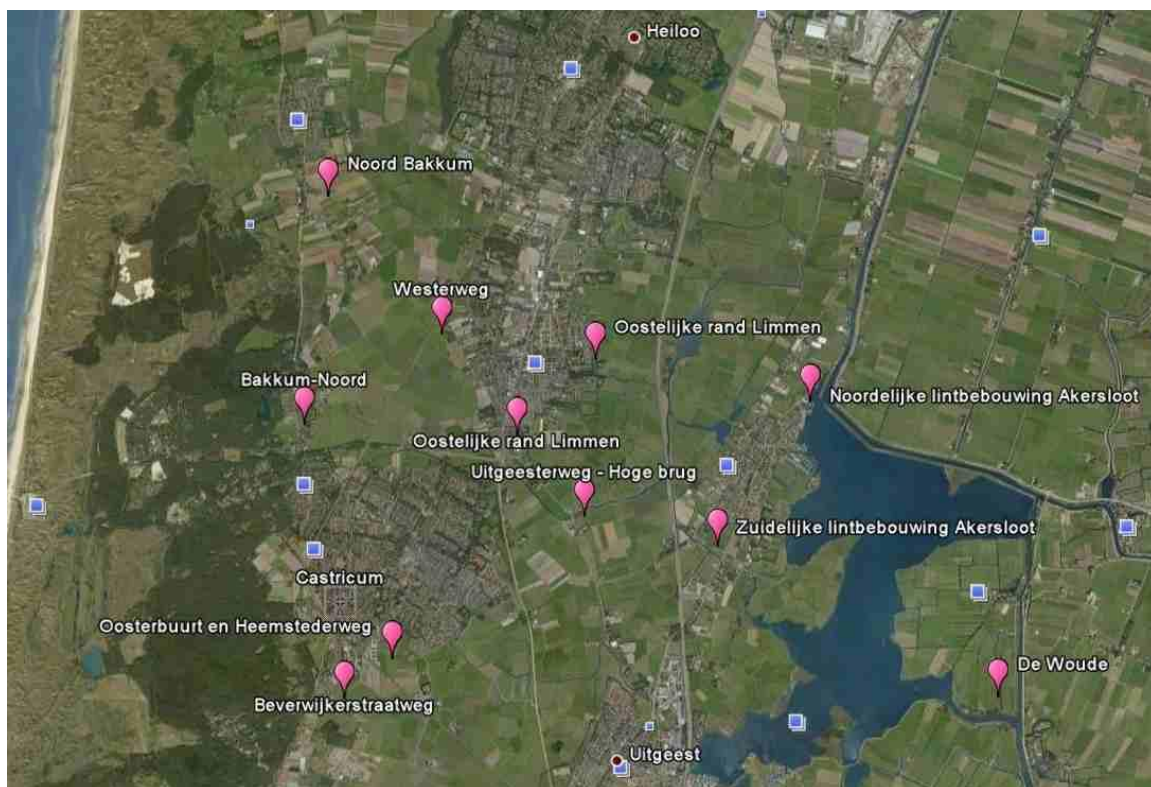
"De beeldkwaliteit van de randzones van de bebouwde kommen kan worden versterkt door sanering van lelijke bebouwing, saneren van niet bij het landelijk gebied passende bedrijfsactiviteiten, handhaven geleidelijke overgangen (verspreide bebouwing aan polderkant in de overgang naar de gesloten bebouwing op de strandwal) en de aanplant van landschappelijke struweelzones om de overgangen tussen bebouwing en omgeving natuurlijker te maken. Naast het verbeteren van de uitstraling van de bebouwing en het versterken van beplantingsstructuren in de randzones, is het planologisch vastleggen van juist de open ruimtes in de linten een kans om de ruimtelijke kwaliteit van deze overgangsgebieden te verbeteren."

Voor de volgende randlocaties (overgangszones) zijn in het beeldkwaliteitsplan uitwerkingen gemaakt, die dienen te worden beschouwd als richtinggevend vanuit de beeldkwaliteit van het landschap voor de inrichting en gebruik van die gebieden, te weten:

- Bakkum Noord
- Noord-Bakkum
- Oosterbuurt en Heemstederweg
- Beverwijkerstraatweg
- Westerweg
- Oostelijke rand Limmen
- Uitgeesterweg - Hoge brug
- Zuidelijke lintbebouwing Akersloot
- Noordelijke lintbebouwing Akersloot
- De Woude.

Op de hiernavolgende kaart (figuur 12) zijn deze gebieden globaal aangegeven. Voor een nadere uitwerking verwijzen we naar blz. 111 (en verder) van het Beeldkwaliteitsplan buitengebied.

Kadernota Buitengebied

Figuur 12. Overzichtsk kaartje overgangszones

In het merendeel van deze gevallen geven de uitwerkingen vooral een conserverende richting aan. Voor 'rode ontwikkeling' geldt als uitgangspunt een "nee, tenzij". Waar deze in het beeldkwaliteitsplan in bescheiden mate voor mogelijk wordt gehouden, zal sprake dienen te zijn van maatwerk, afgestemd op de karakteristieken van het desbetreffende gebieden. Herstel, behoud en verbetering van de kwaliteit van het buitengebied staat voorop.

In bijlage 8 wordt uitgebreider geschetst hoe nieuwe initiatieven zullen worden beoordeeld.

De belangrijkste criteria zullen zijn:

- maatschappelijk gewenst initiatief;
- mate van binding aan buitengebied (theetuin, kanoverhuur, verkoop agrarische producten);
- passend in beeldkwaliteitsplan;
- verhoging kwaliteit en/of belevingswaarde buitengebied;
- beeldkwaliteit van initiatief zelf past in landelijke bebouwing;
- invulling groen rondom past in landelijke sfeer;
- kleinschaligheid.

B&W kunnen van bovenstaande criteria afwijken (ontheftingsmogelijkheid als bedoeld in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening), bijvoorbeeld wanneer sprake is van onevenredige verkeersaantrekkende werking. Daarnaast kunnen zij compensatie van natuur- en recreatiebelangen verlangen.

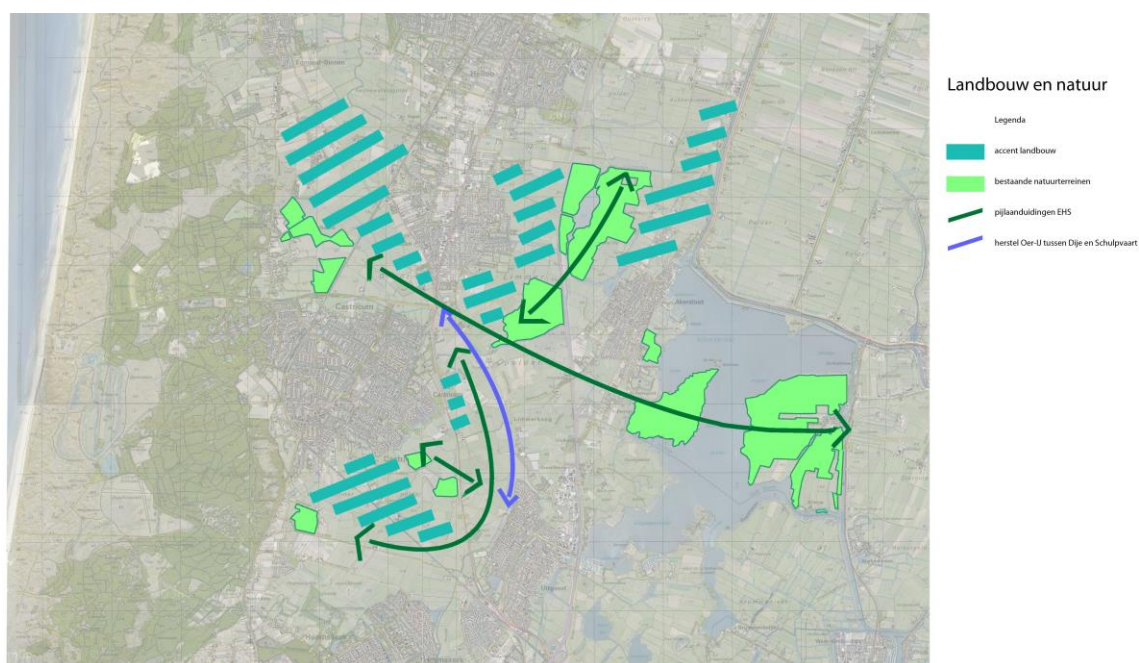

5.11 Kaartweergave van enkele hoofdlijnen

Enkele van de hiervoor in dit hoofdstuk geschetste lijnen komen schetsmatig naar voren op een tweetal hiernavolgende kaarten.

Deze kaarten geven op indicatieve wijze weer in welke richting m.n. de functies landbouw en natuur zich naar de visie van de gemeente verder kunnen ontwikkelen. Deze ruimtelijke verdeling zal in het nieuwe bestemmingsplan nader worden geconcretiseerd op basis van de bestaande inzichten. Een voorbeeld van concretisering is de voorgestane regulering inclusief ruimtelijke positionering van de maïsteelt.

Figuur 13 schetst in globale zin de onderdelen (gebieden) van het buitengebied met resp. een accent natuur, gebieden met accent landbouw en ecologische verbindingen.

Figuur 13. Balans landbouw en natuur

Groen: gronden in eigendom bij terreinbeherende organisaties

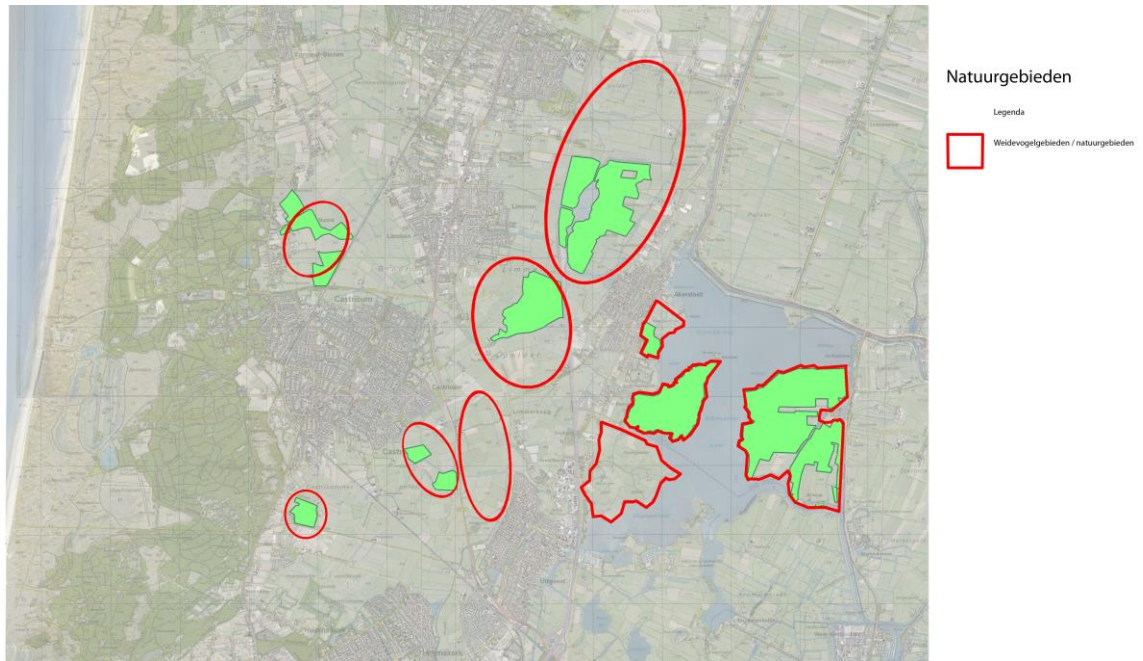
Groene pijlen: verbinden gebieden relevant voor robuuste verbindingszone

Blaue pijl: Herstel Oer-IJ tussen Dije en Schulpvaart

Grijs gearceerd: gebieden vooral ten behoeve van behoud en ontwikkeling van agrarische functie.

Figuur 14 geeft globaal de gebieden aan waar natuurwaarden (met name weidevogels) voorkomen die gebonden zijn aan grote, ongestoorde open gebieden. Het kaartje heeft daarmee betrekking op voor doorsnijding gevoelige gebieden.

Kadernota Buitengebied

Figuur 14. Ecologische centrumgebieden

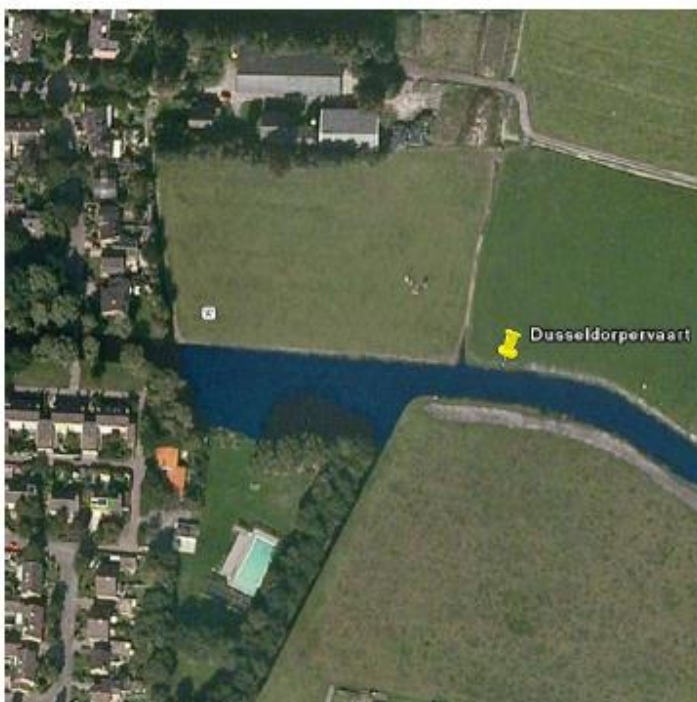
Pareltjes van het Buitengebied: Dusseldorpervaart of 't Stet?

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. Dit keer Henk Brandsma, leraar Nederlands in ruste. Zijn favoriete plek is de Dusseldorpervaart in Limmen.

Henk blijkt goed op de hoogte te zijn van zijn omgeving. Hij woont zelf aan de rand van Limmen aan de Dusseldorpervaart. "Limmen ligt op een strandwal en waar wij wonen is precies de rand van de strandwal. Als ik langs de Dusseldorpervaart loop, kijk ik uit op de oude strandvlakte. Deze vlakte is in de loop der jaren veranderd in een weilandengebied en vanaf de jaren '70 is het bebouwd met huizen. Ik kan echt genieten van het uitzicht over de polders, terwijl je in de verte Akersloot ziet liggen. De vaart is ook heel oud. Dat kun je zien aan de manier waarop hij loopt: hij gaat niet rechthoekig, maar slingert een beetje. Hij meandert door de weilanden. Hier ligt het originele landschap van honderden jaren geleden nog. De "nieuwere" vaarten zijn allemaal door mensen aangelegd en te herkennen aan het feit dat ze meestal kaarsrecht lopen."

Schaatsen

De pensionado loopt regelmatig langs de Dusseldorpervaart, alleen, met zijn vrouw of in het gezelschap van één van zijn kleinkinderen. Niet iedereen in Limmen weet de juiste naam van deze vaart. In de volksmond wordt het vaak 't Stet genoemd. "Op de een of andere manier denken veel mensen dat dit de juiste naam is. De vaart loopt dood in Limmen, en pas op die plek heet het inderdaad 't Stet. Een oude benaming voor 'haven'." Henk is gek op schaatsen, maar helaas komt dat er de laatste jaren niet meer van door de zachte winters. "Wij wonen aan de vaart en ik kon altijd vanuit huis mijn ijzers onderbinden en de polders ingaan. Richting Castricum langs de snelweg of onder de snelweg door, naar Akersloot. Daar kon je lange tochten schaatsen. De Dusseldorpervaart is voor de meeste Limmenezen de opstapplaats om te gaan schaatsen. Het is erg mooi als je op de vaart schaatst en zo je eigen dorp binnen glijdt."

Koeien

Een kenmerk van de weilanden langs de Dusseldorpervaart is dat er in de zomermaanden nog steeds koeien in rondlopen. Henk geniet van dit landelijke uitzicht. "Het is een mooie omgeving en naast koeien vind je er nog veel andere dieren. Het is erg leuk om hierheen te lopen met een van mijn kleinkinderen." Ondertussen zit kleinzoon Sjors op een paar meter afstand een zwanenfamilie te bewonderen. Ook voor kleine kinderen heeft het buitengebied van Castricum van alles te bieden!

Foto boven: Henk Brandsma met kleinzoon Sjors

Kadernota Buitengebied

6. Instrumentarium

6.1. Algemeen

Onze ambitie van ontwikkelen met kwaliteit vraagt om een andere benadering dan tot nog toe gebruikelijk. Een benadering waarin het accent meer ligt op ruimtelijke ontwikkeling dan op ruimtelijke ordening; ontwikkelingsplanologie in plaats van toelatingsplanologie. Om de ruimtelijke kwaliteit en de economische vitaliteit van het buitengebied te kunnen vergroten, schieten de traditionele beleids- en toetsingskaders te kort. Een strikt toelatingsbeleid: nee, tenzij (denken vanuit bedreigingen) als enig instrument biedt te weinig perspectief. We kiezen daarom voor een meer ontwikkelingsgerichte benadering: ja, mits (benutten van kansen). Deze aanpak vraagt om creativiteit, samenwerking en vertrouwen. Wij kiezen daarbij voor meerdere invalshoeken:

- transparantie: nieuw bestemmingsplan buitengebied
- samenwerking door interactief en creatief werken: gezamenlijk nieuwe wegen inslaan
- programmatische aanpak: met nieuw instrumentarium

6.2. Bestemmingsplan

Het belangrijkste instrument voor de gemeente om de inrichting en het gebruik van het buitengebied te regelen, is het bestemmingsplan. Een bestemmingsplan bevat regels over gebruik en bouwmogelijkheden en voor het uitvoeren van bepaalde werken en is voor iedereen transparant en bindend.

Er zal een nieuw en overkoepelend bestemmingsplan worden opgesteld voor het gehele buitengebied van Castricum, dat de verschillende bestaande plannen zal vervangen. In dit nieuwe plan worden onder meer verschillende bestemmingscategorieën opgenomen in een zo beperkt mogelijk aantal gradaties op de schaal van puur agrarisch - via een gemengde bestemming (eventuele meerdere bestemmingen) voor verbrede landbouw - tot puur natuur. Ook zullen voor de bebouwingkernen / buurtschappen enkele verschillende gradaties komen om aan te geven welke typen nieuwe gebruiksfuncties wèl en welke niet zijn toegelaten, bijvoorbeeld ontwikkelingen op het gebied van verbrede landbouw, zorg en recreatie.

In ons bestemmingsplan Buitengebied nemen we alleen ontwikkelingen op, die voldoende concreet zijn om rechtstreeks toe te laten, of die we op basis van concrete voorwaarden en criteria op voorhand goed kunnen afbakenen. Daarmee is het bestemmingsplan een belangrijk sturings- en uitvoeringsinstrument voor relatief kleinschalige ontwikkelingen. Daarnaast is het bestemmingsplan een juridisch vangnet om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Omdat niet alle ontwikkelingen van tevoren zijn te voorzien, moet in het bestemmingsplan ook enige flexibiliteit worden ingebouwd. Dit kan worden geregeld middels een wijzigingsbevoegdheid van het College van B&W.

Het bestemmingsplan Buitengebied heeft een planperiode van tien jaar. De kadernota heeft een horizon die wat verder weg ligt: vijftien tot twintig jaar en deze nota vormt daarmee voor langere tijd de rode draad voor het ruimtelijke beleid voor het buitengebied. De Kadernota Buitengebied zal te zijner tijd worden vertaald in de toelichting bij het bestemmingsplan Buitengebied.

6.3. Samenwerking

Het ontwikkelen met kwaliteit vraagt om een proces, dat door samenwerking, inspiratie en motivatie leidt tot concrete resultaten. Samenwerking tussen overheden, tussen overheid en ondernemers, maar ook tussen betrokken partijen in het buitengebied zien wij daarbij als een belangrijke sleutel tot succes.

De ervaring die met een verregaande vorm van interactieve beleidsvorming is opgedaan in het deelproject 'Regulering maïsteelt' leert dat het ook bij een veelheid van uiteenlopende belangen mogelijk is tot goede afspraken over de ruimtelijke inrichting van het buitengebied te komen. Die ervaring smaakte - ook volgens de deelnemers - naar meer. Hoewel de aanpak die bij dat onderwerp is gevolgd geen panacee voor alle kwalen is, willen wij vaker een dergelijke procesaanpak inzetten.

Rol gemeente: stimuleren en toetsen

Bij het 'ontwikkelen met kwaliteit' kan de gemeente een aantal rollen vervullen:

- initiator: proces op gang brengen
- stimulator: kwaliteitsbewustzijn en ondernemerszin
- participant: met initiatiefnemers gewenste ontwikkelingen realiseren
- regisseur: partijen bij elkaar brengen en op gang houden en sturen van het proces
- scheidsrechter: bewaken van spelregels
- toetser: bevoegd gezag in planologische procedures

Al naar gelang aard en herkomst van een initiatief, project of proces zal het accent op de verschillende rollen (stimulator, regisseur, toetser etc.) verschillen, waarbij ook de rollen van College resp. Raad duidelijk dienen te zijn.

Het nieuwe beleid vraagt dat wij als gemeente een andere rol innemen dan de hoofdzakelijk toetsende rol die wij tot dusverre hebben vervuld. Onze rol verschuift van het voorkómen van ongewenste ontwikkelingen (nee, tenzij: denken vanuit bedreigingen) naar het mogelijk maken van wenselijke ontwikkelingen (ja, mits: denken vanuit kansen). De focus is dan gericht op daadwerkelijke realisatie, met als doel het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit en de economische vitaliteit. Van ons mag worden verwacht dat wij openstaan voor nieuwe ontwikkelingen en actief, inspirerend en stimulerend omgaan met deze initiatieven en daarbij samenwerking stimuleren.

Anderzijds houden wij de wettelijke taak om initiatieven te toetsen. Daarvoor zijn heldere kaders nodig; om duidelijkheid te bieden aan ondernemers en initiatiefnemers en als richtlijn voor de toetsing. In bijlage 8 is geschetst hoe wij in de toekomst om willen gaan met de toetsing van nieuwe initiatieven.

Wij willen een goed evenwicht bewerkstelligen tussen enerzijds het toetsen en kaders stellen (onze wettelijke taak in het kader van de ruimtelijke ordening) en anderzijds het stimuleren van ontwikkelingen.

Overleg en samenwerking

6.4. Nieuw instrumentarium

Om te sturen op kwaliteit, ontwikkeling en uitvoering willen wij voor het buitengebied meerdere instrumenten inzetten.

6.4.1. Beeldkwaliteitsplan buitengebied

Het Beeldkwaliteitsplan buitengebied voor de gemeente Castricum (zie bijlage 6) beschrijft de ruimtelijke kenmerken van het buitengebied. Dat levert bouwstenen op voor de visievorming en regeling in het bestemmingsplan Buitengebied. Het Beeldkwaliteitsplan bevat onze visie op de ontwikkelruimte die het huidige landschap kan bieden. Dit rapport en de daarin opgenomen visiekaart achten wij heel belangrijk als handreiking voor het ontwikkelen met kwaliteit. Initiatiefnemers kunnen hieruit afleiden of een plan vanuit landschappelijk oogpunt inpasbaar is en voor een deel ook aan welke landschappelijke voorwaarden een ontwikkeling moet voldoen. Het Beeldkwaliteitsplan is ook inspiratiebron voor nieuwe initiatieven.

In paragraaf 5.6 'Beleid voor initiatieven in overgangszones' is verwoord op welke wijze wij de handvatten die het beeldkwaliteitsplan buitengebied biedt, willen hanteren voor het ruimtelijk beleid in de overgangszones tussen het 'stedelijk' en het landelijk gebied. In deze landschappelijk extra kwetsbare gebieden zijn ontwikkelingen alleen gewenst als deze de ruimtelijke kwaliteit ten goede komen.

6.4.2. Verevening

Wanneer een nieuwe ontwikkeling als zodanig gewenst wordt geacht, maar deze lokaal en op kleine schaal toch de kwaliteiten van het buitengebied kan aantasten, zullen mitigerende (begeleidende) en compenserende maatregelen worden verlangd, hetzij ter plekke, hetzij in aangrenzend gebied, hetzij elders in het buitengebied. Wij noemen dit verevening en wij zien dit als een belangrijk middel om onze ambities met betrekking tot ruimtelijke kwaliteitswinst te realiseren. Hieronder schetsen wij onze denkwijzen voor het inzetten van dit instrument.

Kadernota Buitengebied

Vereveningssituaties

De verevening moet bijdragen aan realisatie van onze ruimtelijke visie en passen in de kadernota inclusief het beeldkwaliteitsplan. Verevening is in beginsel aan de orde voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij nieuwe "rode" functies worden gerealiseerd of waar bestaande worden uitgebreid.

Op het hiervoor genoemde uitgangspunt zien wij twee uitzonderingen.

Grondgebonden landbouw is exclusief gebonden aan het buitengebied. Om die reden hoeft de ontwikkeling van grondgebonden landbouw (denk aan vergroting bouwvlak) niet te worden verevend. Daarnaast hoeft geen verevening plaats te vinden voor kleinschalige functieveranderingen zonder economische doelstelling, zoals het wijzigen van de bestemming van een voormalig agrarisch bedrijf in een burgerwoning (zonder dat extra woningen worden gebouwd) of de realisatie van voorzieningen voor eigen gebruik.

Maatregelen

Voorbeelden van het investeren in omgevingskwaliteiten zijn de realisatie van nieuwe ecologische verbindingen of landschapontwikkeling. Wat betreft de publieke voorzieningen denken wij aan recreatieve routes of bijv. maatregelen voor het versterken van de archeologische en cultuurhistorische beleving van het buitengebied.

Hierbij kan worden gedacht aan concrete maatregelen op basis van een uitvoeringsprogramma. Hierna schetsen we enkele voorbeelden van maatregelen.

* *maatregelen ter plekke:*

- sloop van ontsierende bebouwing op bestaande erven
- versterking van het groene karakter en de beplantingsstructuur op bestaande erven
- natuur- en landschapontwikkeling, natuurbouwprojecten zoals plas-dras grasland, ecologisch slootbeheer, hagen, etc.
- toepassing streekeigen bouwmaterialen, vormen en kleuren
- creatieve bij het buitengebied passende ontwerpen met goed vormgegeven bouwwerken op ruime groene erven

* *maatregelen ter plekke of elders:*

- restauratie en beheer van cultuurhistorisch waardevolle elementen in gebouwen of omgeving;
- aankoop van terrein t.b.v. natuurdoeleinden;
- realisatie van natuurrecreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld een kijkhut of -scherm;aanleg van een wandelpad;
- x jaar beheer van een natuuroever of van andere elementen.

Wat betreft de sanering en herstructurering zijn wij van mening dat alleen de sloop van bebouwing niet voldoende tegemoet komt aan de vereveningsvoorwaarde; aanvullend is ook investering in de ruimtelijke kwaliteit nodig. Het gaat daarbij om een goede stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke inpassing van de nieuwe woningen.

Vereveningsvorm

Een belangrijke vraag bij het vereveningsprincipe is of verevening op dezelfde locatie dient plaats te vinden als de ruimtelijke ontwikkeling waar het aan is gekoppeld. Wij zijn van mening dat verevening zowel plaats kan vinden per afzonderlijke ontwikkeling als gecombineerd, waarbij bijvoorbeeld via een vereveningsfonds (een lokaal Groenfonds) op lokaal niveau wordt geïnvesteerd in ruimtelijke kwaliteit, mits dat juridisch mogelijk is.

De gemeente zou hetzij zelf, hetzij als opdrachtgever van een programmabureau de realisatie kunnen (laten) verzorgen.

Het voordeel van koppeling aan de ontwikkelingslocatie is dat er een directe ruimtelijke relatie is tussen ontwikkeling en verevening en dat de ruimtelijke kwaliteitsverbetering de desbetreffende ruimtelijke ontwikkeling op de locatie zelf direct ten goede komt.

Kadernota Buitengebied

Een (betrekkelijk) nadeel van deze vorm van verevening is dat iedere ruimtelijke ontwikkeling afzonderlijk wordt verevend en dat kansen voor combinatie en voor onderlinge versterking van verevening niet worden benut. Het omgekeerde geldt voor centrale verevening. Per ontwikkeling zal in overleg met de initiatiefnemer worden bepaald welke wijze van verevening zal worden toegepast.

Hoogte vereveningsbijdrage

Evenals de andere aspecten van verevening is ook de hoogte van de vereveningsbijdrage een onderwerp voor nadere verkenning en uitwerking. Bij de hoogte van de bijdrage willen wij in ieder geval de economische waarde van het initiatief in het buitengebied betrekken.

Maatwerk

Verevening is maatwerk, afhankelijk van aard en schaal en locatie van de ontwikkeling. Een strikt kwantitatieve benadering op basis van normbedragen lijkt minder gewenst. De ruimtelijke kwaliteit die onderdeel uitmaakt van een ontwikkeling, is een belangrijk onderdeel van de verevening. Naarmate een ontwikkeling grootschaliger is en minder direct aan het buitengebied gebonden, neemt de gewenste verevening toe.

6.5. SWIG en andere regionale ontwikkelingen

Samenwerken met andere spelers in de regio is essentieel om zowel de integraliteit als de snelheid van projectuitvoering in het buitengebied te bewerkstelligen. In de gemeente Castricum wordt hierop met name ingespeeld in het samenwerkingsproject Samenwerken in het Groen (SWIG), waarin de gemeente Castricum, LTO Noord, PWN, Landschap Noord-Holland, het hoogheemraadschap HHNK en Provincie Noord-Holland de krachten hebben gebundeld. Uit een eerste, in mei 2009 aan de raad gepresenteerde voortgangsrapportage, blijkt dat de SWIG-partijen al een groot aantal van de voorgenomen projecten hebben weten af te ronden, dan wel in gang hebben gezet.

Daarnaast is - in het kader van het project Wonen in het Groen - in het Ruimtelijk Plan Landelijk Gebied een groot aantal in het buitengebied van de gemeenten Castricum en Heiloo te realiseren 'groene' projecten benoemd.

In deze Kadernota Buitengebied is rekening gehouden met de in het kader van Samenwerken in groen resp. Wonen in het Groen te realiseren projecten; deze projecten zullen ook hun weerslag vinden in het toekomstig bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Castricum.

Verder wordt met verschillende partijen samengewerkt in het kader van Nationaal Landschap Laag-Holland (een samenwerkingsverband van provincie, waterschap, gemeenten, natuurbeschermers en agrarische organisaties). Zo is de gemeente Castricum betrokken bij een project over paardenhouderij in Laag Holland, dat beoogt criteria en richtlijnen te ontwikkelen voor ruimtelijke inpassing van paardenhouderij (in brede zin) in het landschap van Laag Holland.

Sinds januari 2007 is het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) opengesteld voor de verbetering van het landelijk gebied. Gemeenten en andere initiatiefnemers kunnen projecten indienen rond een variatie van thema's. Hiervan wordt onder meer gebruik gemaakt bij Samenwerken in het Groen.

Kadernota Buitengebied

Castricumerpolder, De Grootte Ven

Pareltjes van het buitengebied:

De Limmerkoog

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. Dit keer Marcel Duyvestijn, oud-columnist van het Nieuwsblad voor

Castricum, schrijver, publicist, journalist en oud-Akersloter. Zijn favoriete plek is de Limmerkoog: de kronkelende polderweg tussen Akersloot en Limmen.

"Ik fietste vroeger dagelijks door de Limmerkoog. Alle Akersloters die in Castricum op school zaten, fietsten deze route. Naar de Jac. P. Thijsse, het Bonhoeffer-college of de Henrikus-mavo. Tussen half acht en half negen in de ochtend kon je overal plukjes scholieren zien fietsen, zwabberend over de weg, als de zijwind de tengere lichaampjes pijn deed. Je was er alleen met de elementen. Of je nou alleen fietste of in een groepje, die strijd moest je altijd aangaan."

Verlichting

"Strijd. Dat is de Limmerkoog. Tegenwoordig staan er lijnen op de weg, en aan beide zijden is een fietspad. Ook de verlichting is toegenomen. Vroeger was het donker. Echt donker. Ikzelf kreeg regelmatig een oorlogsgevoel. Hier fietsten de verzetshelden op hun zwarte herenfietsen en houten wielen. In dit door iedereen verlaten stukje natuur kwamen ongetwijfeld geen Duitsers."

Huiswerk

"De zonnige kant van de Limmerkoog was de terugweg, richting Akersloot. Naar huis. Daar waar je moeder wachtte. Met thee. En een koekje. Negen van de tien keer had je wind mee. Ook de zon kon weldadig in je nek tikken. Je was vrij en dat voelde je. De Limmerkoog was het intermezzo tussen de gehate school en het onvermijdelijke huiswerk dat je na het kopje thee moest maken. Hier was je even vrij. Heel even. De weilanden leken dan groener en de koeien begroetten je met een zacht geloei." Nog steeds als ik langs die plek rijd, word ik warm van binnen. In die zin is de Limmerkoog voor eeuwig in mijn ziel gebrand. Ik kom er nog steeds graag."

Kadernota Buitengebied

7. Verdere proces en procedures

In dit hoofdstuk schetsen wij de belangrijkste procesmatige en procedurele aspecten die samenhangen met de Kadernota Buitengebied en het vervolg daarop.

Achtereenvolgens gaan we in op:

- de Kadernota Buitengebied zelf;
- het bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum;
- de ontwikkeling van overig instrumentarium;
- de uitvoeringsaspecten, inclusief de relatie met de gemeentelijke structuurvisie;
- de aanpak van de evaluatie.

7.1. Kadernota Buitengebied

De Kadernota Buitengebied gemeente Castricum heeft tot doel een inhoudelijke en beleidsmatige basis te bieden voor een Voorontwerp Bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Castricum. De kadernota vormt daardoor ook een agenda voor de toekomst, waarin de gemeentelijke overheid niet alleen ontwikkelingen en initiatieven stimuleert, maar ook haar ambities voor de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied laat zien. De kadernota geeft de beleidsdoelstellingen en -keuzen en het afwegingsinstrumentarium; het bestemmingsplan op zijn beurt vormt de planologisch-juridische vertaling daarvan.

7.2. Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum

Zoals eerder aangegeven zal een nieuw en overkoepelend bestemmingsplan worden opgesteld voor het gehele buitengebied van de gemeente Castricum, dat de verschillende bestaande plannen zal vervangen. De Kadernota zal daartoe juridisch-technisch worden vertaald in het bestemmingsplan Buitengebied.

Na definitieve vaststelling van de Kadernota Buitengebied door de gemeenteraad wordt voor het opstellen van het (ontwerp-)bestemmingsplan een plan van aanpak opgesteld. De verwachting is dat het bestemmingsplan binnen verhoudingsgewijs korte tijd kan worden vervaardigd. Mede met oog op de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) moet, na vaststelling van de kadernota, minimaal rekening worden gehouden met de volgende termijnen:

* Opstellen ontwerp (offerteaanvragen; selectie bureau, formuleren ontwerp):	ca. 16 weken
* Voorbereiding (inzage; toezending rijk/provincie/waterschap; kennisgeving; zienswijzen):	6 weken
* Beslissing gemeenteraad:	12 weken
* Bekendmaking raadsbesluit, afhankelijk van zienswijze van rijk/provincie/waterschap:	2- 6 weken
* Inwerkingtreden:	<u>6 weken</u>
Totaal (zonder procedure Raad van State bij beroep):	ca. 42 – 46 weken

In de realiteit zal rekening moeten worden gehouden met een doorlooptijd van ca. 1,5 jaar.

7.3. Ontwikkeling overig instrumentarium

In paragraaf 6.4.2 is een denklijn geschetst voor het inzetten van het instrument verevening (compensatie). Na vaststelling van de Kadernota Buitengebied door de gemeenteraad zal dit instrument door het College nader worden uitgewerkt.

7.4. Hoe gaan we onze visie uitvoeren?

Na de vaststelling van de Kadernota Buitengebied willen wij met de bij het buitengebied betrokken partijen actief tot realisatie van onze visie komen. In een uitvoeringsprogramma vertalen we de visie in concrete projecten, gericht op uitvoering en realisering. Het uitvoeringsprogramma is daarbij een belangrijk communicatiemiddel, op grond waarvan prioriteiten kunnen worden gesteld en benodigde menskracht gereserveerd. Het uitvoeringsprogramma is daarmee ook een belangrijk middel om externe financieringsbronnen aan te trekken.

Hierna gaan we eerst in op de verschillende spelers en vervolgens op het uitvoeringsprogramma. Daarna schetsen we kort de relatie met de gemeentelijke structuurvisie.

De spelers

Om de doelstellingen van het ontwikkelen met kwaliteit te bereiken (vergroten van de omgevingskwaliteit door een duurzame ontwikkeling met veel ruimtelijke kwaliteit) is een breed maatschappelijk draagvlak voor het beleid cruciaal. Samenwerking, inzet en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden: het zoeken van overeenkomsten en winstpunten in plaats van tegenstellingen. Verder vragen onze ambities en de gezamenlijke inspiratie om een actieve houding van alle betrokken partijen. Gelet op het brede maatschappelijke karakter van het proces mogen we elkaar aanspreken op de resultaten van het project. De beoogde projectorganisatie en het proces dat wij in gang hebben gezet en willen voortzetten, zijn in belangrijke mate gericht op het borgen van deze doelen.

Wij willen daarbij voldoende richting geven, maar nadrukkelijk ook ruimte. Van groot belang voor het proces is de waarneming dat er draagvlak is voor het ontwikkelen met kwaliteit. In de procesorganisatie onderscheiden wij binnen de gemeente als spelers:

- de gemeenteraad;
- het college van burgemeester en wethouders;
- de deelnemers aan de Overleggroep Buitengebied Castricum (OBC);
- een in te stellen Deskundigengroep Buitengebied;
- een aan te stellen contactpersoon buitengebied.

Gemeenteraad

De gemeenteraad is kaderstellend. Dat betekent dat de raad de Kadernota Buitengebied vaststelt als kader voor het ontwikkelen met kwaliteit. Op gezette tijden zal de raad vervolgens worden geïnformeerd over de stand van zaken en de voortgang.

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project Buitengebied. Dat betekent dat het college initiatieven toetst en de planologische procedure zal voeren.

Kadernota Buitengebied

Overleggroep Buitengebied Castricum

Het ontwikkelen met kwaliteit moet vanuit de samenleving tot stand komen. Wij hebben daarvoor al een denktank, in de vorm van de Overleggroep Buitengebied Castricum (OBC), waarin belangrijke spelers uit het buitengebied zitting hebben: sleutelfiguren uit de landbouw, de recreatiesector, natuurorganisaties, cultuurhistorie en archeologie, bedrijfsleven, bewoners en gemeente.

Een bijeenkomst van de Overleggroep Buitengebied Castricum (OBC)

Deskundigengroep Buitengebied

Voor de toetsing van initiatieven willen wij een commissie van externe deskundigen instellen: de Deskundigengroep Buitengebied. Binnen de bevolking en de maatschappelijke organisaties is veel kennis en deskundigheid op de verschillende relevante vakgebieden aanwezig. Hiervan hebben wij al vaak de vruchten kunnen plukken, zoals bij de opstelling van het Beeldkwaliteitsplan Buitengebied, waarbij niet weg te cijferen input is geleverd door een drietal lokale deskundigen.

Bovendien wil het gemeentebestuur de bevolking graag nauw betrekken bij het beleid en bestuur.

Anderzijds moet een dergelijke advisering niet leiden tot onnodige bureaucratische procedures.

De in te stellen deskundigengroep voor het buitengebied adviseert (niet-bindend) aan het college op basis van ambtelijke voorbereiding over een te nemen principebesluit. Zo'n externe deskundigengroep biedt een belangrijke meerwaarde wat betreft objectiviteit, continuïteit en consistentie van de toetsing. Met name vanwege het sterk kwalitatieve karakter van de toetsing is eenduidigheid in de toetsing van groot belang. Een extern kwaliteitsteam heeft daarin een objectieve inbreng, die niet afhankelijk is van politieke standpunten of gemeentelijke belangen.

Wij willen een kleine en slagvaardige commissie instellen met drie à vier leden. Naast vakinhoudelijke deskundigheid moeten de leden van de deskundigengroep nauw betrokken zijn bij het buitengebied, een goed gevoel hebben voor ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkelingsmogelijkheden van het buitengebied en graag invulling willen geven aan de ontwikkelingsdimensie van ons beleid.

Contactpersoon buitengebied

Meer dan voorheen zal de planontwikkeling een gezamenlijk proces zijn tussen overheid en initiatiefnemer. Burgers en ondernemers moeten bij de gemeente goed terecht kunnen met vragen en concrete initiatieven. De gemeentelijke organisatie zal daarop worden afgestemd. Het aanwijzen van

Kadernota Buitengebied

een contactpersoon als aanspreekpunt voor initiatiefnemers binnen de gemeentelijke organisatie ligt voor de hand. De contactpersoon is aanspreekpunt en klankbord voor ondernemers en denkt mee bij het uitwerken van initiatieven. Daarnaast zorgt hij of zij voor terugkoppeling binnen de gemeentelijke organisatie, zodat initiatiefnemers alle aspecten uit de procedure met één contactpersoon kunnen regelen (één-loket-gedachte). Verder zal de contactpersoon de toetsing door de deskundigengroep voorbereiden en de Overleggroep Buitengebied Castricum ondersteunen. Wij denken daarbij aan een actief, initiërend en stimulerend persoon die 'alles' weet van het buitengebied, met een open en enthousiaste instelling als het gaat om nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied en de daarbij behorende ruimtelijke kwaliteit.

Uitvoeringsprogramma

Ten behoeve van de uitvoering van het nieuwe beleid en de realisatie van de doelstellingen van de economische vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit zal door het College een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, waarin concrete projecten worden opgenomen, gericht op het bereiken van de doelstellingen voor het buitengebied.

Daarbij worden drie sporen onderscheiden:

- proces en organisatie: hoe organiseer je de ambitie van het ontwikkelen met kwaliteit;
- beweging: het stimuleren van bij het buitengebied passende sociaaleconomische ontwikkelingen;
- kwaliteit: stimuleren van ruimtelijke kwaliteit.

Per project zullen de volgende aspecten concreet worden benoemd:

- wat is de aard van het project;
- wat is het beoogde resultaat;
- welke partijen zijn betrokken;
- wie is trekker;
- welke kosten zijn met het project gemoeid;
- wanneer wordt het project gerealiseerd.

Het kan daarbij gaan om inrichtingsprojecten, maar ook om het stimuleren van samenwerking, coördinatie, voorlichting, enzovoorts.

Belangrijke aspecten die zich lenen voor uitwerking in het uitvoeringsprogramma zijn bijvoorbeeld:

- het stimuleren van samenwerkingsprojecten;
- het verbreden en verankeren van het maatschappelijk draagvlak;
- mogelijkheden voor subsidiëring of cofinanciering van projecten om het ontwikkelen met kwaliteit verder vorm en inhoud te geven.

Voor de uitvoering van concrete projecten wordt gestreefd naar samenhang met de beoogde gezamenlijke uitvoeringsorganisatie voor de drie grote projecten in het buitengebied van de gemeente Castricum: SWIG, de groene projecten van Wonen in het Groen en de robuuste verbindingzone Van Kust tot Kust.

Het uitvoeringsprogramma zal ter kennisname van de raad worden gebracht.

Gemeentelijke structuurvisie

Daarnaast speelt nog een andere ontwikkeling. Op grond van artikel 2.1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening moeten gemeentebesturen voor het totale gemeentelijke grondgebied een of meerdere structuurvisies opstellen. Voor de gemeente Castricum wordt daartoe de Strategische Visie Buitengewoon Castricum op grond van een actualisatie omgevormd tot een door de raad vast te stellen structuurvisie. De vastgestelde Kadernota Buitengebied dient daarbij als input voor wat betreft het buitengebied.

De vaststelling door de raad van de actualisatie van de Strategische Visie Buitengewoon Castricum is voorzien voor begin 2010.

Vaststelling door de raad van de gemeentelijke structuurvisie wordt verwacht in de eerste helft van 2010.

Per definitie is een uitvoeringsvisie en een financieringsparagraaf onderdeel van een gemeentelijke structuurvisie.

7.5. Evaluatie

Om te kunnen toetsen of het nieuwe beleid daadwerkelijk de beoogde omgevingskwaliteiten oplevert (economische vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit), vinden wij periodieke evaluatie van groot belang. Jaarlijks stellen wij daartoe ter kennisname door de raad een voortgangsrapportage op van de stand van zaken rond het buitengebied, op grond waarvan actiepunten kunnen worden opgesteld en het uitvoeringsprogramma zonodig kan worden bijgesteld en aangescherpt. De voortgangsrapportage zal in ieder geval ingaan op de volgende aspecten:

- aantal ingekomen en afgehandelde aanvragen;
- uitkomsten toetsing;
- stand van zaken uitvoering;
- leerpunten eerdere projecten;
- inzet ambtelijke capaciteit;
- ruimtelijke consequenties / gevolgen.

Pareltjes van het Buitengebied: De Zanddijk in Limmen

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. Dit keer Robin Kaandorp, journalist bij het Noord-Hollands Dagblad. Zijn favoriete plek is de Zanddijk in Limmen: vanaf hier heb je prachtig uitzicht op de rand van de Bakkummer Duinen.

Een monoloog van deze lokale journalist: "Een van de fascinerende dingen aan Nederland is, is dat je op veel plekken het gevoel hebt dat je heel verlaten bent, terwijl je dondersgoed weet dat dat niet zo is. Dat je als je de ene kant opkijkt een verstillend polderlandschap ziet, terwijl als je je omdraait de contouren van een grote stad zichtbaar zijn. Of dat je denkt dat je op een verlaten landweggetje fietst, terwijl je een paar kilometer verderop plotseling op een drukke snelweg stuit. In de gemeente Castricum is het niet anders. Rustig kanoënd op een verlaten Alkmaardermeer dobber je na verloop van tijd onder de A9 door, eindelijk kun je dwalen door het duingebied - iets wat ik menig tussenuur op school, en ook niet-tussenuur trouwens, deed - en je kunt je van goden alle mensen verlaten voelen. Totdat de vliegtuigen richting Schiphol je weer terug naar de realiteit brengen.

Ook mijn meest favoriete plek van de gemeente is een schijnbaar verstillende plek, op steenworp afstand van de door de jaren heen steeds drukker geworden Heereweg. Als je de eeuwenoude Zanddijk tussen Limmen en Bakkum af fietst of op het Koekoeksveldje naar de schapen staat te kijken, zie je het mooiste landschapstype dat Nederland volgens mij heeft te bieden. Een landschap dat je gelukkig nog op veel plekken langs de kust kunt zien: de contouren van de duinen op de achtergrond met daarvoor de kalmte van het Hollandse polderland. Het liefste met sappige groen gras natuurlijk. Bollenvelden in het voorjaar mag ook, maar het grootste deel van het jaar is dat land bruin en daarom toch minder aantrekkelijk dan grasland.

Het bijzondere aan deze plek is dat je het gevoel hebt dat de duinen stiekem de weg overgestoken zijn. Waar overal elders de duinen keurig ophouden waar de doorgaande weg begint, vind je tussen Bakkum en Egmond-Binnen plotseling duinen aan de verkeerde kant van de weg. En mijn vermoeden bleek juist toen ik in het boek Het Castricumse Landschap opzocht of deze plek eigenlijk een naam had en inderdaad zo uniek was als ik dacht dat hij was. De naam was een tikkeltje teleurstellend, want verder dan het weinig originele Bakkummer Duinen is men niet gekomen. Maar uniek is het zeker, want nergens, zo meldt schrijver Ernst Mooij, is er op het Noord-Hollands vasteland een vergelijkbare plek te vinden."

Op de illustratie: de Heereweg (links) snijdt door Bakkummer Duinen. Rechts (niet op de illustratie) ligt de Zanddijk die uitkijkt op deze duinen

Heeft u ook een Pareltje? Mail dit dan naar: communicatie@castricum.nl. Misschien staat u volgende keer wel in deze rubriek! Meer Pareltjes op www.castricum.nl onder de het kopje "Buitengebied"

8. Samenvattende conclusies t.b.v. besluitvorming

Sinds de samenvoeging van de voormalige gemeenten Castricum, Limmen en Akersloot is in het buitengebied van de nieuwgevormde gemeente Castricum sprake van ca twintig verschillende vigerende bestemmingsplannen, partiële herzieningen meegerekend. Om meerdere redenen is het gewenst deze situatie te verbeteren, en te komen tot één nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Als voorbereidend beleidsdocument is hiervoor de voorliggende 'Kadernota Buitengebied gemeente Castricum' opgesteld. Deze kadernota vormt de inhoudelijke en beleidsmatige basis voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. De kadernota bevat de beleidsdoelstellingen, de beleidskeuzen en het afwegingsinstrumentarium, het bestemmingsplan vormt de planologisch-juridische vertaling daarvan.

In de Strategische visie Buiten Gewoon Castricum uit 2005, waarvan momenteel een geactualiseerde versie in vaststellingsprocedure is, is een tiental kerndoelen voor het gemeentelijk beleid geformuleerd. Voor het buitengebied zijn met name de geactualiseerde kerndoelen 3a en 3b van belang:

- open houden van het landelijk gebied
- duurzaam beheer van het buitengebied.

Het buitengebied van de gemeente heeft allerlei kwaliteiten op het gebied van natuur, landschap, landbouw, archeologie en cultuurhistorie. Kernwaarden als rust, stilte, duisternis, openheid en landschapsbeleving moeten behouden blijven. Nieuwe functies kunnen de kwaliteit, de identiteit en de toekomst van het landelijk gebied versterken.

Een gezonde landbouw is essentieel voor een duurzaam beheer van het buitengebied. De agrariërs moet ruimte worden geboden voor nevenactiviteiten om de economie van het buitengebied te versterken. De economische ontwikkeling van agrarische functies is echter niet overal verenigbaar met de gewenste natuur- en landschapskwaliteiten. Voor de instandhouding van het landschap en de realisering van de Ecologische Hoofd Structuur zijn daarom, naast de agrariërs, ook de natuurorganisaties belangrijke beheerders.

Voor een optimale benutting van alle relevante kennis is voor de kadernota een externe klankbordgroep opgericht, die tijdens het gehele proces betrokken is geweest. Ook de Overleggroep Buitengebied Castricum is op gezette tijden geïnformeerd over inhoud en voortgang. Bij een deelonderwerp, "regulering maasteelt" is bij wijze van experiment een verregaande vorm van burgerparticipatie toegepast. Op de website van de gemeente is bij aanvang van het project een aparte button Buitengebied geplaatst, waar men informatie over de totstandkoming van de kadernota kon vinden. Tenslotte is over de concept-kadernota (het 'Werkdocument Kadernota Buitengebied') in november-december 2009 een consultatieronde gehouden langs relevante organisaties en instanties. Ook individuele burgers hebben gereageerd.

Voor de overgangsgebieden tussen bebouwde kom en buitengebied, en voor de kleinere buurtschappen geldt een restrictief beleid voor wat betreft individuele particuliere bouwplannen. Anderzijds zou hier en daar enige ruimte wenselijk zijn voor kleinschalige initiatieven op het gebied van recreatie, maatschappelijke zorg of particuliere woningbouw. Om daarbij zorgvuldig beleid te kunnen uitvoeren is door een extern bureau een Beeldkwaliteitsplan opgesteld voor het buitengebied, met extra aandacht voor deze overgangsgebieden. Dit Beeldkwaliteitsplan zal een belangrijk afwegingskader vormen bij het beoordelen van bedoelde nieuwe ontwikkelingen.

Visie

De gemeente Castricum ziet het buitengebied als een belangrijke groene buffer tussen de verstedelijkte gebieden van Alkmaar en de IJmond. Het gemeentebestuur wil het buitengebied blijvend behouden als een waardevol en gevarieerd polderlandschap, dat wordt gekenmerkt door afwisseling, openheid, rust en ruimte. Een landschap, dat zich uitstrekt van de kust tot en met het Alkmaardermeergebied, en dat in recreatief, economisch en ecologisch opzicht aansluit op de

Kadernota Buitengebied

netwerken in de omgeving. Om de kernkwaliteiten – open, groen en aantrekkelijk – duurzaam te behouden gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. versterking ruimtelijke kwaliteit
  - kwaliteiten landschap, ecologie en cultuurhistorie behouden of verbeteren;
  - belevingsmogelijkheden van deze kwaliteiten versterken;
2. economische vitaliteit
  - het buitengebied is primair bestemd voor aan het buitengebied gerelateerde functies;
  - passende ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouw en recreatie, en mogelijk ook voor andere functies;
3. duurzaamheid
  - nieuwe functies op juiste locatie, en zo min mogelijk het natuurlijke systeem belastend, uiteraard binnen planologische randvoorwaarden;
  - ontwikkelingen op economisch gezonde basis, ook op langere termijn;
  - ontwikkelingen mogen geen, of zo min mogelijk hinder voor omgeving opleveren en mogen het milieu alleen zo min mogelijk belasten;
  - sociaal en maatschappelijk duurzaam.

Het gemeentebestuur wil het buitengebied open, groen en aantrekkelijk houden door middel van:

- behoud en versterking van de waarden van natuur en landschap;
- ruimte voor een economisch rendabele agrarische bedrijfsvoering;
- behoud van archeologische en cultuurhistorische waarden;
- mogelijkheden en voorzieningen om van het buitengebied te genieten.

In het beleid ten aanzien van het buitengebied staan twee begrippen centraal: duurzaamheid en flexibiliteit. Het buitengebied wordt niet op slot gezet, maar nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden:

- functies moeten gerelateerd zijn aan, of in ieder geval goed passen in het buitengebied;
- de kwaliteiten van het buitengebied moeten behouden blijven of worden versterkt, eventueel door middel van compensatie;
- de financiële basis van de voorgenomen ontwikkeling moet goed zijn.

In het buitengebied zijn allerlei verschillende gebruiksvormen naast en door elkaar aanwezig; sommige van deze kunnen goed samengaan op dezelfde locatie, voor andere is dat niet het geval. Het uitgangspunt is verweving waar dat kan, en scheiding (zonerings) waar dat moet. Waar zonerings nodig is, zal dat langs de volgende lijnen plaatsvinden:

- lager gelegen gronden voor watergerelateerde functies, natte natuur, agrarisch natuurbeheer, resp. extensievere grondgebonden landbouw; hoger gelegen gronden voor meer intensieve vormen van landbouw; voorwaarde is dat af- en uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen beperkt blijft;
- archeologische en cultuurhistorische waarden zijn wijdverbreid in het gehele buitengebied aan te treffen; de noodzaak van behoud, resp. kansen voor herstel en verbetering van zichtbaarheid spelen op allerlei plaatsen;
- gestreefd wordt naar het versterken van ecologische verbanden en het opheffen van ecologische barrières;
- de robuuste verbindingzone van kust tot kust is drager van (hoogwaardige) natuurfuncties.

Kadernota Buitengebied

Uitgangspunten

Meer concreet zijn bovengenoemde doelstellingen per beleidsthema uitgewerkt in de volgende uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied:

1. Water

- aanleg van grote bergingsvijvers is landschappelijk niet gewenst, verbreding van bestaande waterstructuren geniet de voorkeur;
- de wateropgave dient de landschappelijke, ecologische, agrarische en recreatieve functies van het buitengebied te ondersteunen;
- het Oer-IJ vormt een belangrijk structurerend element; een verbinding van de bocht van de Schulpvaart naar de knik in de Dije zou veel effect kunnen sorteren;
- gebruiksmogelijkheden voor bijv. varen en schaatsen worden vergroot.

2. Cultuurhistorie en archeologie

- archeologische monumenten en overige archeologisch waardevolle gebieden zullen op basis van de nog vast te stellen Archeologienota van de gemeente worden opgenomen in het bestemmingsplan met de dubbelbestemming “archeologisch waardevol gebied”;
- in het bestemmingsplan wordt een aanlegvergunningstelsel opgenomen ter bescherming van deze waarden;
- cultuurhistorische waardevolle elementen in de vorm van waterwegen, dijken, bebouwing en beplanting worden in een gemeentelijke lijst vastgelegd en zullen bescherming genieten.

3. Natuur en landschap

- de robuuste verbindingzone van kust tot kust is drager van (hoogwaardige) natuurfuncties, met gebruikmaking van de bestaande natuurgebieden in de Castricummer polder en de Groot Limmerpolder;
- het gemeentebestuur zal de ontwikkeling van deze robuuste verbindingzone faciliteren, onder voorwaarde van vrijwillige medewerking van betrokkenen;
- de bijzondere positie van het buitengebied voor de broedgelegenheid van weidevogels vraagt om behoud en versterking van grotere rustkernen van voldoende omvang;
- het schone kwelwater in de binnenduinrandzone, en plaatselijk ook langs de rand van de strandwallen, kan een belangrijke bijdrage leveren aan ontwikkeling van ecologische potenties;
- agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer zullen zo veel mogelijk worden gefaciliteerd voor zover daarbij een rol voor de gemeente is weggelegd.

4. Agrarisch grondgebruik, incl. maïsbeleid

- verdere schaalvergroting van de agrarische bedrijven is mogelijk onder voorwaarden: rekening houden met c.q. instandhouden van karakteristiek microreliëf (maatwerk), en geen karakteristieke sloten dempen of rechtekken;
- het gemeentebestuur staat positief ten opzichte van initiatieven voor verbreding van de bedrijfsvoering;
- het bestaande VAB-beleid (vrijkomende agrarische bebouwing) wordt daarbij toegepast;
- maïsteelt wordt gereguleerd d.m.v. de uitkomst van het zgn. maisberaad, dit bestaat uit twee elementen:
  - een maximering van het oppervlak maïs per bedrijf (25%) en in het gehele buitengebied (125 ha);
  - een aanlegvergunningstelsel voor maïsteelt op gronden, anders dan aangegeven op de kaart van het maisberaad;
- voor maïsteelt die, voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied, moet plaatsvinden op percelen waarvoor conform de vigerende bestemmingsplannen een aanlegvergunning is vereist, en voor zover die percelen zijn gelegen binnen de vanwege het Maisberaad opgestelde maïskaart, is een aanlegvergunning vereist.

Kadernota Buitengebied

5. Agrarische bebouwing
  - in het nieuwe bestemmingsplan zal de bestaande situatie m.b.t. bouwvlakken voor grondgebonden landbouwbedrijven worden verankerd, met een ontheffingsmogelijkheid tot maximaal twee ha;
  - bij bouwvergunningen voor nieuwe bebouwing worden landschappelijke en welstandseisen toegepast.
6. Glastuinbouw
  - toename van verspreid liggende glastuinbouw, anders dan zgn. ondersteunend glas, wordt ongewenst geacht;
  - nagegaan zal worden op welke wijze het alsnog benutten van zgn. 'papieren glas' (momenteel wel bestemd, maar niet benut) kan worden ontmoedigd.
7. Paardenhouderij
  - bestaande productiegerichte paardenhouderijbedrijven zullen als zodanig in het nieuwe bestemmingsplan worden opgenomen;
  - voor nieuwe productiegerichte paardenhouderijbedrijven wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen;
  - bestaande maneges zullen als zodanig in het nieuwe bestemmingsplan worden opgenomen;
  - nieuwe maneges passen alleen in de directe omgeving van de kernen; hiervoor is maatwerk nodig, maar alleen in Noord-Bakkum is daarvoor ruimte beschikbaar. Voor nieuwe maneges dient in principe gebruik te worden gemaakt van bestaande bebouwing, geheel nieuwe "hallen" worden niet toegestaan;
  - aan zgn. paardenbakken, verlichting, hekwerken en dergelijke zullen voorwaarden worden gesteld (landschappelijke inpassing, maximale omvang, beperkte verlichting, verbod geluidsinstallaties, etc.).
8. Schuilgelegenheden voor vee
  - in het nieuwe bestemmingsplan zullen regels m.b.t. schuilgelegenheden voor vee worden opgenomen ter bescherming van het landschap.
9. Wonen
  - met betrekking tot nieuwe niet-agrarische bebouwing: uitbreiding van de landelijke bebouwingslinten is in principe niet wenselijk. Soms kan er toch aanleiding zijn voor inbreiding van bebouwingslinten. De gaafheid en compleetheid van het aanwezige bebouwingslint bepaalt de mogelijkheden hiertoe. Bij nieuwbouw dient o.m. rekening te worden gehouden met landschappelijke aspecten.
  - de bestaande beleidsregels voor vrijkomende agrarische bebouwing blijven gehandhaafd;
  - vervanging van bestaande woning is mogelijk; bij zeer kleine woningen met een vergroting tot maximaal 600 m³; bij vergroting wordt een terreininrichtingsplan verlangd;
  - er zal een regeling voor tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders worden opgesteld en in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen; uitgangspunt is, dat plaatsing van wooneenheden pas wordt toegestaan wanneer logies in eigen bedrijfswoning en/of huisvesting door verbouwing van het bedrijfsgebouw niet mogelijk is.
10. Kleinschalige toeristische verblijfsaccommodatie
  - initiatieven m.b.t. kleinschalige verblijfsaccommodatie (bijv. bed & breakfast) worden ondersteund en gestimuleerd; de door het College al vastgestelde beleidsregel voor bed & breakfast zal worden verankerd;
  - het huidige beleid m.b.t. minicampings wordt verruimd, zodanig dat het maximum aantal plaatsen wordt verhoogd van 15 naar 30.

Kadernota Buitengebied

11. Windturbines
  - overeenkomstig provinciaal beleid (windkansenkaart Noord-Holland, 2003) zal gemeente Castricum geen medewerking verlenen aan het oprichten van windturbines in het buitengebied.
12. Initiatieven in overgangszones
  - in overgangsgebieden van dorp en buitengebied zijn op sommige locaties “lichtrode” buitengebied-gerelateerde kwaliteitsontwikkelingen mogelijk, onder voorwaarde dat deze de kwaliteit van het buitengebied als geheel verhogen (“nee, tenzij”); in het bestemmingsplan zal een ontheffingsmogelijkheid als bedoeld in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening worden opgenomen. Het college van B&W kan hierbij compensatie van natuur- en recreatiebelangen verlangen;
  - het college van B&W zal initiatieven in dit verband toetsen aan het Beeldkwaliteitsplan, alsmede aan het afwegingskader (toetsingsschema) zoals geschetst in bijlage 8 van de kadernota;
  - tevens zal daarvoor een Deskundigengroep Buitengebied worden opgericht.
13. Instrumentarium
  - ontwikkelen met kwaliteit vraagt een proces van overleg en samenwerking, inspiratie en motivatie van overheid, ondernemers en andere partijen, betrokken bij het buitengebied; de rol van de gemeente bestaat daarbij niet meer alleen uit toetsen, maar vooral ook uit meedenken en stimuleren;
  - het instrumentarium om de ambities van deze kadernota te realiseren en nader uit te werken zal bestaan uit:
    - een nieuw bestemmingsplan buitengebied
    - het Beeldkwaliteitsplan buitengebied
    - (een nadere uitwerking van) het vereveningsprincipe
    - een uitvoeringsprogramma;
  - het Beeldkwaliteitsplan buitengebied zal gelden als basis voor de verdere planvorming.

Pareltjes van het Buitengebied: Zuideinderweg in Limmen

Het buitengebied van Castricum is vol pareltjes: plekken met een speciale geschiedenis, een aparte uitstraling, een eigen sfeer. In de rubriek 'Pareltjes van het Buitengebied' vertellen bewoners en gebruikers van het buitengebied wat hun speciale plek is. Dit keer Fred de Haan, waarnemend wethouder voor de gemeente Castricum voor Christel Portegies die met zwangerschapsverlof is.

Fred woont al bijna 40 jaar in Limmen en gaat dagelijks op de fiets naar het werk. Tot voor kort was dat naar het station om naar zijn werk te gaan, nu leidt de route naar het gemeentehuis van Castricum. Tijdens deze fietstochtjes ziet Fred twee van zijn meest favoriete plekken van de gemeente: het uitzicht op de weilanden vanaf de Zuideinderweg in Limmen en een soortgelijk uitzicht vanaf de Zeeweg in Castricum.

Iedere ochtend fietst Fred op de heenweg over de Zuideinderweg in zijn woonplaats.

"Dat is de weg aan de rand van Limmen voorbij de oude brandweerkazerne en de Hortus Bulborum. Vanaf die plek heb je prachtig uitzicht over de weilanden richting Akersloot en Uitgeest. Ik kom hier meestal

's ochtends langs en dan ziet het er helemaal prachtig uit, zeker met mooi weer. Er lopen koeien, paarden en schapen, je hoort en ziet de vogels vliegen en dat allemaal zo dicht bij ons dorp. Op zulke momenten beseft ik hoe prachtig we wonen in de gemeente Castricum. Leuke dorpen die midden in de natuur liggen, na een paar minuten fietsen zit je al tussen de weilanden! Openheid en ongereptheid op een steenworp afstand, wat wil je nog meer? We moeten er met z'n allen voor zorgen dat dit "groene hart" in onze gemeente groen blijft!"

Na het werk fietst Fred weer terug naar huis. "Dan heb je eigenlijk hetzelfde beeld, maar bij een ander uitzicht. Als je na een drukke dag vanaf het station van Castricum naar Limmen fietst en van de Soomerwegh (de voormalige "bloembakkerweg") op de Zeeweg uitkomt, word je overvallen door een prachtig uitzicht. Je kijkt uit op weilanden met in de verte de duinen, Egmond en de rand van Limmen. Je krijgt dan echt het gevoel dat je thuiskomt."

Op de foto: Fred de Haan en het uitzicht vanaf de Zuideinderweg in Limmen richting Akersloot

Heeft u ook een Pareltje?
Mail dit dan naar:
communicatie@castricum.nl.
Misschien staat u volgende keer wel in deze rubriek!
Meer Pareltjes op
www.castricum.nl
onder de het kopje
"Buitengebied"

Bijlage 1. Gebruikte terminologie en afkortingen

Aardkunde - de aardkunde bestudeert de bovenste meters van de aarde en de vormen en patronen die aan het oppervlak zichtbaar zijn. Vooral de vormen aan het oppervlak zijn mede het decor van ons landschap. (zie www.aardkunde.nl). Aardkunde gaat over de natuurlijke processen die het landschap vormen.

Abiotisch - betreffende het niet-levende deel van de natuur.

Archeologie (oudheidkunde) - de wetenschap die door bestudering van materiële overblijfselen uit het verleden en hun context, inzicht tracht te krijgen in alle facetten van oude culturen. Anders gezegd: archeologie gaat over restanten in grond van bewoningsgeschiedenis

Archeologische Monumenten Kaart (AMK) - een archeologische beleidskaart met een overzicht van alle bekende beschermde archeologische monumenten of terreinen en overige behoudenswaardige locaties in een bepaald gebied.

Archeologisch beleid - door een overheid vastgesteld kader voor de wijze waarop zij wil omgaan met haar zorgplicht voor archeologische waarden in haar gebied.

Archeologische maatregelenkaart - kaart met een ruimtelijke presentatie van het te voeren beleid, vastgesteld door het bevoegd gezag.

Archeologische verwachting - het vermoeden over het voorkomen van (de aard, omvang en kwaliteit van) archeologische waarden in het onderzoeksgebied.

Archeologische waarde - vindplaats of vondst met een oudheidkundige waarde. Het betreft met name archeologische overblijfselen in hun oorspronkelijke ruimtelijke context. Zowel grote complexen/ structuren zoals nederzettingsterreinen, als afzonderlijke vondsten kunnen met deze term worden aangeduid.

Beeldkwaliteitsplan - het onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing van bijvoorbeeld een bestemmingsplan waarin expliciet aandacht wordt besteed aan de relatie tussen een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling en bestaande karakteristieken van een gebied. Het kan dan gaan om bijvoorbeeld een kenmerkend landschap of een historisch gegroeide bebouwingsstructuur die voor de regionale of lokale identiteit van een gebied belangrijk is.

Belvederegebieden – gebieden die vanuit de cultuurhistorie extra aandacht verdienen op basis van de Nota Belvedere en de Cultuurhistorische Waardenkaart van Nederland (Belvedere-kaart).

Cultuureschiedenis en cultuurhistorie - *cultuureschiedenis* in enge zin houdt zich bezig met onderzoek naar het culturele leven in vroeger tijd. Onder de cultuureschiedenis in ruime zin verstaat men alle historische fenomenen die op enigerlei wijze met de mens te maken hebben. De term *cultuurhistorie* wordt in Nederland met name gebruikt voor historisch-ruimtelijke wetenschappen.

Ecologie - wetenschap, die de relaties van organismen onderling en met hun milieu bestudeert

Ecologische Hoofdstructuur (EHS): - een stelsel van natuurgebieden (de kerngebieden) en ecologische verbindingen die samen de "ruggengraat" van de natuur vormen

Geomorfologie - wetenschap die de vormen van de aardoppervlakte bestudeert.

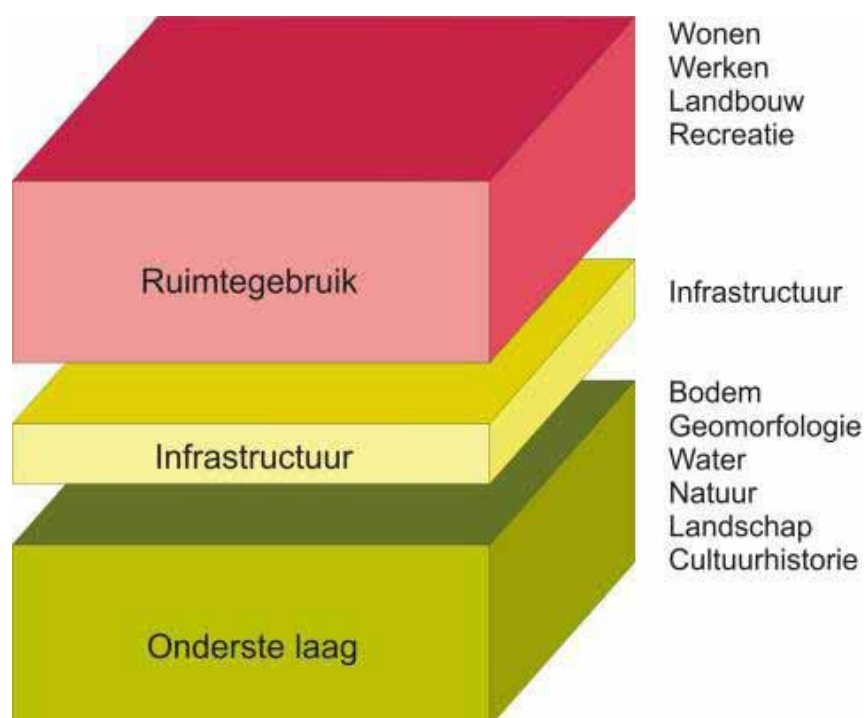

Kadernota Buitengebied

Lagenbenadering - de lagenbenadering is een term uit de Nota Ruimte van het Rijk. De lagenbenadering legt de ruimte uiteen in drie hoofdlagen.

De eerste (onderste) laag betreft de fysieke ondergrond (geomorfologie, bodemtypologie en het watersysteem) en de daarmee samenhangende natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De tweede (middelste) laag, de zgn. netwerklaag gaat over de netwerken en routes, dus over infrastructuur van water, wegen en dijken. In de derde (bovenste) laag, de occupatielaag, gaat het om patronen in de ruimte als gevolg van menselijk gebruik: wonen, werken, landbouw, recreatie.

Alle lagen zijn onderhevig aan verandering. De snelheid van verandering verschilt per laag. Sommige lagen hebben een lange geschiedenis; veranderingen hierin leggen de toekomst voor lange tijd vast. Andere zijn vluchtiger en wijzigen binnen enkele jaren. Als stelregel wordt gehanteerd: hoe langzamer de veranderingssnelheid, hoe zorgvuldiger wij met die laag moeten omgaan, zowel om conflicten tussen ruimtegebruikers te voorkomen, als om meer samenhang in maatregelen te bewerkstelligen.

Schematische weergave lagenbenadering

Landschapsontwikkelingsplan - plan voor de gewenste ontwikkeling van een landschap, uitgaande van de bestaande kwaliteiten en potenties van het landschap.

Longeercirkel - (of longeerpaddock) wordt een ronde meestal omheinde ruimte bedoeld waarbinnen paarden en pony's gelongeerd kunnen worden, dat wil zeggen aan een lijn (longe) worden getraind of opgeleid.

Mitigerende maatregelen - begeleidende, verzachtende maatregelen.

Natuurdoeltype: Een nagestreefde combinatie van biotische en abiotische kenmerken. Biotische kenmerken zijn planten- en diersoorten en soortencombinaties. Abiotische kenmerken zijn onder andere de bodem, het reliëf en de hydrologische gesteldheid.

Natuurdoeltypen zijn toegekend aan bestaande of te ontwikkelen natuur- en beheergebieden.

OBC - Overleggroep Buitengebied Castricum.

Paddock - zie *longeercirkel*

RAUM - Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

"Rode" functies – functies uit het bebouwde gebied, zoals woningbouw, bedrijventerrein en dergelijke

Ruime-jas beheergebied - In een Ruime-Jas plan zijn beheergebieden begrensd volgens de zogenaamde Ruime-Jas methode. Binnen een groot zoekgebied (de zogenaamde 'ruime jas') kunnen subsidiebeschikkingen worden verleend voor een vooraf bepaalde maximumoppervlakte, die kleiner is dan de oppervlakte van het zoekgebied. De verhouding tussen de oppervlakte van het zoekgebied en de maximale oppervlakte waarvoor overeenkomsten kunnen worden gesloten kan variëren, maar is in alle gevallen groter dan 1:1. Dit in tegenstelling tot concrete (1 op 1) begrenzing, waarbij binnen een beheergebied voor het hele begrensde oppervlak subsidiebeschikkingen kunnen worden verleend.

Sense of urgency – een algemeen gevoelde noodzaak, dat iets spoedig moet gebeuren

Stakeholders - Persoon of organisatie (...) die belang heeft of betrokken is bij een specifieke organisatie, een overheidsbesluit, een nieuw product of een project

SWIG - het koepelproject Samen Werken in het Groen van de gemeente Castricum, LTO Noord, PWN, Landschap Noord-Holland, hoogheemraadschap HHNK en de provincie Noord-Holland.

Uitsluitingsgebieden – door rijk en/of provincie aangewezen gebieden waar geen omvangrijke stedelijke functies (meer) mogen komen

Vigeren – van kracht zijn, gelden van wet- en regelgeving

Waterretentie - tijdelijke berging van overtollig oppervlaktewater

Wellness - combinatie van actief en passief werken aan de eigen gezondheid en welzijn, dus zowel aan lichamelijk als geestelijk welbevinden.

Wro - Wet ruimtelijke ordening.

Kadernota Buitengebied

Bijlage 2. Projectorganisatie

Opdrachtgever	Wethouder C. Portegies, portefeuillehouder buitengebied, namens B&W van gemeente Castricum
Gedelegeerd opdrachtgever	Tot 1-9-2008 J. Drenth, (toen afd. VROM), daarna M. Winder, afdelingsmanager afd. Strategie en Beleid
Projectleider	R. Marcelis, gemeente Castricum, afd. Strategie en Beleid
Externe procesbegeleiding	B. Korf (Korf Advies, Heiloo)
Projectsecretariaat	Tot 1-9-2008 mevr. S. Bongers-Schermer, daarna mevr. M. Nieuwenhuisen
Redactie kadernota	R. Marcelis & B. Korf
Ondersteuning communicatie	Onderzoeksbureau Leon Veldt, Akersloot
Externe klankbordgroep	<p>Doel: vanuit onafhankelijke positie en deskundigheid adviseren en creatief meedenken; brede en onafhankelijke toetsing.</p> <p>Voorzitter: B. Korf Secretaris: R. Marcelis Deelnemers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - C. Bosschaart, vanuit waterbeheer - mevr. M. Lenssinck-Braker (eerder: A. Mooij), vanuit agrarische invalshoek - T. Pennink, vanuit economische ontwikkeling - mevr. J. Siedsma, Provincie Noord-Holland - J. Teeuwisse, vanuit natuur- en terreinbeheer - mevr. L. Vriend-Vendel, vanuit landschap en cultuurhistorie - H. van der Wal, ministerie VROM - adviseur publieksparticipatie, agendalid <p>Tijdens één van de bijeenkomsten heeft vanuit landschapsarchitectuur de heer R. de Visser meegedacht.</p>

Kadernota Buitengebied

Interne gemeentelijke
klankbordgroep

Doel: adviseren vanuit ambtelijke deskundigheid

Deelnemers (wisselende samenstelling):

D. Bruin, R. van den Haak, M. van der Horst-Jansen, M.
Min, H. Venema, B. Visser, C. Winter, G. van Zon

Deelproject
Beeldkwaliteitsplan

Opdrachtgever: gemeente Castricum

Projectuitvoerder: HzA Stedebouw & Landschap. mevr. A.
Wijnholds

Projectgroep:

- B. Korf, voorzitter
- R. Marcelis, gemeente Castricum
- R. van den Haak, gemeente Castricum
- E. Mooij, Castricum
- mevr. L. Vriend-Vendel, Limmen
- D. Fopma, Castricum

Deelproject Regulering
maïsteelt

Opdrachtgever: college van B&W, gemeente Castricum

Externe procesbegeleiding: H. van Zijst (Beleid in Context,
Houten)

Secretaris: R. Marcelis

Deelnemers:

- M. Brouwer de Koning, vanuit LTO Noord afdeling
Noord-Kennemerland
- R. Duindam, vanuit Archeologische Werkgroep Oer-IJ;
- H. Sander, vanuit LTO Noord afdeling Noord-
Kennemerland;
- H. Stapersma, vanuit Vogelwerkgroep Midden-
Kennemerland;
- G. Veldt, vanuit Werkgroep Veehouders Castricum;
- M. Winder, vanuit gemeente Castricum;
- A. de Wit, vanuit Stichting tot behoud van natuurlijke en
cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeer-
omgeving

Bijlage 3. Bronnen

EIM (2007) - Foto van de sociaal-economische situatie in Castricum - Basisdocument voor de realisatie van een Economische Visie. EIM, Zoetermeer.

Gemeente Castricum (2005) - Integraal verkeer- en vervoersplan.

Gemeente Castricum (2005) - Strategische visie Buiten Gewoon Castricum.

Gemeente Castricum (2007) - Toetsingskader voor vrijkomende agrarische bebouwing.

Gemeente Castricum (2008) - Kadernota Buitengebied: Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand.

Gemeente Castricum (2008) - Kadernotitie Kwaliteitsimpuls Economie Castricum, vastgesteld door de gemeenteraad op 25 september 2008.

Gemeente Castricum (2009) - Brief aan Provinciale Staten van Noord-Holland, Zienswijzen provinciale structuurvisie en provinciale ruimtelijke verordening, d.d. 1 december 2009.

Gemeente Castricum (2009) - Visiedocument - Buitengebied in balans.

Grontmij (2006) - Samenwerken in het Groen Castricum. Voorstellen (gebundelde) projecten buitengebied Castricum.

Provincie Noord-Holland (2004) - Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord, beleidskader 2004-2014.

Provincie Noord-Holland (2009) - Weidevogelvisie Noord-Holland.

Provincie Noord-Holland (2009) - Ontwerp Structuurvisie Noord-Holland.

RAAP (2005) - Archeologische waarderingskaart buitengebied Castricum.

Scharringa, C.J.G. & R. van 't Veer (2008) - Atlas van de weidevogels in Laag Holland. Overzicht van soorten, aantallen, dichtheden en trends in 30.000 ha weidevogelgebied. Landschap Noord-Holland, in opdracht van provincie Noord-Holland.

Stichting tot behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving (2004) - Buitengewoon Landschap Castricum.

Stivas Noord-Holland (2006) Landbouw Inventarisatie – Inventarisatie van de agrarische sector in Castricum en een gedeelte van Uitgeest.

VROM-Inspectie (2009) – Verspreid liggend glas (notitie, via www.vrominspectie.nl, 20 juli 2009).

www.telmee.nl (geraadpleegd september 2009) – verspreidingskaartje Noordse woelmuis.

www.waterlandendijken.nl ([geraadpleegd september 2009) – particulier natuurbeheer.

Kadernota Buitengebied

Bijlage 4. Relevante college- en raadsbesluiten

- * Coalitieakkoord 2006-2010 “Gewoon doen!” d.d. 3 april 2006 (bladzijde 10)
  - Voor het gehele Buitengebied zal één bestemmingsplan worden ontwikkeld. Daarvoor zal in eerste instantie een landschapsontwikkelingsplan worden opgesteld. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de beschikbare of nog beschikbaar komende rapporten.
  - De bouwvlakken in het Buitengebied zullen niet worden uitgebreid.
  - Om functiewijziging van gebouwen in het Buitengebied mogelijk te maken (zorgboerderij, kinderopvang, camping, wonen, etc.) moet beleid worden opgesteld om willekeur te voorkomen (notitie, inclusief beleidsregels).
  - De woonfunctie van het Buitengebied mag geen belemmering vormen voor de normale agrarische bedrijfsuitoefening.
  - De mogelijkheden voor agrariërs om als beheerder van het landschap te fungeren moeten in samenspraak met de agrariërs worden uitgewerkt.
  - De toeristische en economische mogelijkheden van het Buitengebied moeten met gebruikers/eigenaren worden uitgewerkt met behoud van de kwaliteit van de gebiedskenmerken.
  - Subsidiegelden voor het Buitengebied moeten worden aangeboord en ingezet bijvoorbeeld Investeringsimpuls Landelijk Gebied (ILG) en Samenwerken in het Groen (SWIG).
  - Het uitwerken en het tempo van realisatie van de Ecologische verbindingszone dient in overleg met de agrariërs en de Overleggroep Buitengebied Castricum te gebeuren.
  - De bollenteelt mag niet worden uitgebreid (ook geen reizende bollenkraam).
- * De Kadernota Buitengebied als tussenstap naar een nieuw bestemmingsplan in de plaats stellen van het in het Coalitieakkoord genoemde landschapsontwikkelingsplan is kenbaar gemaakt aan de gemeenteraad via de Terugkoppeling Strategische visie Buiten Gewoon Castricum d.d. 9 oktober 2007.
- * B&W besluit 11 maart 2008. Vaststellen Plan van Aanpak Kadernota Buitengebied Castricum.
- * B&W besluit 6 mei 2008
Vaststellen van het Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand en dit document te beschouwen als vertrekpunt voor de volgende fase van het project Kadernota Buitengebied.
- * B&W besluit 1 juli 2008
Toevoegen van een hoofdstuk met conclusies aan de rapportage over de kadernota Buitengebied “Informatiedocument gebiedsanalyse – tussenstand”.
- * B&W besluit 23 september 2008
Uitvoeren van:
  - deelproject ‘Beeldkwaliteitsplan & afwegingskader nieuwe ontwikkelingen’
  - deelproject ‘Regulering maisteelt’ vanuit het project Kadernota Buitengebied.
- * B&W besluit 24 maart 2009
  - Vaststellen van het ‘Visiedocument – Buitengebied in balans’ als afsluiting van de tweede fase van het project Kadernota buitengebied;
  - Instemmen met de conclusies in hoofdstuk 6 van het Visiedocument als input voor de (Ontwerp)-Kadernota Buitengebied;
  - De Raad kennis te laten nemen van het Visiedocument en in te stemmen met hoofdstuk 5 en 6 van het Visiedocument als input voor het ontwerp van de Kadernota Buitengebied.

Kadernota Buitengebied

- * Raadsbesluit 14 mei 2009
  - Kennis te nemen van het Visiedocument -Buitengebied in balans
  - In te stemmen met de uitgangspunten en conclusies in hoofdstuk 5 resp. 6 van het Visiedocument, als input voor het ontwerp van de Kadernota buitengebied
- * Toezegging college van B&W d.d. 14 mei 2009
  - het college doet de toezegging dat bij de nadere uitwerking van het (ontwerp van) de Kadernota buitengebied de inrichting van de bufferzones waar dat specifiek mogelijk is, wordt meegenomen.
- * B&W besluit 18 augustus 2009
Voorlopige vaststelling van het definitieve register van beschermde gemeentelijke monumenten, onderdeel terreinen en landschappelijke structuren met cultuurhistorische waarden.
- * B&W besluit 27 oktober 2009
Fietsverbindingen Akersloot-Limmen en Akersloot-Castricum.
- * B&W besluit 3 november 2009
Vrijgeven Werkdocument Kadernota Buitengebied voor externe consultatie.
- * B&W besluit 24 november 2009
Beleidsregels Bed & Breakfast.
- * B&W besluit 2 februari 2010
Regulering maïsteelt 2010 en daarna.
- * B&W besluit 16 februari 2010
Vaststellen reactienota, vaststellen kadernota en (onder voorbehoud nieuwe College) instemmen met raadsvoorstel terzake.
- * B&W besluit 4 mei 2010
Vaststellen reactienota, vaststellen kadernota en instemmen met raadsvoorstel terzake.
- * Raadsbesluit 10 juni 2010
  1. Kennis te nemen van de Kadernota Buitengebied gemeente Castricum incl. bijlagen, waaronder het beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied met dien verstande dat de laatste 2 regels van pagina 73 en de tabel op pagina 74 "tabel randlocaties en woningen" van de kadernota worden geschrapt;
  2. In te stemmen met het hoofdstuk 8 'Samenvattende conclusies t.b.v. besluitvorming' , waarmee de kadernota inclusief het beeldkwaliteitsplan zal gelden als basis voor de verdere planvorming.

Bijlage 5. Toelichtingen bij Beleidskader

Nationaal Landschappen en Nationaal Landschap Laag Holland

Het rijk heeft in 2004 een twintigtal gebieden in Nederland aangewezen als Nationale Landschappen. Dit zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Gebieden die dus een bijzondere bescherming verdienen. Castricum maakt onderdeel uit van het Landschap Laag-Holland. Nationale landschappen kenmerken zich door de specifieke samenhang tussen de verschillende onderdelen van het landschap, zoals natuur (flora en fauna), reliëf (bijv. beekdalen en terpen), grondgebruik (bijv. landbouw, watermanagement) en bebouwing (bijv. dorpsgezichten en forten).

De aanwijzing als Nationaal Landschap betekent niet dat het landschap op slot gaat. In tegendeel, "behoud door ontwikkeling" is het uitgangspunt. Juist door ruimtelijke of economische ontwikkeling kan een kwalitatieve en/of financiële impuls worden gegeven aan de bijzondere landschapswaarden. De status 'Nationaal Landschap' houdt in dat het rijk en andere overheden extra aandacht geven aan deze gebieden en dat extra financiële middelen worden vrijgemaakt voor behoud en versterking van de kernkwaliteiten van de gebieden. Elk gebied heeft eigen kernkwaliteiten.

Kernkwaliteiten wil zeggen: de unieke, landschappelijke kwaliteiten van het gebied. In de Nota Ruimte (2004) heeft het rijk deze kernkwaliteiten per gebied benoemd. Voor Laag-Holland zijn dat:

- de grote openheid van het landschap
- de vele weide- en moerasvogels
- het oude geometrische inrichtingspatroon in droogmakerijen
- de veenpakketten
- de middeleeuwse strokenverkavelingen en de historische watergangen
- een groot aantal archeologische locaties
- karakteristieke dijk- en lintdorpen.

De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de Nota Ruimte (voorjaar 2006) aangegeven het landschap te willen behouden en 'ontwikkelen met kwaliteit'. Dat houdt in dat sociaal-economisch ontwikkeling in zekere mate mogelijk is, terwijl de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of juist worden versterkt. Dat betekent dus dat deze landschappen niet op slot gaan. Algemeen wordt onderkend dat de grondgebonden landbouw, een belangrijke drager van het cultuurlandschap, een duurzaam toekomstperspectief in de nationale landschappen nodig heeft.

In augustus 2009 heeft de provincie Noord-Holland haar 'jawoord' gegeven aan de samenwerkingsovereenkomst Nationaal Landschap Laag Holland. Financiële bijdrage
In de samenwerkingsovereenkomst is onder andere opgenomen dat de samenwerkingspartners zich inzetten voor het behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van het gebied en dat provincie en gemeenten hiervoor tevens financiële middelen beschikbaar stellen. Deze middelen vormen een aanvulling op de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor het Nationaal Landschap. Het geld wordt onder andere besteed aan het behoud van het cultuurhistorische en natuurlijke karakter van het veenweidegebied, weidevogelbeheer, het verbreden en verduurzamen van de landbouw, de ontwikkeling van recreatieve routes en voorzieningen en het vergroten van de bekendheid van het gebied, om zo meer mensen naar het gebied te trekken. Diverse gemeenten en natuur- en milieuorganisaties moeten nog een besluit nemen over de samenwerkingsovereenkomst.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) en robuuste verbingszone Kust tot Kust.

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie. De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

Om een grootschalig ecologisch netwerk als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) te kunnen realiseren zijn robuuste verbindingen in de vorm van brede natuurzones nodig die de grote natuurgebieden aan elkaar koppelen. Zij zijn essentieel voor een goed functionerende EHS. Deze natuurzones koppelen bestaande natuur aan nieuwe natuur. Deze verbindingen zijn nodig om genetische uitwisseling tussen plant- en diersoorten van deze verschillende gebieden mogelijk te maken. Ook wordt zo het leefgebied van de plant- en diersoorten groter. Met de robuuste verbindingen wordt circa 27.000 hectare nieuwe natuur aan de EHS toegevoegd. Net als de rest van de EHS, moeten de robuuste verbindingen voor 2018 zijn gerealiseerd.

In het buitengebied van Castricum is de Robuuste Verbindingszone gesitueerd, die van de duinen via Alkmaardermeer, Wormer- en Jisperveld en Waterland naar het Markermeer voert.

Door mogelijke klimaatveranderingen lijkt de vergroting van de leefgebieden van planten en dieren een belangrijke functie van verbingszones te worden. Bij een stijgende temperatuur in Nederland kan het leefgebied van plant- en diersoorten verschuiven richting het noorden of zuiden. De verbindingen bieden de soorten de kans deze verschuiving van leefgebied daadwerkelijk te realiseren. Op deze manier kunnen de gevolgen van de klimaatverandering voor de biodiversiteit in Nederland worden opgevangen.

Herijking EHS

De afgelopen 15 jaar is veel ervaring opgedaan met de verwerving en inrichting van delen van de EHS. Daarbij is de waarde van bepaalde oorspronkelijk begrensde onderdelen van de EHS als gevolg van o.m. verstedelijking en de veranderingen in de landbouw veranderd, is gebleken dat bepaalde gronden (bv. bollengronden in de binnenduinrand) moeilijk of niet verwerfbaar zijn of alleen tegen hele hoge kosten. "Ook lijkt de huidige begrenzing op sommige plekken eerder bepaald te zijn op grond van strategische dan inhoudelijke ecologische overwegingen" zo stelt het ontwerp van de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (september 2009).

Op 2 februari 2010 heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Holland een besluit genomen over de gebiedsopgave natuur in Van-Kust-tot-Kust Castricum. Het volledige besluit van GS luidt als volgt:
1. Om de natuurdoelstelling voor de robuuste verbinding van Kust-tot-Kust, deelgebied Castricum-Alkmaardermeer vast te stellen op 297 ha totaal waarvan 10%-40% hoogwaardige natte natuur en (60-90%) agrarische beheerde soortenrijke graslanden en oeverlanden;

2. Om de reeds begrensde natuur rond Castricum te beschouwen als onderdeel van deze 297 hectare. Daarmee wordt de gestapelde natuuropgave verminderd en bestaande natuur begrenzing (74 hectare) omgelabeld tot "Van-Kust-tot-Kust". Voorwaarde voor deze verlaging van de totale natuuropgave is dat er, na definitieve begrenzing, een natuurtoets van de Van-Kust-tot-Kust verbinding plaatsvindt die potentieel functioneren positief beoordeeld;

3. Om bestaand zoekgebied (circa 1200 hectare) uit te breiden met circa 50 hectare waardoor aanliggende kansrijke gebieden (Schulpvaart, Kleine Polder) ook onderdeel kunnen worden van de "Robuuste Verbinding" en de flessenhals tussen Limmen en Castricum gedeeltelijk kan worden omzeild door met dit besluit een mogelijk bredere doorgang te begrenzen;

4. Dat verwerving binnen het zoekgebied plaatsvindt op basis van vrijwilligheid. Voor cruciale delen is onteigening op termijn bij een vastgestelde begrenzing echter niet uitgesloten om daarmee aankopen

Kadernota Buitengebied

op basis van volledige schadeloosstelling mogelijk te maken. Hiervoor is, indien aan de orde, aanvullende provinciale besluitvorming noodzakelijk;

5. Bovenstaande besluiten op te nemen in een schriftelijke reactie op een ingekomen brief van B&W Castricum (d.d. 2 maart 2009, nummer 12844);

6. Dat bovenstaande besluiten nog verdere gebiedsspecifieke uitwerking behoeven. Deze worden neergelegd bij de uitvoeringsorganisatie in oprichting voor het buitengebied van Castricum en Heiloo t.b.v. de realisatie van het ruimtelijk plan landelijk gebied als onderdeel van Wonen in het Groen.

In de ontwerp structuurvisie zijn naast de in 1995 begrensde EHS tevens de locaties van de indicatieve herijkte EHS opgenomen. Bij de tervisielegging wordt de juiste begrenzing worden opgenomen. In de versie die door PS wordt vastgesteld zal uitsluitend de EHS na herijking ruimtelijk worden vastgelegd.

Het toetsingskader voor vrijkomende agrarische bebouwing

Het beleidsdocument 'Toetsingskader voor vrijkomende agrarische bebouwing' (VAB-beleid, 2007) biedt uitsluitel over de vraag welke type functies in principe wel en welke niet zijn toegestaan binnen vrijkomende agrarische bebouwing. Daarnaast is de notitie bedoeld als toetsingskader bij het beoordelen van aanvragen voor nevenfuncties op agrarische bedrijven. In het Toetsingskader is aangegeven dat de beleidsregels een bouwsteen kunnen vormen voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied, maar de vigerende bestemmingsplannen niet opzij zetten. Daar waar de beleidsregels beperkender zijn dan de bepaling van een bestemmingsplan van een rechte toegestane bouw- of gebruiksactiviteit, is de desbetreffende bepaling van het bestemmingsplan van toepassing. Het toetsingskader onderscheidt vijf thema's:

- wonen
- werken
- recreatie
- paarden
- zorg/welzijn

De onderstaande regels hebben op alle deze thema's betrekking:

- Vrijkomende agrarische bebouwing en de bijbehorende erven kunnen worden gebruikt voor kleinschalige vormen van wonen, werken en recreatie. Dit kan als neventak of bij volledige beëindiging van een agrarisch bedrijf;
- De nieuwe functie mag de bedrijfsvoering van omringende (agrarische) bedrijven niet beperken;
- Buitenopslag, anders dan louter opslag t.b.v. het agrarische bedrijf, wordt niet toegestaan;
- De nieuwe functie mag geen onevenredige verkeersaantrekkende werking hebben en mag niet leiden tot sterk verkeersonveilige situaties;
- Eventueel benodigde extra parkeerplaatsen moeten op eigen terrein binnen het bouwvlak worden gecreëerd;
- Er wordt in principe niet meegewerkt aan de uitbreiding van bouwvlakken ten behoeve van de verbrede landbouw of het hergebruik, van vrijkomende agrarische bebouwing
- De beleidsregels zijn tevens van toepassing op percelen in het buitengebied met een bedrijfsbestemming of een semi-agrarische bestemming
- Indien een deel van de agrarische gebouwen wordt gebruikt voor niet agrarische activiteiten (t.b.v. de verbrede landbouw) is het bijbouwen van gebouwen ten behoeve van de agrarische en niet-agrarische activiteit in principe niet toegestaan.

Beleid archeologie en cultuurhistorie

Internationaal / nationaal

Voor de archeologie is het 'Verdrag van Malta' (Valetta, 1992) van belang. Met de ondertekening hiervan heeft Nederland zich verplicht tot het beschermen van het archeologisch erfgoed. Uitgangspunt van het verdrag is het archeologische erfgoed waar mogelijk te behouden. Voortaan moeten archeologische waarden worden meegewogen in ruimtelijke besluitvormingsprocessen, net als economische belangen en natuurwaarden. Met het verdrag zijn in Europees verband de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- behoud in situ (d.w.z. in de bodem, want daar blijft de informatie in zijn context het best behouden);
- al vroeg in het (ruimtelijk) planproces rekening houden met de aanwezige archeologische waarden;
- wanneer verstoring van archeologische waarden om zwaarwegende maatschappelijke redenen onvermijdelijk is, dan moet het terrein op kosten van de veroorzaker worden onderzocht. Dit onderzoek begint met een bureauonderzoek, eventueel in combinatie met, of gevolgd door, proefboringen en/of het graven van proefsleuven. Afhankelijk van het resultaat hiervan wordt al dan niet geadviseerd archeologische opgravingen te doen.

Deze uitgangspunten zijn in de wet vastgelegd. Het gaat hierbij om de Monumentenwet 1988, maar ook om de Wet Milieubeheer, de Woningwet en de Ontgrondingenwet. De Wet op de archeologische monumentenzorg WAMZ is op 1 september 2007 in werking getreden

Provincie

Het provinciaal beleid terzake is neergelegd in het Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland (2006).

De provincie Noord-Holland heeft vanuit de waterstaatkundige geschiedenis, de historie van ontginning, bewoningsgeschiedenis en industrialisatie en de militair-strategische geschiedenis een tiental prioritaire provinciale cultuurhistorische aandachtsgebieden geselecteerd.

Het Oer-IJ gebied is één van de gebieden waar de provincie zelf het voortouw neemt voor projecten waarbij de cultuurhistorie een belangrijke rol speelt. De provincie heeft in dit gebied een project voor behoud en beheer van archeologische vindplaatsen gestart en er wordt gezocht naar vormen van agrarisch cultuurbeheer.

De provincie kan gebruik maken van een eigen regeling om archeologisch waardevolle terreinen te behoeden voor aantasting door landbouwkundige activiteiten. De regeling houdt het volgende in:

1. Bij de aanwijzing van het terrein als provinciaal monument (bij voorkeur met vrijwillige medewerking van de agrariër/eigenaar) mag het terrein in het geheel niet meer worden geploegd.
2. De grondwaterstand wordt op een voor de archeologie voldoende hoog peil gezet, hierover worden afspraken gemaakt met het Hoogheemraadschap.
3. De waardedaling van de desbetreffende percelen als gevolg van de restricties wordt berekend* en als eenmalig bedrag uitgekeerd aan de eigenaar.
4. De eigenaar en de overheid (de provincie) sluiten een privaatrechtelijke overeenkomst, die in beginsel voor onbepaalde termijn geldig is, tegen een overeengekomen bedrag (3), met kettingbeding.

* Tot dusverre komt dat veelal neer op ca. 50% van de verkoopwaarde van de grond.

De regeling wordt alleen toegepast indien het terrein eigendom is van een agrarisch ondernemer, die kan aantonen op die percelen financiële schade te lijden door de beschermingsclausules van een monumentstatus.

Gemeente

Op het beleid van de gemeente inzake archeologie en cultuurhistorie wordt ingegaan in par. 3.6.1.

Bijlage 6. Beeldkwaliteitsplan buitengebied

- zie separate bijlage -

Kadernota Buitengebied

Bijlage 7. Regulering maïsteelt

In deze bijlage zijn opgenomen de bevindingen van het zgn. Maïsberaad van voorjaar 2009 aangaande de regulering van de maïsteelt, opgesteld op verzoek van het College van B&W van de gemeente Castricum, bestaande uit:

- * de aanbiedingsbrief namens de leden van het Maïsberaad
- * het advies zelf
- * een bijbehorende bijlage 1 'Bestuursopdracht aan het Maïsberaad
- * een eveneens bijbehorende bijlage 2 'Percelen voor vergunningvrije maïsteelt'

Zie ook paragraaf 5.4.1.

Kadernota Buitengebied

IN09/06218
beleid in context BV

Aan Wethouder Christel Portegies
Gemeente Castricum
Postbus 1301
1900 BH Castricum

GEMEENTE CASTRICUM	
INGEKOMEN	
20 APR 2009	
AFD: SB	Admiraalsborch 12
ONTVANGSTBEVESTIGING	3992 CP Houten
CC: BEZM/ SINC COMM	T 030 6343323
RAAD	F 030 6381806
	M 06 55327156
	info@beleidincontext.nl
	www.beleidincontext.nl

cc wethouder

Onderwerp: Advies Maisberaad inzake regulering maisteelt
Datum: 16 april 2009

Geachte mevrouw Portegies,

Op 9 december 2008 heeft u ons gevraagd een gezamenlijk advies uit te brengen over de toekomstige regulering van de maisteelt in het buitengebied van Castricum. Wij zijn sindsdien zesmaal bij elkaar gekomen. Wij hebben op grond van de belangen van de organisaties waaraan wij zijn verbonden, gediscussieerd over mogelijke oplossingen voor de regulering van maisteelt. Tussen de bijeenkomsten door hebben wij onze achterbannen geraadpleegd en hebben wij kansrijke mogelijkheden nader onderzocht.

Thans hebben wij het genoegen u ons gezamenlijk advies inzake de regulering van de maisteelt in het buitengebied van Castricum aan te bieden. In essentie komt ons voorstel neer op een deregulering van maisteelt indien

- de maisteelt zich beperkt tot maximaal 25% van de grond van de agrarische ondernemer; en
- de maisteelt plaats vindt op percelen die zijn ingetekend op de kaart die als bijlage bij het advies is gevoegd.

Voor andere percelen geldt in principe een teeltverbod voor mais, met dien verstande dat er als achtervang een vergunningsmogelijkheid wordt voorgesteld die onder meer vergt dat het Maisberaad hierover een advies uitbrengt aan de gemeente. De verdere details van ons advies zijn opgenomen in de bijlage van deze brief.

Wij vertrouwen er op dat de bereikte consensus binnen het Maisberaad de behandeling van dit voorstel in het College van B&W, en vervolgens in de Gemeenteraad van Castricum ten goede komt en dat dit voorstel vertaald wordt in de Kadernota Buitengebied gemeente Castricum en vervolgens in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied. Voor het teeltseizoen 2010 bevelen wij een tijdelijke beleidsregel aan.

Handelsregister
KvK 30200117 Utrecht
BTW 8138.72.844.B01

Bankrelatie
ING bank Utrecht
668724048
t.n.v. Beleid in Context BV

Kadernota Buitengebied

Wij danken u voor het in ons gestelde vertrouwen. Wij zijn gaarne bereid tot nadere toelichting.

met vriendelijke groeten,
namens de leden van het Maisberaad:

Mart Brouwer de Koning
Ron Duindam
Hans Sander
Hans Stapersma
Gerard Veldt
Marc Winder
Aad de Wit

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans van Zijst', is written over a faint, light blue rectangular stamp. The signature is stylized and somewhat abstract.

Hans van Zijst,
Procesbegeleider Maisberaad Castricum

Advies Maisberaad

Regulering maïsteelt buitengebied Castricum

1. Aanleiding en opdracht

Op 9 december 2008 heeft wethouder C. Portegies namens het college van B&W van de gemeente Castricum een bestuursopdracht verstrekt aan een groep burgers uit Castricum die vanuit verschillende belangen betrokken zijn bij de regulering van de maïsteelt in het buitengebied van Castricum. De volledige tekst van de bestuursopdracht is opgenomen in bijlage 1. Deze opdracht is onderdeel van de voorbereiding van de Kadernota Buitengebied. De opdracht past in het burgerparticipatiebeleid van de gemeente en is in dat kader aangemerkt als een co-productieproject.

De kern van de opdracht is het formuleren van een nieuwe aanpak van de maïsteelt voor de gehele gemeente Castricum. De opdracht omvat het antwoord op de volgende vragen:

- Breng in beeld hoe op dit moment de regulering van de maïsteelt plaatsvindt en hoe dat in de praktijk geschiedt;
- Geef aan of de huidige regeling overwegend toereikend is en kan worden gecontinueerd;
- Geef aan of en hoe extra regulering wenselijk is;
- Geef aan of en hoe deregulering mogelijk is.

Met andere woorden: hoe moet de regulering van de maïsteelt er de komende jaren uitzien?

De groep burgers heeft de opdracht aanvaard en komt sindsdien samen onder de naam Maisberaad. In de periode van 9 december 2008 tot en met 23 maart 2009 is het Maisberaad meerdere keren samen gekomen. Tussen de bijeenkomsten in is informatie verzameld en zijn opties voor de beantwoording van bovenstaande vraagstelling verkend. Het eindresultaat van het Maisberaad is opgenomen in dit advies dat in consensus wordt aangeboden aan wethouder mw. C. Portegies.

In dit advies aan de wethouder wordt achtereenvolgens ingegaan op de belangen van de deelnemers aan het Maisberaad (par. 2), de beantwoording van bovenstaande vragen (par. 3) en het advies voor de toekomstige regulering van maïsteelt in Castricum (par. 4).

2. Belangen van de deelnemers aan het Maisberaad

De leden van het Maisberaad zijn uitgenodigd op grond van hun betrokkenheid bij de maïsteelt in Castricum. Zij vertegenwoordigen verschillende belangen die hieronder worden toegelicht. Deze belangen zijn tevens de criteria voor toetsing van de voorgestelde regulering van de maïsteelt in de komende jaren.

2.1 Maïstelaars

De veehouders hebben belang bij een evenwichtige samenstelling van het voer van hun vee, met name vanwege de balans aan eiwitten in het volledige voederpakket. Dit komt in de praktijk van de melkveehouderij neer op 70% gras en 30% ruwvoer (anders dan gras). Daarmee wordt tevens voldaan aan de emissievoorwaarden (methaan en ammoniak). Voor het uitrijden van de mest geldt een gebruiksnorm dierlijke mest (250kg N/ha), die er toe leidt dat (minimaal) 70% grasland nodig is. De 70/30-verhouding is dus vanuit milieunormering noodzakelijk. Daarmee ligt ook de verhouding tussen het stuks vee en het benodigde grondareaal per bedrijf vast.

Kadernota Buitengebied

De veehouders hebben belang bij het zo kosteneffectief mogelijk verkrijgen van dat ruwvoer. Eigen teelt is goedkoper dan aanschaf van gereed product. Vanwege de grondkwaliteit en de bewerkingskosten leent mais zich het beste voor teelt van eigen ruwvoer.

De veehouders hebben belang bij vrijheid van ondernemen. Zij willen als ondernemer binnen de wettelijke kaders hun eigen keuzes kunnen maken. Een situatie met minder regels biedt meer mogelijkheden. De huidige vergunningregeling (aanlegvergunningstelsel) voor gewasteelt in het buitengebied van de gemeente Castricum is in hun ogen overbodig. Hun bedrijfszekerheid vergt langdurige beschikbaarheid van mais als ruwvoer voor eigen vee, langer dan de huidige horizon van vijf jaar in vergunningen. Bovendien is er (licht) economisch belang bij het afschaffen van de leges voor elke vergunning.

2.2 Vogels

De Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland komt op voor vogels in het algemeen en voor de weidevogels in het bijzonder. In het buitengebied van de gemeente benutten vogels (met name weidevogels) het weidegebied intensief als broedgebied en als fourageer- en rustplaats. De werkgroep wil voorkomen dat weidegebied voor kritische weidevogels (zoals de grutto en de tureluur) verdwijnt vanwege de mais. De aanwezigheid van open landschap, water en gras maakt dit een aantrekkelijke plaats voor zowel inheemse soorten als (in het seizoen) trekvogels. Bovendien bieden maispercelen schuilplaats aan natuurlijke vijanden van weidevogels, zoals de vos.

2.3 Archeologie en historie

De Archeologische Werkgroep Oer-IJ komt op voor het behoud van de cultuurhistorische waarden in het buitengebied van Castricum. Daarbij gaat het onder meer om de bescherming van bodemschatten, zoals de restanten van voormalige nederzettingen langs het Oer-IJ. De bekende bodemschatten worden dit jaar in kaart gebracht met behulp van een Archeologische waarderingskaart resp. beleidsadvieskaart. Deels zijn resultaten van eerder onderzoek bekend, zowel bij de archeologische werkgroep als bij de provincie en de gemeente. Verder gaat het om behoud van de natuurlijke aspecten van de Oer-IJ, zoals stroomruggen. De werkgroep heeft daarom belang bij het ongemoeid laten van de bodem in het Oer-IJ gebied. Sommige van deze bodemschatten bevinden zich vlak onder het maaiveld. De werkgroep verzet zich daarom tegen groundbewerking (bijv. ten behoeve van de maisteelt), zoals regelmatig in het buitengebied van de gemeente Castricum gebeurt bij ploegen, egaliseren en dergelijke. De werkgroep dringt aan op naleving van het Verdrag van Malta.

2.4 Natuurlijke en cultuurhistorische waarden

De Stichting tot behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving zet zich in voor het instandhouden van specifieke eigenschappen van de Alkmaardermeeromgeving, waartoe ook het buitengebied van de gemeente Castricum behoort. Dit is inclusief het behoud van botanische graslanden. Grasland hoort vanouds thuis in dit landschap. De stichting heeft er dus belang bij het aantal en de omvang van de maispercelen binnen de perken te houden. Voorts wil de stichting (net als de Archeologische Werkgroep Oer-IJ) cultuurhistorisch belangrijke landschappelijke elementen en vindplaatsen van oude nederzettingen beschermen tegen de negatieve invloeden van groundbewerking.

2.5 Publiek belang

De gemeente heeft belang bij een aantrekkelijk buitengebied dat ruimte biedt aan de verschillende functies (economie, recreatie, natuur, landschap, archeologie, etc.). De gemeente wil met behulp van een Kadernota Buitengebied de Gemeenteraad een lange-termijn perspectief schetsen voor ontwikkelingen in het buitengebied. Daarbinnen dient

Kadernota Buitengebied

ook een nieuwe regeling voor de teelt van gewassen op (voormalig) grasland te worden opgenomen. De regeling moet gebiedsdekkend zijn (eenheid in beleid).

De gemeente hecht ook belang aan ondernemersvrijheid en daarmee aan deregulering en vermindering van administratieve lasten. Economische activiteiten worden alleen gereguleerd indien er vanuit een specifiek publiek belang behoefte bestaat aan bescherming van een bepaalde waarde (milieu, natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie, e.d.).

De gemeente heeft voorts belang bij effectuering van haar ambities betreffende burgerparticipatie, zoals vastgelegd in de Handreiking Interactieve Beleidsvorming (2006). De gemeente hecht belang aan maasteeltregulering die tot stand is gekomen via een gericht traject met lokale belanghebbenden.

3. Antwoord op de vragen van de bestuursopdracht

In dit hoofdstuk worden de vier vragen uit de bestuursopdracht kort beantwoord. Gezien de tegenstelling tussen beide slotvragen zijn deze samen genomen in par. 3.3.

3.1 Maïsregulering in de afgelopen jaren

In de afgelopen jaren is de maasteelt in de gemeente Castricum vergunningplichtig geweest (aanlegvergunningstelsel) op grond van het Bestemmingsplan Buitengebied Castricum. Voor de afgifte van een vergunning is leges verschuldigd. Door de gemeentelijke herindeling waarbij Castricum, Limmen en Akersloot zijn samengevoegd tot de huidige gemeente Castricum is sprake van een aantal overgangssituaties die afwijken van de vergunningplicht. In sommige delen is de maasteelt geheel vergunningvrij.

De meeste vergunningenaanvragen zijn gehonoreerd, omdat deze aan de criteria van het Bestemmingsplan voldeden. In een enkel geval is een vergunning geweigerd. De vergunningaanvragers zijn in het algemeen melkveehoudende agrariërs, die mais telen als ruwvoeder voor hun eigen veestapel. Bij de ruilverkaveling in het gebied is vaak een huiskavel toebedeeld, dat zich leent voor maasteelt, maar in de praktijk wordt er ook op andere percelen geteeld, bijvoorbeeld vanwege de wens om door de jaren heen te rouleren over verschillende percelen in gebruik van de desbetreffende agrariër. De afgegeven vergunningen hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. De meeste vergunningen zijn afgegeven in 2005 en hebben een looptijd tot en met het teeltseizoen van 2009.

3.2 Toereikendheid van de huidige regeling

De vertegenwoordigers van de agrariërs hebben aangegeven dat zij de huidige regeling te zwaar vinden. De aanvraag van vergunningen en de betaling van de leges verhoudt zich naar hun mening niet met:

- a. de vrijheid van ondernemen,
- b. de redelijkheid, omdat veelal vergunningen zijn vereist voor een activiteit die daarvoor ook al op het desbetreffende perceel plaatsvond,
- c. de beperkte teelt voor eigen gebruik die bovenal wordt bepaald door de verhouding gras:ruwvoeder, het aantal koeien en de mestregelgeving, en
- d. het ontbreken van soortgelijke regulering in omliggende gemeenten met een vergelijkbare problematiek.

De vertegenwoordigers vanuit weidevogelbescherming, archeologie en cultuurhistorie hebben aangegeven dat zij de belangen van de agrariërs begrijpen en respecteren. De huidige regulering van de maasteelt biedt een zekere bescherming tegen maasteelt op percelen waar de belangen van deze vertegenwoordigers aan de orde zijn, maar er zijn voorbeelden waar het reguleringssysteem in de praktijk tekort is geschoten in de

Kadernota Buitengebied

bescherming van bijvoorbeeld archeologische bodemschatten. Voorts zijn er onduidelijkheden rond de handhaafbaarheid van de vergunningen, mede vanwege overgangsrechtkwesties in Limmen en Akersloot. Deze vertegenwoordigers hebben daarom aangegeven bereid te zijn mee te denken over een andere vorm van regulering, mits deze betere bescherming biedt van de belangen waarvoor zij respectievelijk hun organisaties staan. Daarbij staat hen een regeling voor ogen waarin de maisteelt niet of nauwelijks in omvang toeneemt.

3.3 Extra regulering of deregulering

De derde en vierde vraag van de bestuursopdracht zijn alternatief ten opzichte van elkaar: extra regulering of deregulering. Daarom worden deze vragen in deze paragraaf gezamenlijk beantwoord.

Belangrijker dan het antwoord op de vraag of meer of minder regulering nodig is, is de vraag of er een regeling voor de maisteelt kan worden ontworpen die recht doet aan ieders belangen, zoals verwoord in paragraaf 2. Elk van die belangen is immers gerechtvaardigd en door de uitnodiging om aan dit burgerparticipatieproject deel te nemen, erkend. De zoektocht van de leden van het Maisberaad heeft zich daarom geconcentreerd op belangenmaximalisatie.

Het eindresultaat daarvan is vastgelegd in het advies in paragraaf 4. Voor maisteelt op aangewezen percelen betekent dit advies deregulering ten opzichte van de huidige regeling. Voor maisteelt elders (dus op niet aangewezen percelen) blijft de huidige regeling van kracht (als achtervang), maar in de vorm van een ontheffing van een verbod, indien door de gemeente wenselijk geacht na advisering hierover door het Maisberaad. In zekere zin oogt die regeling dus zwaarder dan de huidige. Daar staat tegenover dat het de intentie van het Maisberaad is dat slechts bij hoge uitzondering gebruik zou moeten worden gemaakt van een dergelijke ontheffingsmogelijkheid.

4. Het advies

In deze paragraaf wordt het advies van het Maisberaad verwoord. Het advies bestaat uit een basisregeling, een achtervangregeling en een evaluatievoorstel.

4.1 Basisregeling

Geadviseerd wordt om een basisregeling in te voeren die bestaat uit twee onderdelen:

- a. Een maximering van de maisteelt per bedrijf;
- b. Een maximering van de totale maisteelt in het buitengebied van de gemeente Castricum.

Maisteelt kan vergunningvrij worden uitgevoerd indien aan beide criteria (cumulatief) wordt voldaan.

Hieronder worden deze twee onderdelen verder uitgewerkt:

a. Maximering van de maisteelt per melkveebedrijf

Het eerste onderdeel van de basisregeling is de maximering van maisteeltgrond per melkveebedrijf per jaar. Omdat veel agrariërs hun maisteelt door de jaren heen rouleren over verschillende percelen en omdat sommige agrariërs maisteelt rouleren met bollenteelt, zijn per bedrijf vaak meer percelen beschikbaar dan jaarlijks noodzakelijk voor de maisteelt van ruwvoeder voor eigen melkvee. Daarom is het wenselijk een maximumcapaciteit (uitgedrukt in een percentage) voor maisteelt per bedrijf per jaar aan te geven. Daarbij wordt voor alle bedrijven hetzelfde percentage gehanteerd. Op basis van de optimale voedermix en de 'Gebruiksnorm dierlijke mest' is het voorstel om de voederzelfvoorziening van een bedrijf tot uitgangspunt te nemen: van de 100% grondareaal van een melkveebedrijf mag in enig jaar maximaal 25% worden gebruikt voor maisteelt.

Kadernota Buitengebied

b. Een maximering van de totale maisteelt in het buitengebied van de gemeente Castricum

In aanvulling op het eerste deel van de regeling is een tweede deel wenselijk om te voorkomen dat in de toekomst aanzienlijk meer maisteelt gaat plaatsvinden dan nu het geval is. In de eerste plaats kunnen percelen als bedoeld onder a. vergunningvrij worden benut voor maisteelt door melkveehouders voor eigen gebruik, mits deze hectaren zijn ingetekend op de kaart die is opgenomen in bijlage 2.

In de tweede plaats is er behoefte aan een horizonbepaling. Op basis van gegevens van de agrariërs kan worden aangenomen dat de gezamenlijke maisteelt schommelt in een bandbreedte rond de 105 hectaren grond. Schommelingen worden veroorzaakt doordat niet alle melkveehouderijen elk jaar mais telen. Er kunnen echter nieuwe ontwikkelingen plaats vinden, bijvoorbeeld wijzigingen in de mestregelgeving, bedrijfsuitbreidingen of nieuwe vestigingen van melkveehouderijen. Daarvoor dient enige ruimte te zijn. Daar staat tegenover dat de vertegenwoordigers van belangen rond archeologie, kritische weidevogels, cultuurhistorische en natuurlijke waarden willen voorkomen dat het buitengebied gaandeweg steeds meer benut wordt voor maisteelt. Geadviseerd wordt om bij overschrijding van de grens van 125 hectaren maisteelt in één jaar het Maisberaad bijeen te roepen om de nieuw gerezen situatie te beoordelen en hierover aan het College van B&W een advies uit te brengen.

4.2 Achtervangregeling

Er kan zich een situatie voordoen, waarin een agrariër mais wil telen op andere gronden dan op basis van de kaart is toegestaan. In dat geval voorziet de basisregeling niet in een afwegingskader. Het Maisberaad adviseert daarom een achtervangregeling te maken die voor sporadische gevallen toch een afweging van belangen mogelijk maakt.

Deze achtervangregeling heeft de vorm van een aanlegvergunningstelsel. Het is alleen toegestaan om mais te telen op andere gronden dan op basis van de kaart is toegestaan, indien de melkveehouder in het bezit is van een vergunning. Deze vergunning dient te worden aangevraagd bij het College van B&W. Een dergelijke aanvraag wordt door het College van B&W getoetst aan criteria. Deze toetsing wordt eventueel voorgelegd aan het Maisberaad voor advisering aan het college. Vervolgens neemt het college een besluit op de vergunningaanvraag. De aanvraag- en besluitvormingsprocedure dient van korte duur te zijn.

De toetsingscriteria zijn:

- Het betreft de teelt van mais als ruwvoeder voor eigen gebruik in het melkveebedrijf van de aanvrager;
- Het perceel is geen rust-, broed- of fourageergebied voor kritische weidevogels als de tureluur en de grutto;
- Het perceel is geen bekende archeologische vindplaats d.w.z. de gemeente stelt vast welke omvang het plan heeft en tot welke diepte de grondroerende werkzaamheden zullen reiken en bepaalt via de (toekomstige) beleidsnota Archeologie of het plan ligt binnen een archeologieregime, waarbij de ingreep noodzaakt tot rekening houden met archeologische waarden;
- Het perceel is geen natuurgebied of botanisch grasland.

Deze achtervangregeling is uitdrukkelijk bedoeld voor bijzondere situaties, die in de toekomst kunnen ontstaan door veranderde inzichten van belanghebbenden of door wijziging van wet- en regelgeving op nationaal of provinciaal niveau. Het Maisberaad is bereid in voorkomende gevallen hierover advies uit te brengen, waarbij wordt opgemerkt dat sommige leden van het Maisberaad zich alsdan zullen laten vervangen door andere vertegenwoordigers vanuit de achterban. Eventueel worden dan aanvullende voorwaarden gesteld (bijv. ten aanzien van het maximale percentage).

4.3 Verankering en monitoring

Het Maisberaad adviseert het college van B&W de geschetste aanpak vast te leggen in regelgeving. Voor het teeltseizoen 2010 luidt het advies de regeling te verankeren in een beleidsregel van het College. Voor de periode na 2010 zal de aanpak (via de Kadernota Buitengebied) worden opgenomen in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Castricum.

De gemeente zal op nader uit te werken wijze een marginale monitoring moeten inregelen, die antwoord biedt op basale vragen van toezicht en handhaving. Jaarlijks zullen de betrokken agrariërs aan de gemeente aangeven op welke percelen mais is/wordt ingezaaid. Deze opgave zal plaatsvinden in de maand juni, zodat veldcontrole van de juistheid van de opgave mogelijk is. Mocht uit deze inventarisatie blijken dat de 125 ha grens aanmerkelijk wordt overschreden, dan zal de gemeente het Maisberaad bijeen roepen conform het gestelde in par. 4.1.b van dit advies.

4.4 Evaluatie

Het Maisberaad adviseert het College van B&W om na drie jaar (dus in 2012) een evaluatie van de nieuw in te voeren regulering van de maisteelt uit te (laten) voeren. De leden van het Maisberaad zijn bereid om aan een dergelijk evaluatie deel te nemen. Deze evaluatie biedt het gemeentebestuur de gelegenheid om eerder dan bij een tienjarige vernieuwing van het bestemmingsplan (in 2020) in samenwerking met belanghebbenden te bezien of de regulering van de maisteelt beantwoord heeft aan de verwachtingen.

5 Tenslotte

Tijdens de bijeenkomsten van het Maisberaad is met wederzijds respect voor standpunten en belangen gezocht naar een antwoord op de Bestuursopdracht. Deze vorm van coproductie tussen verschillende belanghebbenden (inclusief de gemeente) heeft onze inzichten in ieders belang verdiept en heeft geleid tot wederzijdse bereidheid om aan dit advies mee te werken. Daarbij zijn ook vormen van regulering verkend die uiteindelijk niet vanuit ieders belang realiseerbaar bleken. De thans gepresenteerde regeling is het maximaal haalbare binnen de context van de opdracht en de bereidheid van partijen om een resultaat te boeken dat een antwoord geeft op de vraagstelling van het College van B&W. De leden van het Maisberaad staan voor hun gezamenlijk advies en zullen dit naar de eigen en elkaars achterban verdedigen als het resultaat van gezamenlijke inspanning, wederzijds respect en een open opstelling naar andere belangen.

De agrarische bedrijven zullen in de praktijk moeten aantonen dat het maatschappelijk draagvlak voor het voorstel gerechtvaardigd is. Het vertrouwen dat de andere belanghebbenden in de handen van de agrariërs leggen, zal gaandeweg moeten worden bewaarheid. In onze beraadslagingen bleek dat er ten aanzien van verschillende percelen die thans worden of kunnen worden ingezet voor maisteelt, ook belangen van de bescherming van kritische weidevogels en van archeologische, cultuurhistorische en natuurlijke waarden een rol van betekenis spelen. Wij zijn er niet in geslaagd deze belangentegenstellingen binnen de context van de opdracht en de gegeven doorlooptijd op perceelniveau op te lossen. Hier ligt voor de toekomst een maatschappelijke opdracht om de belanghebbenden van het Maisberaad blijvend te laten samenwerken om in dialoog met individuele melkveehouders de inpassing van maisteelt in het buitengebied te optimaliseren vanuit ieders belang. De gemeente kan daarbij een rol spelen, maar de maatschappelijke partners die hebben deelgenomen aan het Maisberaad kunnen daaraan ook onderling vorm en inhoud geven. Voor de leden van het Maisberaad kan deze samenwerking bovendien de opmaat zijn naar toekomstige samenwerking op andere onderwerpen dan maisteelt.

Voor de toekomstige invulling van het Maisberaad wordt aanbevolen om de bezetting vast te leggen in termen van functionarissen namens de thans betrokken organisaties, zodat personele wisselingen hierop niet van invloed zijn.

Kadernota Buitengebied

De gemeente zal –waar nodig- haar rol als bestuurder, toezichthouder en handhaver dienen in te vullen. Wij hebben er alle vertrouwen in dat ons advies (en het maatschappelijk draagvlak daarvoor) het College van B&W in de gelegenheid stelt om de regulering van de maisteelt in Castricum -zoals door ons voorgesteld- in te vullen.

Castricum, april 2009
De leden van het Maisberaad,

Mart Brouwer de Koning

19-5-2009

Gerard Veldt

19 mei 2009

Ron Duindam

20-5-09

Aad de Wit

13 mei 2009

Hans Sander

19-5-'09

Marc Winder

14 mei 2009

Hans Stapersma

09-06-'09

Bijlage 1 Bestuursopdracht aan het Maisberaad

Inleiding en kader

De gemeente Castricum bereidt de Kadernota Buitengebied¹ voor. Hierin wordt een visie ontwikkeld op het buitengebied van de gemeente. De voorbereidende werkzaamheden zijn in maart 2008 van start gegaan en nemen ongeveer een jaar in beslag. De maïsteelt is één van de onderdelen van de kadernota. De afgelopen jaren is de maïsteelt gereguleerd met behulp van een vergunningenstelsel. Dit stelsel loopt na vijf jaar, dat wil zeggen op 31 december 2009, af. De kadernota dient aan te geven óf, en –zo ja – op welke wijze maïsteelt in de toekomst wordt gereguleerd.

In lijn met het burgerparticipatiebeleid van de gemeente Castricum² heeft het College van B&W op 23 september 2008 besloten het deelproject 'regulering maïsteelt' uit te voeren in co-productie. Co-productie is een vorm van interactieve beleidsvorming met betrokken partijen. De kern van deze aanpak is dat met de betrokken partijen (organisaties en/of burgers) de problemen en de oplossingen gezamenlijk worden verkend en bepaald. De politiek gaat vervolgens bij haar eigen oordeelsvorming serieus in op de aangedragen oplossingen.

Er wordt een co-productieproject gestart met organisaties die uiteenlopende belangen hebben bij de (regulering van) maïsteelt. Het betreft een gesloten groep van lokale vertegenwoordigers van landbouw-, natuur-, landschaps-, archeologische en cultuurhistorische belangen alsmede van de gemeente Castricum zelf. De leiding van het overleg ligt in handen van een onafhankelijke externe voorzitter.

In overleg met wethouder C. Portegies zijn de volgende personen uitgenodigd als vertegenwoordigende deelnemers aan dit project:

- Mart Brouwer de Koning, voorzitter LTO Noord afdeling Noord-Kennemerland;
- Ron Duindam, voorzitter Archeologische Werkgroep Oer-IJ;
- Hans Sander, algemeen bestuurslid LTO Noord afdeling Noord-Kennemerland;
- Hans Stapersma, voorzitter Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland;
- Gerard Veldt, voorzitter Werkgroep Veehouders Castricum;
- Marc Winder, afdelingsmanager afdeling Beleid en Strategie van de gemeente Castricum;
- Aad de Wit, voorzitter Stichting tot behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving.

Opdracht

De co-productiegroep 'Regulering maïsteelt' krijgt van het college van B&W de opdracht om een nieuwe aanpak van de maïsteelt voor de gehele gemeente Castricum te formuleren, die per 1 januari 2010 kan worden ingevoerd. Deze aanpak wordt zoveel mogelijk door alle deelnemers in de groep gedragen (d.w.z. streven naar consensus).

De co-productiegroep krijgt de volgende vragen ter beantwoording:

- Breng in beeld hoe op dit moment de regulering van de maïsteelt plaatsvindt en hoe dat in de praktijk geschiedt;
- Geef aan of de huidige regeling overwegend toereikend is en kan worden gecontinueerd;
- Geef aan of en hoe extra regulering wenselijk is;
- Geef aan of en hoe deregulering mogelijk is.

Met andere woorden: hoe moet de regulering van de maïsteelt er de komende jaren uitzien?

De opdracht aan de groep is om uiterlijk 20 februari 2009 de uitkomst van het overleg in een advies aan het College van B&W vast te leggen. Na globale toetsing kan het advies ter goedkeuring aan het College worden voorgelegd. De mate van consensus in de groep is een belangrijke factor in de politieke besluitvorming.

Uitgangspunten

- a. Het College van B&W geeft de opdracht aan de co-productiegroep op 9 december 2008 en onthoudt zich daarna tot 20 februari 2009 van beleidsvorming op maïsteelt;
- b. De gemeente zal als medebelanghebbende op voet van gelijkheid deelnemen aan de groep, en wordt vertegenwoordigd op ambtelijk niveau;
- c. De gemeente levert ambtelijk secretariële ondersteuning;

¹ Plan van Aanpak Kadernota Buitengebied Castricum (2008)

² Zoals vastgelegd in de Handreiking Interactieve Beleidsvorming 'Besturen met Inzicht' (2006)

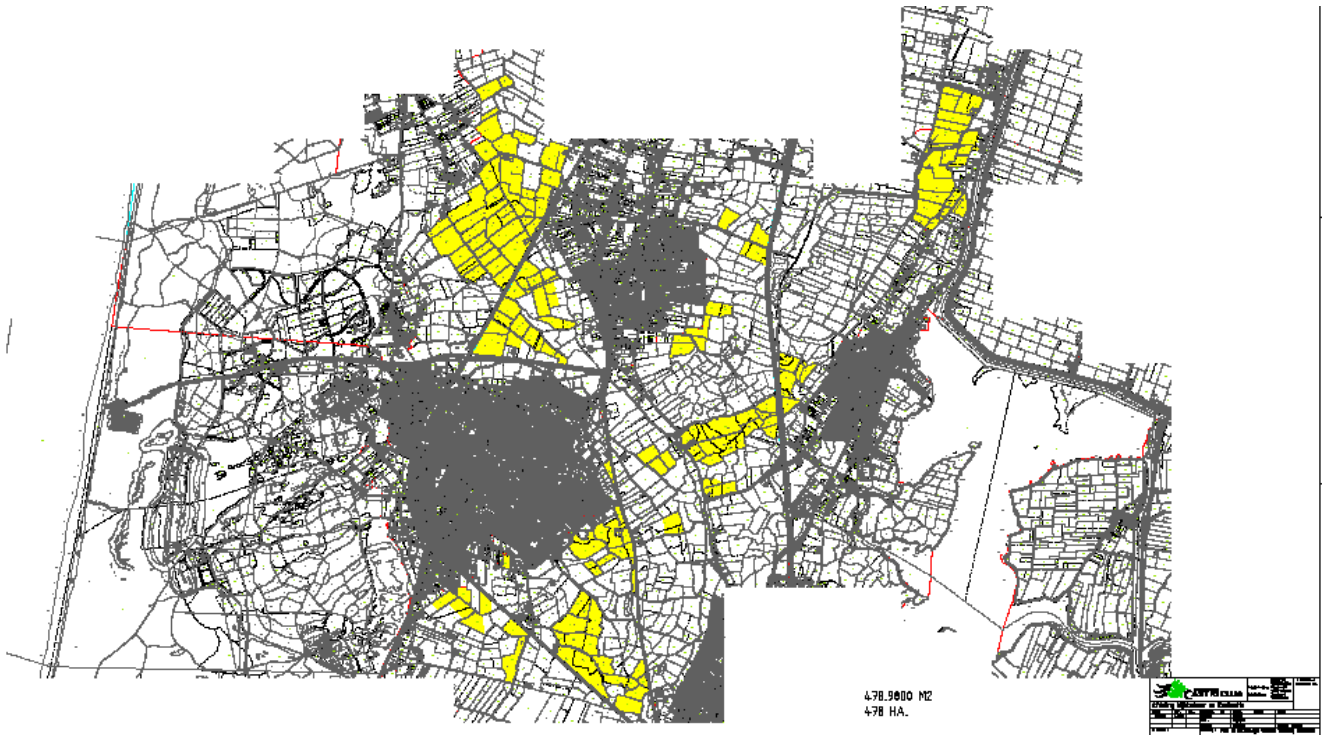
Kadernota Buitengebied

- d. Het College van B&W zal het advies van de groep toetsen op strijdigheid met ander beleid en op handhaafbaarheid. Tevens zal het College het advies op hoofdlijnen toetsen aan haar eigen beleidsprogramma, inclusief de doelstelling om regelgeving terug te dringen en de administratieve lastendruk voor burgers en bedrijven te verminderen. Voor het overige geleidt het College het advies door aan de Gemeenteraad als onderdeel van de besluitvorming over de Kadernota Buitengebied;
- e. De Gemeenteraad van Castricum heeft een eigen finale beslissingsbevoegdheid over de Kadernota Buitengebied en is niet gebonden aan het advies van de groep;
- f. De deelnemers aan de groep worden gezien als vertegenwoordigers van een specifiek belang. Zij vertegenwoordigen daarmee een achterban binnen de gemeente Castricum. Het is ieders eigen verantwoordelijkheid om zich te voeden met opvattingen vanuit de eigen achterban en deze op de hoogte te houden. De deelnemers kunnen elkaar daarin steunen;
- g. Alle deelnemers dragen de kosten van hun eigen deelname. De gemeente draagt de kosten van de externe voorzitter;
- h. Deelnemers houden zich aan de spelregels die voor de co-productiegroep 'Regulering Maïsteelt' zijn opgesteld (apart document).

Communicatie

Algemene communicatie over de groep en haar beraadslagingen vindt uitsluitend plaats door of namens de externe voorzitter. Elke bijeenkomst wordt afgesloten met een korte gedachtewisseling over de inhoud van de te communiceren boodschap en de wijze waarop dit gebeurt. De gemeentelijke website kan hiertoe worden benut.

Bijlage 2 Percelen voor vergunningvrije maisteelt

Kadernota Buitengebied

Bijlage 8. Nieuwe initiatieven

De gemeente Castricum wil initiatiefnemers stimuleren en uitdagen tot het ontwikkelen van goede plannen. Wij hebben er vertrouwen in dat zij die uitdaging op een goede wijze zullen oppakken. Naast het vervullen van een stimulerende rol, hebben wij ook de verantwoordelijkheid de gewenste ruimtelijke kwaliteit en economische vitaliteit te borgen. De nadruk ligt daarbij niet op starre en formele toetsingsprocedures; vooral willen wij initiatiefnemers aanzetten een voldragen en kansrijk plan te ontwikkelen. De uiteindelijke formele toetsing van initiatieven kan dan vervolgens soepel verlopen.

Kwaliteit ontwikkelingen maatgevend

Gelet op de verscheidenheid van mogelijke ontwikkelingen, kan het beleid hiervoor niet uitsluitend bogen op gedetailleerde kwantitatieve normering en toetsing. Met alleen lijsten met toelaatbare functies en maximale meters, vierkante meters en kuubs komen we er niet. Naar onze overtuiging bieden louter kwantitatieve normen bovendien onvoldoende waarborgen voor de beoogde kwaliteit. Ook is de kans aanwezig dat een kwantitatieve normering alleen, onbedoeld passende ontwikkelingen uitsluit. Om die redenen hechten wij sterk aan een meer kwalitatieve toetsing van initiatieven, die beter antwoord geeft op de vraag: past een ontwikkeling naar aard en omvang op een locatie?

Dat neemt echter niet weg dat het bestemmingsplan - gelet op de beschikbare wettelijke instrumenten - een meer kwantitatieve (basis)regeling moet bieden. Omdat wij niet vooraf alle ontwikkelingen kunnen en willen "dichttimmeren", en omdat het bestemmingsplan niet geschikt is voor het regelen van een meer kwalitatieve toetsing, zal een aantal ontwikkelingen buiten het bestemmingsplan om tot stand komen.

Onderscheid in schaal initiatieven

Met het oog op de planologische regeling van initiatieven gaan wij uit van een onderscheid in klein- en grootschaliger ontwikkelingen.

Kleinschalige ontwikkelingen

Onder kleinschalige initiatieven verstaan we activiteiten die binnen bestaande gebouwen of bouwvlakken worden uitgeoefend. Het gaat daarbij om activiteiten die rechtstreeks kunnen worden toegestaan als onderdeel van de aanwezige functie op een bepaald perceel. Een voorbeeld daarvan is de verkoop van (voornamelijk) eigen producten aan huis. Het gaat daarbij om ontwikkelingen overeenkomstig het gemeentelijk en provinciaal beleid om kleinschalige bedrijfsfuncties toe te staan in vrijkomende agrarische bebouwing.

Grootschaliger ontwikkelingen

Wij sluiten niet uit dat nieuwe ontwikkelingen ook buiten de VAB-kaders mogelijk zijn, mits passend binnen beschreven voorwaarden. Het kan daarbij gaan om ontwikkelingen op bouwvlakniveau, maar ook om grootschaliger ontwikkelingen die het niveau van individuele erven overstijgen (gebiedsontwikkeling). Verderop in deze bijlage gaan we nader in op het onderscheid in de schaal van ontwikkelingen.

Reikwijdte Kadernota

De Kadernota Buitengebied beoogt een ontwikkelingskader te bieden voor alle denkbare initiatieven in het buitengebied, van klein- tot grootschalig.

Het gaat daarbij in het algemeen om initiatieven van particuliere initiatiefnemers, op een bestaand bouwvlak, dat al dan niet moet worden uitgebreid, of eventueel op een nieuw erf (bijvoorbeeld een nieuw landgoed). Het kan ook gaan om gebiedsontwikkeling, waarbij meerdere particuliere initiatiefnemers of organisaties gezamenlijk in een groter gebied een ander landschap willen ontwikkelen (bijvoorbeeld nieuwe gebruiksnatuur, waarbij natuur en recreatie nauw verweven worden ontwikkeld). Aard, schaal en maat van nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied kunnen dus sterk variëren. In deze gevallen biedt de Kadernota de aanknopingspunten en het kader voor ontwikkeling en toetsing. Voor alle ontwikkelingen is een goede functionele en ruimtelijke inpassing in de omgeving en een ruimtelijke kwaliteitsverbetering nodig.

Overigens zien wij ook bij individuele initiatieven een belangrijke meerwaarde in onderlinge samenwerking en afstemming tussen initiatiefnemers en projecten, waarbij initiatieven elkaar onderling economisch en ruimtelijk versterken.

Hoe gaan we toetsen?

Procedureel: vlotte afhandeling van aanvragen

Wij willen een vlotte afhandeling van aanvragen waarborgen, met duidelijke termijnen, zodat initiatiefnemers weten wanneer zij een reactie kunnen verwachten. Wij zullen daarbij voor initiatieven buiten het bestemmingsplan om de volgende procedure hanteren.

1. Voorbereiding

- informeel verzoek met informeel vooroverleg met contactpersoon gemeente;
- principeverzoek (met onderbouwing op hoofdlijnen);
- melding in behandelingneming verzoek (door gemeente): start toetsingstermijn.

2. Toetsing op hoofdlijnen

- advisering door Deskundigengroep Buitengebied;
- principebesluit door gemeentebestuur (binnen toetsingstermijn).

3. Uitwerking

- eventuele verdere uitwerking (onderdelen) initiatief;
- opstellen ruimtelijke onderbouwing door initiatiefnemer.

4. Planologische procedure

- evt. aanpassen van het huidige bestemmingsplan door middel van een projectbesluit.

Wij willen stimuleren dat ondernemers hun initiatieven in een vroeg stadium in een gesprek voorleggen aan onze ambtelijke contactpersoon, waarbij een eerste inschatting wordt gemaakt van de haalbaarheid van de ontwikkeling op basis van de Kadernota Buitengebied. Daarbij zullen van onze zijde aandachtspunten worden meegegeven voor het voorbereiden van een principeverzoek.

Stap voor stap

Het is niet de bedoeling om een initiatiefnemer op voorhand op grote kosten te jagen. Wij proberen de financiële drempel om te komen tot planontwikkeling zo laag mogelijk te houden. Fasegewijs kan een initiatief in overleg met de gemeente worden uitgewerkt; van grof idee naar gedetailleerd plan.

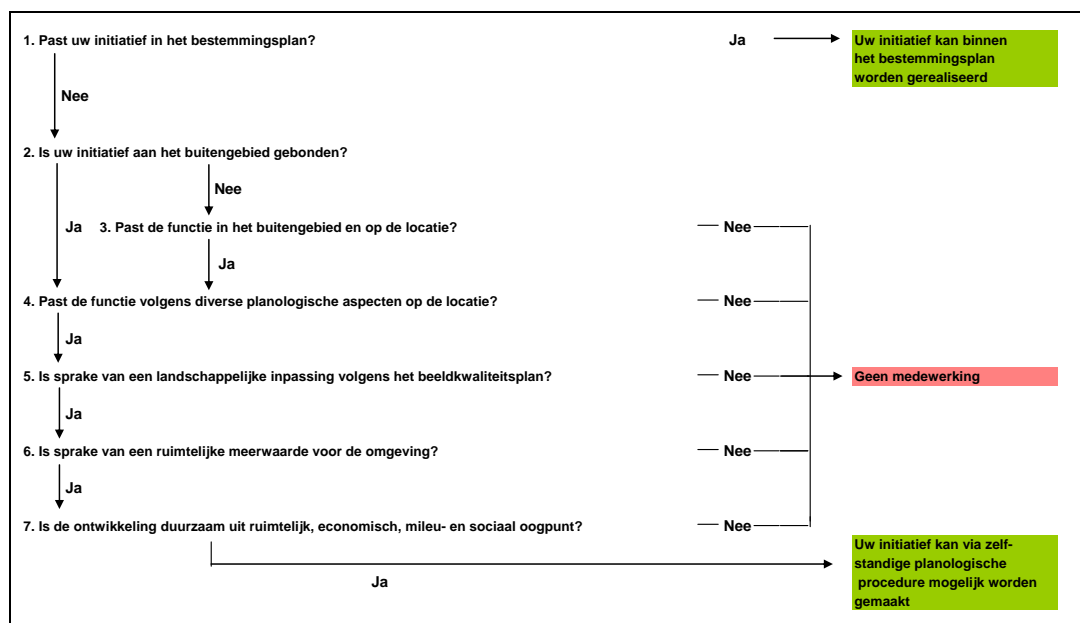
Ons college van burgemeester en wethouders zal een besluit nemen over het principeverzoek, op basis van een advies van een daartoe in te stellen Deskundigengroep Buitengebied. Een positief principebesluit houdt in dat medewerking⁵ zal worden verleend aan de desbetreffende ontwikkeling,

⁵ Zie hoofdstuk 7.4

Kadernota Buitengebied

mits in de ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat daartegen uit planologisch en milieuhygiënisch oogpunt geen bezwaar bestaat.

Figuur PM Toetsingsschema initiatieven

Toelichting op toetsingsschema

Toets aan het bestemmingsplan

1. Past een initiatief binnen het bestemmingsplan?

Een ontwikkeling kan op verschillende manieren in het bestemmingsplan passen:

- het initiatief past rechtstreeks in de voorschriften (gebruiksvoorschriften, bouwvoorschriften en aanlegvoorschriften);
- het initiatief past niet rechtstreeks, maar wel binnen de voorwaarden van een vrijstellings- of wijzigingsbevoegdheid of aanlegvergunning.

2. Is het initiatief functioneel aan het buitengebied gebonden?

Vraag daarbij is of het gaat om een functie die onlosmakelijk aan het buitengebied is gebonden en die niet of minder goed in het stedelijk gebied past. Voorbeelden zijn:

- landbouwbedrijven;
- aan landbouw verwante bedrijven (paardenhouderij, loonbedrijf, hoveniersbedrijf);
- extensieve verblijfsrecreatie, bijvoorbeeld in de vorm van kampeerterreinen of recreatiewoningcomplexen;
- aan het buitengebied gebonden dagrecreatie zoals (boeren)golf of routegebonden recreatie;
- natuur- en landschapsontwikkeling;
- aan het buitengebied gebonden maatschappelijke functies (zorgboerderij).

3. Past de functie in het buitengebied en op de locatie?

Ook als een functie niet onlosmakelijk aan het buitengebied gebonden is kan een initiatief goed passen in het buitengebied:

- vestiging in het buitengebied heeft een ruimtelijke meerwaarde voor de functie en door vestiging in het buitengebied wordt de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied niet aangetast;
- het initiatief is functioneel aan de locatie gebonden;
- het initiatief sluit goed aan op andere (passende) functies in de omgeving en deze functies versterken elkaar.

Een belangrijk criterium is of het initiatief past in het beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied.

4. Past de functie op basis van de diverse planologische en milieuaspecten op de locatie? In het kader van de planologische toetsing is van belang of een functie past op de locatie in verband met waterhuishouding, ontsluiting, archeologie, landschap (beeldkwaliteitsplan), natuurwaarden (toets Flora- en Faunawet, Natuurbeschermingswet:). In het kader van de milieutoets zijn luchtkwaliteit, geluidhinder, bodemkwaliteit, geur- en stofhinder van belang. Ook toetsing aan het provinciaal beleid (provinciale structuurvisie) is hierbij een belangrijk aspect.

Ruimtelijke meerwaarde?

5. Is sprake van een goede landschappelijke inpassing?

Wordt voldaan aan het Beeldkwaliteitsplan met betrekking tot een goede landschappelijke inpassing?

6. Is sprake van een ruimtelijke meerwaarde voor de omgeving?

Op de volgende punten verwachten wij een goed ontwerp, dat aansluit bij het buitengebied en de locatie en daar een toegevoegde waarde geeft op de volgende punten:

- inrichting en uitstraling van het erf;
- ontwerp van de gebouwen;
- verevening / of compensatie

Duurzame ontwikkeling?

7. Is de ontwikkeling duurzaam uit ruimtelijk, economisch, milieu- en sociaal oogpunt?

Voor de verschillende duurzaamheidsaspecten hanteren wij de volgende aandachtspunten:

- ruimtelijk: is de ruimtelijke kwaliteit ook voor de toekomst verzekerd?
- economisch: is een gezond opbrengend vermogen te verwachten voor de langere termijn en is sprake van een economische meerwaarde voor de omgeving?
- milieu: kan ook in de toekomst aan de milieunormen worden voldaan?
- energie/ CO₂: worden mogelijkheden voor duurzame energievoorziening benut?
- sociaal: heeft de functie een maatschappelijke meerwaarde voor de omgeving?

Wij gaan ervan uit dat in het principeverzoek aandacht wordt besteed aan de in de figuur op blz. 3 van deze bijlage genoemde aandachtspunten (functioneel, economisch, ruimtelijk, duurzaamheid, planologisch en milieuhygiënisch). Naast deze genoemde aspecten verwachten wij dat initiatiefnemers ook in hoofdlijnen (in de vorm van een quick-scan) ingaan op de overige relevante ruimtelijke en milieu-aspecten die in het kader van de planologische procedure verder moeten worden uitgewerkt; zie hierna onder 'Overige planologische en milieu-aspecten'.

Het principeverzoek moet vergezeld gaan van een duidelijke inrichtingsschets op schaal 1:1.000, waarop het initiatief duidelijk is ingetekend en de relatie met de omgeving duidelijk is aangegeven. Voor het opstellen van een goed en onderbouwd plan is de nodige deskundigheid vereist. De inzet door de initiatiefnemer van externe deskundigheid is dan ook haast onontbeerlijk. In welk stadium van de planontwikkeling dit gebeurt, is vooral ook een overweging van de initiatiefnemer. Door al in een vroeg stadium een architect of landschapsarchitect in te schakelen die met een aantal schetsen en sfeerbeelden de essentie van de ontwikkeling kan weergeven kan de afhandeling van verzoeken in veel gevallen worden bespoedigd.

Overige planologische en milieuaspecten

In het kader van de planologische procedure is uiteraard aandacht nodig voor de gebruikelijke planologische aspecten. Om al in een vroeg stadium zicht te hebben op eventuele planologische belemmeringen, vragen wij van initiatiefnemers in het stadium van het principeverzoek al een quick-scan uit te voeren naar eventuele planologische belemmeringen.

Planologische aspecten

- Wat is de relatie van de ontwikkeling met de waterhuishouding (waterberging, aanpassing aan watersysteem)?
- Hoe speelt de ontwikkeling in op archeologische en cultuurhistorische waarden in de omgeving?
- Hoe verhoudt de ontwikkeling zich tot de natuurwaarden op de locatie en in de omgeving?
- Is de ontsluiting van de locatie goed (aantal verkeersbewegingen in relatie tot veiligheid en verkeersafwikkeling)?
- Hoeveel parkeerplaatsen zijn nodig en zijn die beschikbaar?
- Is planschade te verwachten?

Milieu-aspecten

- Welke afstanden moeten worden aangehouden ten opzichte van gevoelige functies?
- Wordt voldaan aan voorwaarden vanuit wegverkeerslawaaï en industrielawaaï?
- Wordt voldaan aan de normen voor luchtkwaliteit?
- Is de bodemkwaliteit geschikt voor de nieuwe functie?
- Zijn er leidingen in de omgeving, waarmee rekening moet worden gehouden?

Aanvullend merken wij nog op dat op een aantal aspecten een overeenkomst met de ondernemer zal worden afgesloten:

- realisatie, beheer en onderhoud van de vereveningselementen;
- planschade.

Objectivering

Zoals aangegeven zal de toetsing van initiatieven buiten het bestemmingsplan om vooral worden gericht op de kwaliteit van de ontwikkeling. Daarbij hebben wij behoefte aan een redelijke mate van objectivering. Het is immers van groot belang dat wij initiatiefnemers duidelijk kunnen uitleggen waarom wel, maar zeker ook waarom niet kan worden meegewerkt aan ontwikkelingen. Overigens is onze inzet daarbij dat plannen in beginsel gerealiseerd kunnen worden.

Stoplichtmodel

Ten behoeve van de objectivering van de toetsing willen wij werken met het zogenoemde "stoplichtmodel". In de figuur op blz. 3 van deze bijlage is de toetsing van initiatieven in schemavorm samengevat.

Aan initiatieven wordt (in het stadium van de principetoetsing) afhankelijk van de uitkomst van de toetsing op de in het schema genoemde aspecten rood of groen licht gegeven voor de ontwikkeling. 'Rood' wil zeggen dat geen medewerking kan worden verleend aan de beoogde ontwikkeling, omdat niet voldaan wordt aan de kwalitatieve criteria voor de verschillende aspecten. Redenen daarvoor kunnen zijn dat het initiatief niet past in het buitengebied of op de betreffende locatie. 'Groen' betekent dat wel medewerking kan worden verleend. Wij streven daarbij naar duidelijkheid (rood of groen), en willen dat geschikte initiatieven uiteindelijk groen licht krijgen.

In specifieke gevallen, waarbij wij in beginsel mogelijkheden zien om medewerking te verlenen, maar aanpassing van het initiatief of aanscherping van de onderbouwing gewenst is, zullen wij het licht op oranje zetten. Het is dan aan de ondernemer om het initiatief en / of de onderbouwing aan te passen om alsnog groen licht te krijgen.

Relatie met provinciale structuurvisie

Bij de afhandeling van verzoeken zal worden beoordeeld of initiatieven passen in het provinciale beleid (toetsing aan de provinciale structuurvisie). Structurele ontwikkelingen en grootschalige initiatieven zullen wij met de provincie bespreken.

Onze medewerking aan planologische regeling van zulke initiatieven is mede afhankelijk van de uitkomsten van het overleg met de provincie.

Regie: gefaseerd ontwikkelen

De beschreven toetsing biedt ontwikkelingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarvan ook gebruik zal worden gemaakt, waardoor de omgevingskwaliteit van het buitengebied wordt vergroot. Wij realiseren ons dat het beleid zoals hiervoor omschreven geen grenzen stelt aan het aantal ontwikkelingen voor het totale buitengebied of voor deelgebieden. Dat willen wij in beginsel ook niet. Toch moeten wij als gemeentebestuur waarborgen inbouwen om de regie in handen te kunnen houden. Die waarborgen worden met name ingegeven door de ruimtelijke kwaliteit.

Uit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit kan een onbegrensde ruimtelijke ontwikkeling een aantal ongewenste effecten met zich meebrengen, zoals:

- onbedoelde transformatie van gebieden door clustering van ontwikkelingen in een bepaald gebied;
- te veel vergelijkbare initiatieven.

Bij de toetsing van nieuwe ontwikkelingen is dan ook belangrijk of de draagkracht van de omgeving voldoende groot is voor het initiatief. Wij sluiten niet uit dat voor bepaalde ontwikkelingen voor het hele buitengebied of voor delen daarvan een ontwikkelingsstop aan de orde kan komen.

Daarnaast kan het nodig zijn ontwikkelingen te temporiseren, omdat zoveel initiatieven tegelijkertijd worden ingediend, dat met de toetsing de afhandelingstermijnen niet kunnen worden waargemaakt. Tegen deze achtergrond willen wij door middel van een aantal pilots beginnen met het ontwikkelen met kwaliteit, zodat we ervaring kunnen opdoen met het werken met de Kadernota Buitengebied en de wijze van toetsen.

Onderscheid kleinschalig – grootschalig

Kleinschalige activiteiten passen in beginsel binnen bestaande erven en gebouwen, terwijl grootschalige activiteiten de schaal en maat van de huidige bouwvlakken (1 à 2 ha) overstijgen. De schaal van ruimtelijke ontwikkelingen kan worden gestuurd door voorwaarden te stellen aan de omvang van ontwikkelingen: oppervlaktematen, aantallen woningen, etc. Ook de aard van een ontwikkeling is bepalend voor de schaal; bijvoorbeeld een nieuw landgoed is van een andere omvang en impact op de omgeving dan een kleinschalige activiteit zoals een minicamping.

Ten behoeve van de toetsing van initiatieven gaan we hier in op de categorisering van mogelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Daarbij maken wij onderscheid tussen:

- ondergeschikte activiteiten;
- nieuwe economische activiteiten conform het VAB-beleid;
- overige functieveranderingen op bouwvlakniveau;
- gebiedsontwikkeling.

Het onderscheid is vooral van belang voor de volgende onderwerpen:

- regeling in het bestemmingsplan;
- verevening.

Het gemaakte onderscheid biedt handvatten voor het uitwerken en toetsen van initiatieven. Naarmate initiatieven grootschaliger zijn en minder relatie hebben met het buitengebied, verwachten wij een grondiger onderbouwing en motivering en is meer aandacht vereist aan verevening.

Kadernota Buitengebied

** Ondergeschikte activiteiten*

Ondergeschikte activiteiten zijn activiteiten die passen bij de aanwezige functie, zonder dat aanpassing van het bestemmingsplan nodig is. Voorbeelden zijn:

- verkoop van (alleen) eigen producten;
- aan huis gebonden beroepen zonder werknemers.

Voor dergelijke activiteiten achten wij het formuleren van beleid niet nodig. Ook kan een regeling in het bestemmingsplan achterwege blijven, omdat geen sprake is van ruimtelijke effecten die regeling behoeven. In deze gevallen achten wij het niet nodig dat substantieel dient te worden geïnvesteerd in ruimtelijke kwaliteit (verevening).

** Nieuwe economische activiteiten conform VAB-beleid*

Nieuwe economische activiteiten conform het VAB-beleid zijn kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten die met name als nevenactiviteit op nog functionerende, maar ook als vervolgfunctie op voormalige agrarische bedrijven zijn toegestaan in de bestaande gebouwen.

Voor de nieuwe economische activiteiten is het provinciale beleid inzake Ruimte voor Ruimte resp. het gemeentelijk VAB-beleid van toepassing.

Dat wil zeggen dat in de bestaande gebouwen van agrarische en voormalige agrarische bedrijven kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten kunnen plaatsvinden, onder de voorwaarde van investeren in de ruimtelijke kwaliteit van het perceel.

** Overige functieveranderingen op bouwvlakniveau*

Overige functieveranderingen op bouwvlakniveau zijn functies op bouwvlakniveau, die naar aard of schaal niet als nieuwe economische activiteiten conform het VAB-beleid zijn aan te merken of in te passen. Het kan daarbij gaan om functies zoals een dagrecreatieve elk-weer-voorziening of functies die niet in bestaande gebouwen of op bestaande bouwvlakken kunnen worden ondergebracht.

Deze categorie heeft betrekking op een zeer breed scala aan mogelijke ontwikkelingen:

- dag- of verblijfsrecreatieve activiteiten;
- wonen in verschillende verschijningsvormen;
- maatschappelijke voorzieningen (zoals zorg);
- commerciële dienstverlening;
- niet-agrarische bedrijfsfuncties.

De categorie 'overige functieveranderingen op bouwvlakniveau' kunnen ook betrekking hebben op agrarische activiteiten die niet in het bestemmingsplan passen.

Voor deze functies is wat betreft de binding aan het buitengebied sprake van een glijdende schaal. Ook wat betreft ruimtelijke aspecten is sprake van een grote verscheidenheid: oppervlaktebeslag, bebouwing, verkeersaantrekkende werking, etc. De toetsing van nieuwe ontwikkelingen uit deze categorie moet worden afgestemd op deze diversiteit.

** Gebiedsontwikkeling*

De eerder beschreven ontwikkelingscategorieën spelen zich vooral af op bouwvlakniveau. Er kan ook sprake zijn van grootschaliger ontwikkelingen, waarbij er in combinatie met functieveranderingen van bouwvlakken of de ontwikkeling van nieuwe bouwvlakken grotere gebieden van functie veranderen (transformatie).

Schaal van de activiteiten en relatie met bouwvlakken

Ondergeschikte activiteiten zijn alleen mogelijk op bestaande erven. Bouwen ten behoeve van deze functies buiten de in het bestemmingsplan opgenomen bouw mogelijkheden is niet aan de orde. Nieuwe economische activiteiten conform het VAB-beleid zijn primair toegestaan in bestaande gebouwen. Onder voorwaarden (sanering van bebouwing) kan beperkte nieuwbouw worden toegestaan. Voor deze nieuwe economische activiteiten wordt geen medewerking verleend aan uitbreiding van bestaande bouwvlakken of realisatie van een nieuw bouwvlak. Een en ander wordt in het bestemmingsplan geregeld.

Kadernota Buitengebied

Overige functieveranderingen op bouwvlakniveau kunnen onder voorwaarden worden gevestigd in bestaande gebouwen en in nieuwe gebouwen op bestaande bouwvlakken. Verder is voor deze functies ook uitbreiding van de bestaande bouwvlakken denkbaar. Hoewel wij dat in het algemeen niet gewenst vinden, kan in specifieke situaties -onder voorwaarden zoals hiervoor in deze bijlage aangegeven- medewerking worden verleend aan de vestiging van 'overige functieveranderingen op bouwvlakniveau' op nieuwe bouwvlakken.

Gebiedsontwikkeling zal veelal betrekking hebben op alle schaalniveaus in onderlinge samenhang: een bepaald gebied met de daarbinnen gelegen bouwvlakken.

Bijlage 9. Resultaten van de consultatieronde

Zie separate bijlage.

Kadernota Buitengebied